

REGIONALPOLITISK REDEGØRELSE 2008

– ANALYSER OG BAGGRUND

REGIONALPOLITISK REDEGØRELSE 2008

- ANALYSER OG BAGGRUND

Udgivet af:

Velfærdsministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Telefon: 33 92 93 00

Fax: 33 93 25 18

E-post: vfm@vfm.dk

Hjemmeside: www.vfm.dk

Tryk: Schultz Grafisk A/S

Oplag: 750

Forsidefoto: Jens V. Nielsen

Udgivet april 2008

ISBN-nr: 87-7546-644-9 (trykt version)

ISBN-nr: 87-7546-646-5 (elektronisk version)

Publikationen kan bestilles hos:

Velfærdsministeriet

Lovekspeditionen

Holmens Kanal 22

1060 København K

Fax: 33 92 25 18

E-post: ktlex@vfm.dk

Indhold

Kapitel 1. Indledning.....	4
Kapitel 2. Regionalpolitiske perspektiver og regionsafgrænsninger.....	6
2.1 Regionalpolitiske perspektiver.....	6
2.2 Regionsafgrænsninger.....	7
Kapitel 3. Den regionale udvikling – en status.....	12
3.1 Befolkningsudvikling og -sammensætning.....	13
3.2 Den økonomiske udvikling.....	19
3.3 Udvikling i beskæftigelse og ledighed.....	27
3.4 Indkomstoverførsler.....	35
3.5 Samlet indikator for den regionale udvikling.....	36
Kapitel 4. Produktion, pendling og indkomst.....	38
4.1 Koncentration af produktion uden større indkomstforskelle.....	39
4.2 Pendlingen stiger.....	41
Kapitel 5. Regional udvikling i en ny administrativ struktur.....	46
5.1 Status for kommunalreformen.....	46
5.2 Finansieringsreformen.....	48
5.3 Særlig vanskeligt stillede kommuner og udviklingsaftaler.....	50
5.4 Nye roller på erhvervsudviklingsområdet.....	52
Kapitel 6. Udviklingen i den statslige regionale forvaltning.....	57
6.1 Initiativer, som påvirker lokalisering af statslige arbejdspladser.....	58
6.2 Undersøgelse af medarbejderflytninger.....	61
6.3 Statistisk opgørelse af lokaliseringen af statslige arbejdspladser.....	64
Kapitel 7. Regionale effekter af statslige tiltag.....	68
Bilag 1. Regionale konsekvenser vedrørende ændringer i lokaliseringen af statslige arbejdspladser 2007.....	79
Bilag 2. Indikator for regional udvikling.....	87
Bilag 3. Institutioner indeholdt i undersøgelse vedrørende statslige arbejdspladser.....	95

Kapitel 1. Indledning

Regeringens regionalpolitiske redegørelse 2008 præsenterer regeringens regionalpolitiske målsætninger og giver en oversigt over regeringens tiltag i forhold til at styrke den regionale udvikling. Redegørelsen indeholder herudover bl.a. en årlig status over den regionale udvikling, de regionaløkonomiske konsekvenser af statslige tiltag samt udviklingen i lokaliseringen af statslige arbejdspladser.

Redegørelsen er blevet udgivet siden regeringens tiltrædelse i 2001, og regeringen agter fortsat at afgive en årlig redegørelse til Folketinget. Redegørelsen udkommer i en særskilt publikation.

Denne publikation er en analyse- og baggrundspublikation for redegørelsen. Den giver en mere uddybende gennemgang af en række af de temaer, der kan findes i redegørelsen.

Kapitel 2 redegør for forskellige vinkler på regional udvikling, og hvordan man hensigtsmæssigt kan afgrænse de forskellige regioner fra hinanden.

Kapitel 3 giver den førnævnte status for den regionale udvikling i Danmark. Det sker ved at belyse den regionale fordeling på en lang række variable, der vurderes at være vigtige indikatorer for udviklingen i de forskellige egne af landet.

I Regionalpolitisk redegørelse 2007 blev det på basis af en international sammenligning af regionale forskelle anskueliggjort, at tendensen til øget pendling har været med til mindske forskellene i de regionale indkomster. Det sker samtidigt med, at mange udkantsområder fortsat oplever en årlig nettoaflytning af indbyggere. Derfor er det et interessant regionalpolitisk spørgsmål at afdække, hvorvidt pendlingen kan være med at modvirke befolkningsvandringen mod de økonomiske centre. Kapitel 4 giver i første omgang en status over omfanget og karakteren af pendlingen samt en analyse af kommunale forskelle i produktion og indkomst. Ka-

titlet peger hen i mod en mere dybdegående analyse af sammenhængen mellem pendling og bosætning, som Velfærdsministeriet har iværksat med henblik på af-rapportering i Regionalpolitisk redegørelse 2009.

Kommunalreformen og finansieringsreformen trådte begge i kraft i 2007. Begge reformer har stor betydning for den regionale udvikling, og kapitel 5 giver en fore-løbig status over de regionale konsekvenser heraf.

Kapitel 6 redegør for udviklingen i den statslige regionale forvaltning, herunder den regionale fordeling af de statslige arbejdspladser.

Endelig giver kapitel 7 en oversigt over de regionaløkonomiske konsekvenser af statslige tiltag gennemført eller besluttet i løbet af 2007.

Kapitel 2. Regionalpolitiske perspektiver og regionsafgrænsninger

Regional udvikling handler i en bred forstand om, at der sikres økonomisk fremdrift og gode levevilkår i alle landets regioner. Der er mange forskellige politikker, der bidrager hertil, og derfor kan der også lægges forskellige perspektiver på regional udvikling. Det betyder også, at regionsafgrænsninger og definitionen af udkantsområder/yderområder ofte tilpasses den sammenhæng, de indgår i.

2.1 Regionalpolitiske perspektiver

Regional udvikling kan anskues fra forskellige vinkler alt efter hvilken type af tiltag, man beskæftiger sig med.

Den Regionalpolitiske redegørelse giver et overblik over den regionale udvikling og den brede regionalpolitiske dagsorden. Herunder gives der en sammenfattende beskrivelse af alle de regeringsinitiativer, der bidrager til regionale udvikling. Redegørelsen kommer ind på initiativer i relation til offentlig service, erhvervsfremme, planlægning, uddannelse, kultur, natur, boliger, statslige arbejdspladser mv. Endvidere udarbejdes der i redegørelsen en årlig status for den regionale udvikling målt på en lang række parametre som befolkningsudvikling, indkomst, beskæftigelse, ledighed, uddannelse mv.

Ud over den Regionalpolitiske redegørelse afgiver regeringen flere redegørelser, der går i dybden med regional udvikling inden for nogle af de ovennævnte sektorområder.

Regionalpolitisk vækstredgørelse gør årligt status på den regionale vækst, på rammevilkårene for uddannelse, iværksætteri, innovation og forskning og udvikling samt på den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling. Redegørelsen for 2008 er fremsat den 2. april 2008.

Landsplanredegørelsen sætter fokus på de nationale og regionale udviklingstræk, der har betydning for den fremtidige planpolitik. I den forbindelse præsenterer regeringen tillige sine initiativer inden for fysisk planlægning. Den næste udgave af redegørelsen forventes at blive udgivet i begyndelsen af 2009.

Landdistriktsredegørelsen gør status for udviklingen i de danske landdistrikter og beskriver bl.a. regeringens tiltag i forhold til at fremme udviklingen i landdistriktsområderne, herunder Landdistriktsprogrammet for 2007-2013. Redegørelsen udgives hvert andet år. Den næste udgave er sat til udgivelse i foråret 2009.

Landdistrikter vedrører forskellen mellem land og by, mens regionalpolitik vedrører forskellen mellem regioner, hvor land og by er sammenhængende størrelser. Idet mange af de mindre gunstigt stillede regioner/udkantsområder ofte er kendetegnet ved store landdistrikter, kan problemstillingerne inden for de to områder i nogle tilfælde være sammenfaldende.

2.2 Regionsafgrænsninger

Regeringen – såvel som andre aktører – anvender forskellige geografiske regionsafgrænsninger alt efter hvilken opgave, der skal løses, eller hvilke udviklingstræk, der skal beskrives.

Administrative regioner

Geografiske afgrænsninger af administrative myndigheder afspejler de opgaver og fremtidige udfordringer, som de pågældende myndigheder står overfor. De administrative regioner, der blev oprettet pr. 1. januar 2007, har således en størrelse, der gør dem i stand til at møde fremtidens udfordringer på sygehusområdet. For hver af de administrative regioner er der herudover etableret et regionalt vækstforum, der koordinerer den regionale erhvervsudviklingsindsats.¹

Inden for de enkelte administrative regioner kan der være nuancer i udviklingstendenserne for forskellige indikatorer for regional udvikling. I denne redegørelse er det derfor i de fleste tilfælde kommuneinddelingen, der anvendes til at skildre status for disse indikatorer, jf. kapitel 3.

Funktionelle regioner

Regioner kan også afgrænses funktionelt. I denne redegørelse anvendes de såkaldte pendlingsregioner/arbejdsmarkedsregioner, der viser de geografiske arbejdsmarkeder. Pendlingsregionerne er således med til at give et billede af, hvordan arbejdsmarked og bo-

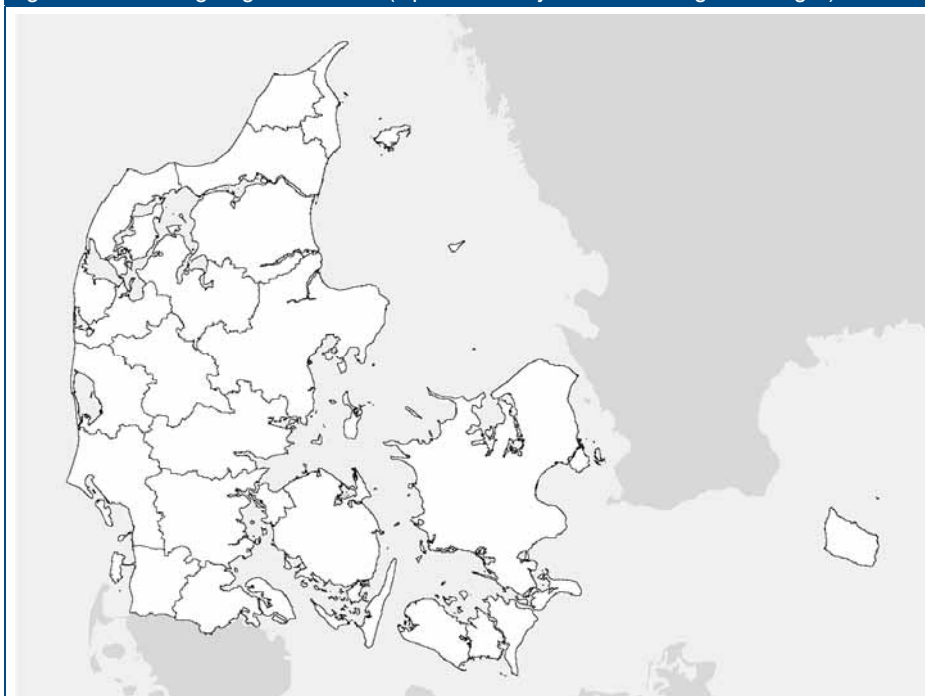
¹ Bornholm har dog et selvstændigt vækstforum, selv om øen administrativt hører under Region Hovedstaden.

pæl er forbundet uafhængigt af administrative grænser. Arbejdsmarkedsregioner defineres som områder inden for hvilke, mindst 80 pct. af de beskæftigede indbyggere arbejder.

Inddelingen i arbejdsmarkedsregioner foretages af By- og Landskabsstyrelsen, der med jævne mellemrum opdaterer den bagvedliggende beregningsmodel. Den øgede pendling betyder, at arbejdsmarkedsregionerne er blevet større i løbet af de seneste år. I den aktuelle inddeling fra 2004 er der opgjort 27 pendlingsregioner. Inddelingen vurderes fortsat at være aktuell i forhold til størrelsen af de regionale arbejdsmarkeder, men den er dog efterfølgende blevet justeret i forhold til de nye kommunegrænser, jf. figur 2.1, hvorfor der i dag er tale om 25 pendlingsregioner.

Pendlingsregionerne benyttes i denne redegørelse til at skildre udviklingen i et sammenvejlet indeks for den regionale udvikling i kapitel 3 og til at give en status for udviklingen i de statslige arbejdspladser i kapitel 6.

Figur 2.1: Pendlingsregioner i 2004 (tilpasset de nye kommuneafgrænsninger)

Kilde: By- og Landskabsstyrelsen.

Det kan også være relevant at inddele regioner efter andre funktionelle karakteristika, når udviklingen i bestemte regioner skal forklares. Velfærdsministeriet har iværksat et mindre forskningsprojekt, der skal undersøge, hvorvidt der kan dannes meningsfulde regionale

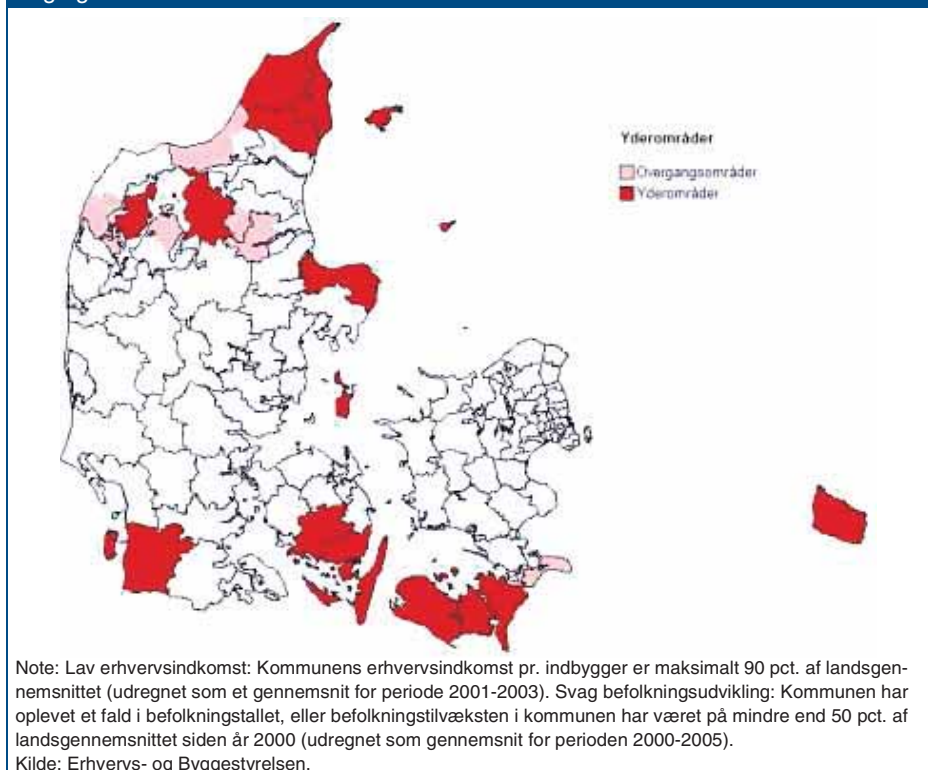
afgrænsninger i forhold de fysiske, kulturelle og sociale ressourcer i bestemte geografiske områder. Disse ressourcer kan have stor betydning for udviklingen i landdistrikter og i en bredere forstand muligvis også udkantsområder. Analysearbejdet udføres af Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter (IFUL) som en del af instituttets resultatkontrakt med Velfærdsministeriet.

Yderområder/udkantsområder

I denne redegørelse og i den regionalpolitiske debat generelt er der stor fokus på udviklingen i udkantsområder eller yderområder. Der eksisterer forskellige definitioner af disse områder, som afhænger af det perspektiv, man lægger på regional udvikling. Fællesnævneren for de forskellige definitioner er, at de pågældende områder er karakteriseret ved at være de mindst gunstigt stillede i landet i forhold til den sammenhæng, de indgår i.

Figur 2.2, 2.3 og 2.4 præsenterer forskellige kategoriseringer af udkantsområder/yderområder.

Figur 2.2: Yderområder og overgangsområder i forhold til det forhøjede befordringsfradrag og EU's strukturfondsmidler

I forbindelse med strukturfondsindsatsen 2007-2013 og i forhold til det forhøjede befordringsfradrag er 16 kommuner kategoriseret som yderområder på baggrund af to objektive samfundsøkonomiske indikatorer, lav erhvervsindkomst og svag befolkningsudvikling, jf. figur 2.2. Herudover er de 27 småøer under Sammenslutningen af Danske Småøer udpeget som yderområder. Endelig er der defineret en række "overgangsområder" bestående af tidligere udpegede yderområder, der indgår i nye, relativt bedre stillede kommuner. Overgangsområderne sidestilles med yderområderne i strukturfondsperioden 2007-2013.

I denne periode skal mindst 35 pct. af strukturfondsmidlerne under ét komme yderområderne til gavn. I de samme områder har pendlere ret til et forhøjet befordringsfradrag, jf. redegørelsens side 20.

I regeringens Landsplanredegørelse 2006 er definitionen af yderområder alene foretaget ud fra geografiske kriterier, jf. figur 2.3. Yderområder defineres her som pendlingsoplande til byer under 20.000 indbyggere. Definitionen anvendes ligeledes i Velfærdsministeriets igangværende analyse vedrørende bosætningens og pendlingens betydning for den regionale udvikling, jf. kapitel 4.

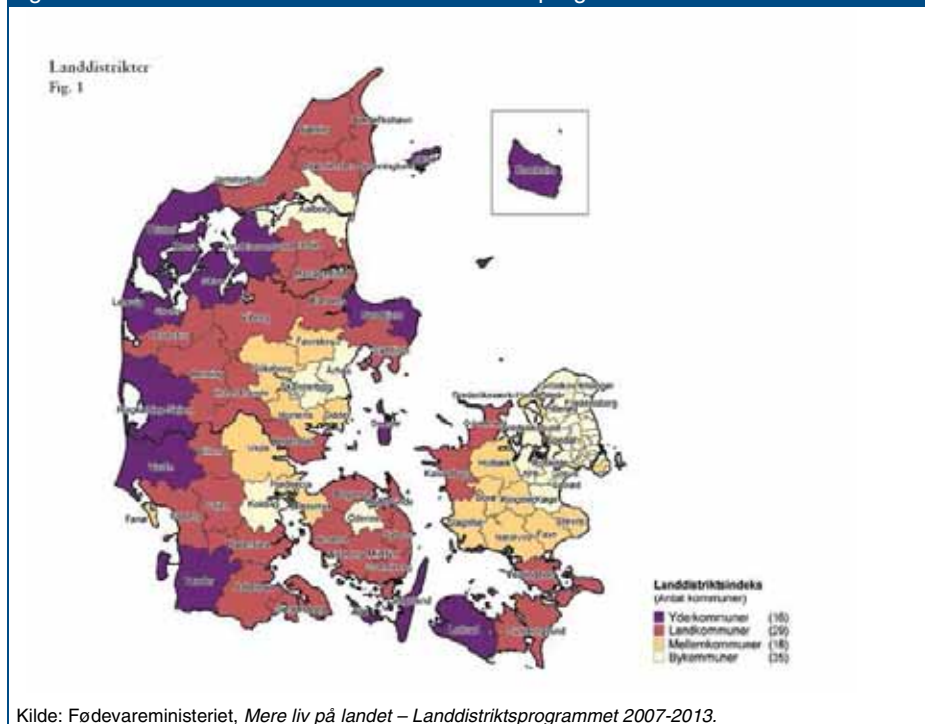
Figur 2.3: Yderområder som defineret i regeringens Landsplanredegørelse 2006

Kilde: Landsplanredegørelsen 2006.

I forbindelse med fordelingen af midlerne i Landdistriktsprogrammet 2007-2013 er der udpeget 16 særlige udkantskommuner, jf. figur 2.4, der får særlig gavn af de afsatte midler. I dette tilfælde er definitionen foretaget ud fra en beregning og sammenvejning af 14 udvalgte indikatorer.

Figur 2.4: Yderkommuner i forhold til Landdistriktsprogrammet 2007-2013

Der er et vist sammenfald blandt de udpegede områder/kommuner i de tre figurer. Udkantsområderne udgøres i de fleste sammenhænge af det nordvestlige og sydvestlige Jylland, det nordlige Djursland, Lolland, Falster, Bornholm samt de mindre øer Langeland, Læsø og Samsø. Når der i redegørelsen og denne baggrundspublikation anvendes udtrykkene yderområder, udkantsområder eller udkantskommuner, vil det derfor være disse områder, der henvises til.

Kapitel 3. Den regionale udvikling – en status

Dette kapitel giver et overblik over den regionale udvikling i Danmark ved at sammenholde regionerne i forhold til befolkningsudvikling, uddannelsesniveau, indkomster, beskæftigelsessituation mv. Der er således fokus på de regionale forskelle. Kapitlets analyser indikerer, at det fortsat er de traditionelle udkantsområder, der står med de største udfordringer. På den anden side gengiver analyserne også det positive billede, at de regionale forskelle i indkomst og ledighed er blevet indsnævret i de seneste år.

Statusbilledet over den regionale udvikling er en fast bestanddel i den regionalpolitiske redegørelse, og for at sikre en kontinuerlig skildring af de regionale forskelle afviger analyserammerne i dette kapitel kun i ringe grad fra analyserammerne i de forudgående redegørelser. Dette års statusbillede indeholder dog også en oversigt over, hvordan regionerne placerer sig i forhold til at rekruttere arbejdskraft.

De regionale forskelle illustreres for de fleste variables vedkommende grafisk på kort, der viser variabelernes værdier i de forskellige kommuner.² I enkelte tilfælde er en anden grafisk fremstilling fundet mere hensigtsmæssig.

Selv om nogle af de gennemgåede variable udviser væsentlige regionale forskelle, er det vigtigt at være opmærksom på, at de ikke er særlig markante, når de sættes i et internationalt perspektiv. Med hensyn til regionale forskelle i produktion (BNP) placerer Danmark sig gennemsnitligt i forhold til sammenlignelige, vesteuropæiske "benchmark-regioner", der ligner Danmark på både indbyggertal, produktion, produktivitet og indkomst, jf. Regionalpolitisk redegørelse 2007.

Den regionale udvikling betragtes for de fleste variables vedkommende i et 10-15 årigt perspektiv. For at give billede af, hvordan den regionale udvikling er forløbet specifikt i rege-

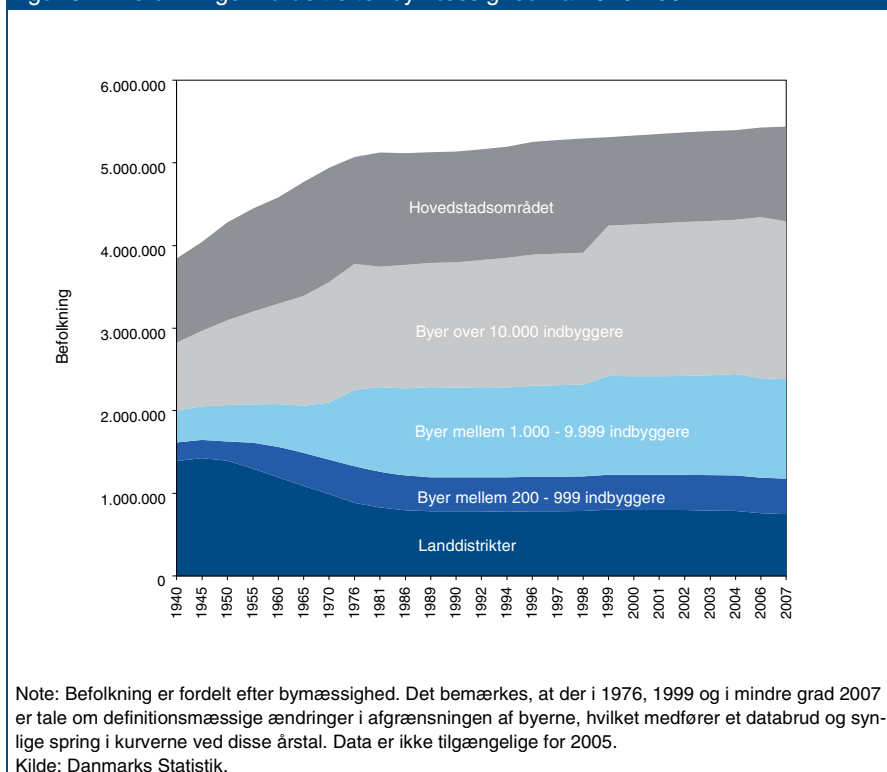
² I tilfælde, hvor tidligere kommuner er blevet delt, er befolkningstallene pr. 1. januar 2005 i de enkelte dele af kommunen anvendt som fordelingsnøgle. Denne fordelingsnøgle er også anvendt i de to seneste redegørelser.

ringens levetid vises der i de fleste tilfælde to kort, der henholdsvis viser udviklingen fra 1996 til 2000 og fra 2001 og frem. Der er igennem hele kapitlet anvendt en blå-grå farveskala, hvor den mørkeblå farve altid er udtryk for den laveste værdi.

3.1 Befolkningsudvikling og -sammensætning

Danmark har igennem mange år haft en konstant befolkningsvækst. Anskues væksten i et længere perspektiv har der været en stadig vandrings fra landområderne til byerne, jf. figur 3.1. Når der ses bort fra definitions-mæssige skift i afgrænsningen mellem de forskellige bystørrelser, har væksten dog været nogenlunde ligeligt fordelt mellem landdistrikter og små og store byer i de seneste 15-20 år.

Figur 3.1: Befolkningen fordelt efter bymæssighed fra 1940-2007

Selv om der overordnet betragtet ikke har været de store spring i fordelingen mellem de forskellige bystørrelser, er der mærkbare regionale forskelle i forhold til, hvor byvæksten har fundet sted.

Siden 1996 har Danmark haft en generel befolkningsvækst på 4,23 pct., men som det ses af figur 3.2 har væksten været mest markant i Østjylland og på Sjælland. I Jylland ses det

tydeligt, at befolkningsvæksten er højest i kommunerne i bybåndet fra trekantsområdet i syd til Aarhus og Viborg i nord. På Sjælland har de fleste kommuner oplevet en høj eller forholdsvis høj befolkningsvækst. Væksten er i de seneste år spredt længere ud fra hovedstadsområdet, hvor væksten har været mere moderat. Enkelte af forstadskommunerne har også oplevet befolkningsfald.

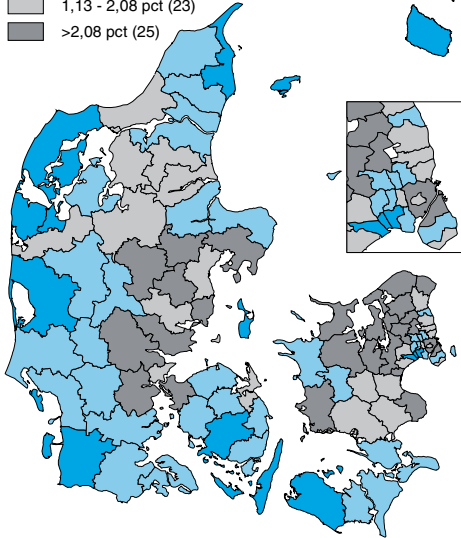
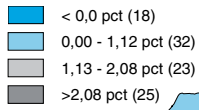
Det er dog primært udkantkommunerne, der udsættes for befolkningstilbagegang. Denne tendens er også blevet forstærket i de seneste syv år, hvor 29 kommuner har oplevet et fald, mens det i den forudgående femårs periode drejede sig om 18 kommuner.

Den regionale befolkningsudvikling afhænger i høj grad af de indenlandske flyttemønstre. Figur 3.3 viser den samlede nettotilflytning fordelt på kommuner. Heraf ses det også, at det østlige Jylland, næsten hele Sjælland og for den seneste periode også det meste af Fyn har oplevet en nettotilgang af indbyggere. Tilgangen har været højest på den del af Sjælland, der ligger længst væk fra København, hvilket formentlig skal ses i sammenhæng med stigende boligpriser i hovedstadsområdet frem til 2007, samt at hele Sjælland i dag udgør et sammenhængende pendlingsområde med København, jf. figur 2.1 i kapitel 2.

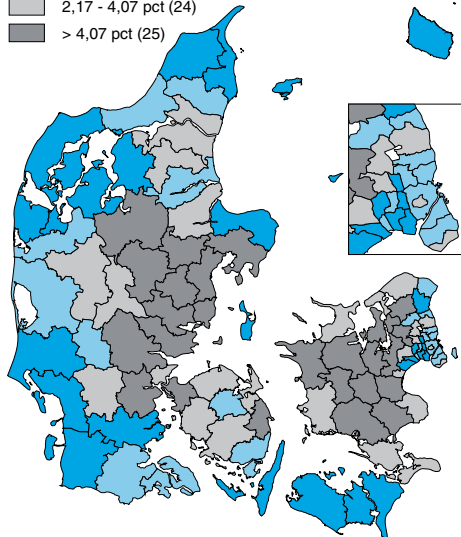
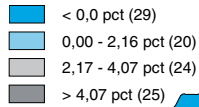
Samtidigt kan der observeres nettoaflytning for de fleste kommuner i Nord-, Vest- og Sønderjylland. Mange af disse kommuner har oplevet, at de uddannelsessøgende unge i del tilfælde ikke flytter tilbage til den tidligere bopælskommune efter endt uddannelse. Enkelte udkantkommuner som Norddjurs og Guldborgsund har dog i den seneste periode oplevet nettotilflytning. Denne kan dog endnu ikke aflæses i befolkningsudviklingen. jf. figur 3.2

Figur 3.2: Vækst i befolkningstallet i pct. fordelt på kommuner 1996-2000 og 2001-2008

1996-2000

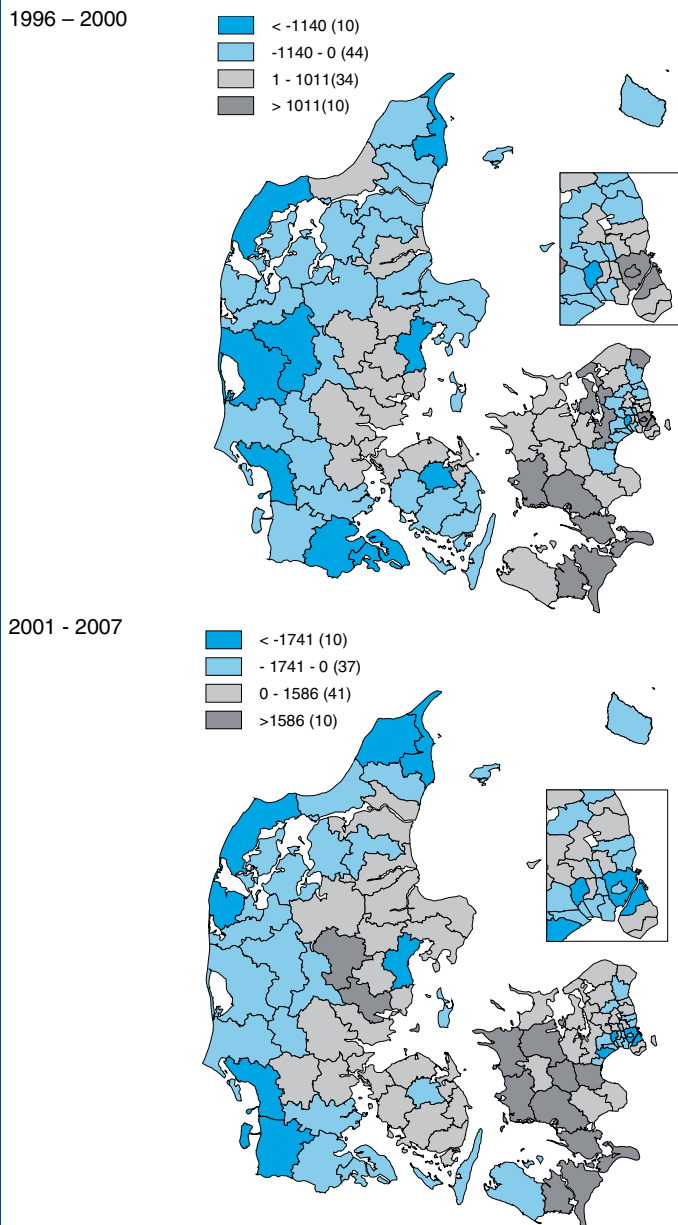
2001-2008

Note: Intervalindelingen er baseret på 25 pct., 50 pct. og 75 pct. fraktiler. Det skal dog bemærkes, at det laveste interval, der indeholder 25 pct. af de observationer, som har de laveste værdier, er udvidet til at omfatte alle observationer, der ligger under 0.

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 3.3: Den samlede nettotilflytning fordelt på kommuner i perioden 1996-2000 og 2001-2007

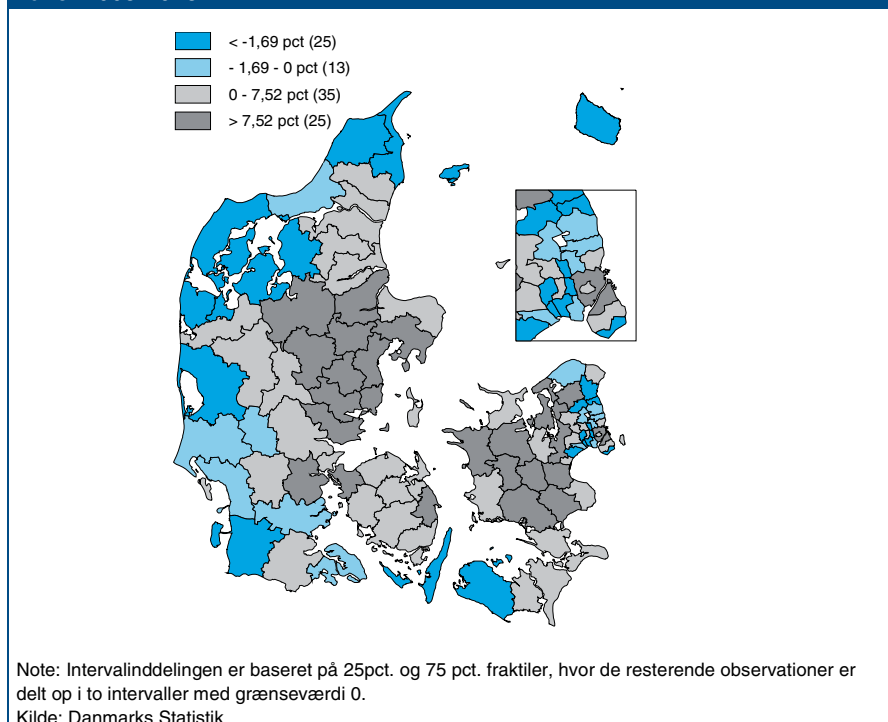

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct. og 90 pct. fraktiler, hvor de resterende observationer er delt op i to intervaller med grænseværdi i 0. Nettotilflytningen omhandler interne flytninger og medtager således ikke vandringer til og fra udlandet.

Kilde: Danmarks Statistik.

Når man skuer lidt længere fremad, viser Danmarks Statistiks seneste befolkningsprognose fra juni 2007, at det beskrevne mønster i den regionale befolkningsudvikling forventes at fortsætte i den kommende tiårs-periode, jf. figur 3.4. I forhold til perioden 2001-2008 forstærkes befolkningsvæksten omkring Aarhus og på store dele af Sjælland, mens bl.a. Nord- og Vestjylland kan forvente befolkningsstilbagegang.

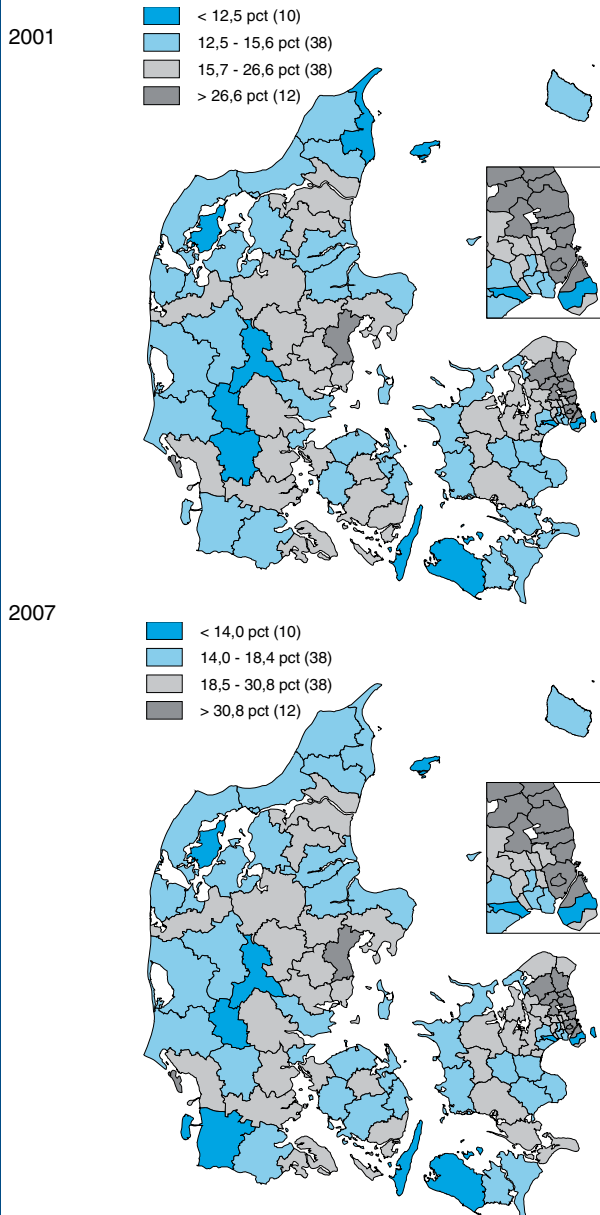
Figur 3.4: Befolkningsfremskrivning: vækst i befolkningstallet i pct. fordelt på kommuner 2008-2018

Befolkningsfremskrivninger er naturligvis behæftet med en vis usikkerhed, hvor bl.a. ændringer i befolkningsvandringerne kan betyde, at prognoserne må justeres i forhold til den faktiske udvikling. Regionalpolitisk redegørelse 2006 rapporterede eksempelvis en befolkningsprognose, der viste, at halvdelen af de fynske kommuner kunne se frem til befolkningsstilbagegang i perioden 2006-2016. Ifølge prognosen i figur 3.4 kan alle de fynske kommuner imidlertid nu forvente at få en befolkningsstilgang. De seneste års befolkningsvækst og positive nettotilflytning, jf. figur 3.2 og 3.3, har således bidraget til, at befolkningsfremskrivningen for Fyn viser et andet billede.

De regionale befolkningsforskydninger har naturligvis betydning for den regionale udvikling, men befolknings sammensætningen spiller ligeledes en stor rolle.

Figur 3.5: Andel 25-64 årige med videregående uddannelse 2001 og 2007

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler. Ligesom i sidste års publikation består videregående uddannelse af mellemlange og lange videregående samt bacheloruddannelser. Andelen udgør for hele landet i 2001 20,07 pct. og i 2007 23,64 pct.
Kilde: Danmarks Statistik.

Uddannelsesniveaulet er med til at give et billede af en regions menneskelige ressourcer, som er blandt de store indsatsområder i regeringens globaliseringsstrategi. Tilstedeværel-

sen af mennesker med et højt kompetenceniveau øger regionernes mulighed for at få øget antallet af arbejdspladser og skabe vækst. Figur 3.5 viser, at hovedstadsområdet og områderne omkring de øvrige universitetsbyer har den højeste andel af 25-64 årige med en videregående uddannelse. Den laveste andel findes blandt en række kommuner i Jylland og på de mindre øer.

Ifølge figur 3.5 er den regionale fordeling i uddannelsesniveaet omtrent den samme som i 2001. Det er dog værd at bemærke, at uddannelsesniveaet for hele landet har været stigende, idet andelen med en videregående uddannelse i 2007 udgjorde 23,6 pct. mod 20,1 pct. i 2001. Det gælder også for den enkelte kommune, idet samtlige kommuner har haft en stigning på mere end et procentpoint i denne periode.

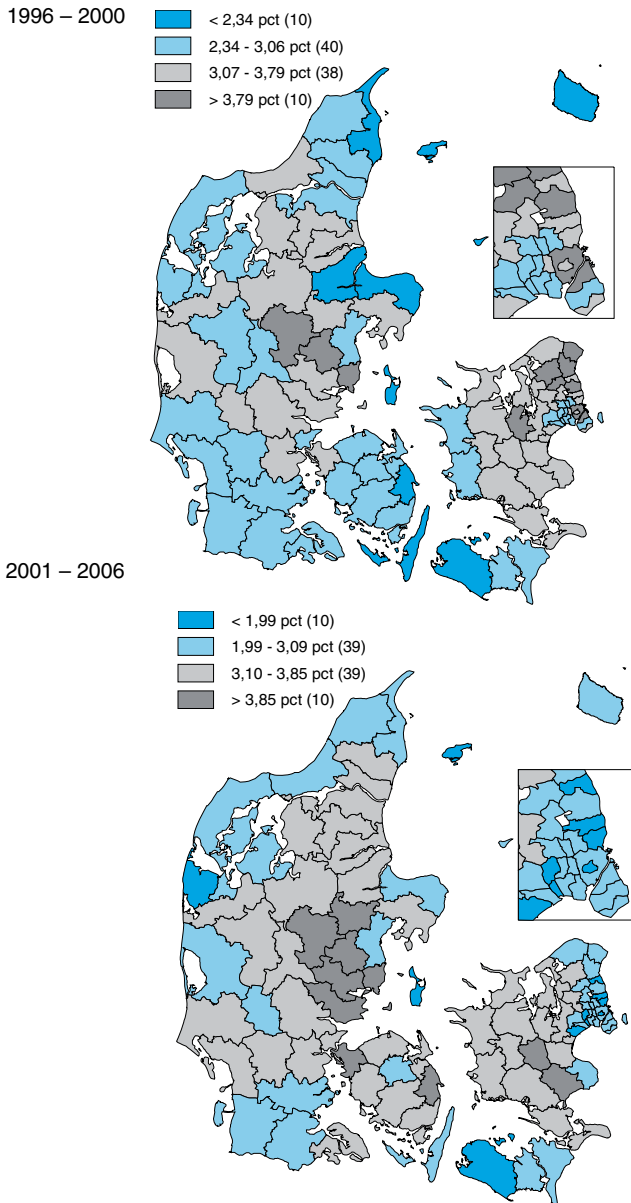
Udover uddannelsesniveaet er der flere variable, der er vigtige indikatorer for den regionale udvikling. Det gælder den indkomstmæssige sammensætning, andelen af beskæftigede og ledige samt den sociale- og aldersmæssige sammensætning af befolkningen.

3.2 Den økonomiske udvikling

Den regionale fordeling af den økonomiske udvikling vises ved udviklingen i den samlede skattepligtige indkomst. Dette mål udgør den indkomst, som de enkelte indbyggere skal svare skat af. Det vil bl.a. sige, at skattemæssige fradrag er fratrukket indkomsten. Herudover indgår indtægter fra overførselsindkomster. Overførelserne bidrager til at skabe en vis indkomstudligning imellem indbyggere og dermed også kommuner/regioner.

Figur 3.6 viser den gennemsnitlige årlige vækst i den skattepligtige indkomst i de to seneste femårs-perioder, hvor data er tilgængelige. Den skattepligtige indkomst sættes i dette tilfælde ikke i forhold til antallet af indbyggere. Derfor viser figuren også lidt af det samme billede som analyserne af befolkningsudviklingen.

Figur 3.6: Gennemsnitlig årlig vækst i den samlede skattepligtige indkomst fordelt på kommuner, perioden 1996-2000 og 2001-2006

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler. Definition: Skattepligtig indkomst omfatter al indkomst, der inddrages under den normale indkomstbeskatning, fratrukket arbejdsmarkedsbidrag, den midlertidige pension og fradrag. Fra og med 1999 er personkredsen i den skatteorienterede indkomststatistik ændret til at omfatte fuldt ud skattepligtige personer, der ved årets slutning var 15 år eller derover.

Kilde: Danmarks Statistik.

I begge de opgjorte femårs-perioder har flere af udkantsområderne oplevet en relativ begrænset vækst i den skattepligtige indkomst, mens bl.a. kommuner i Østjylland og på Sjælland har oplevet den højeste vækst. Samtidigt kan der observeres en række forskydninger i den regionale fordeling af væksten mellem de to femårsperioder. Mange hovedstads-kommuner har i den seneste periode oplevet en vækst, der er under gennemsnittet, mens resten af Sjælland stort set placerer sig over. På Fyn har en del kommuner oplevet en relativt højere vækst, end hvad der var tilfældet sidst i 1990'erne.

Figur 3.6 indikerer, at væksten er blevet spredt mere ud fra de økonomiske centre i løbet af de seneste 5 år. Tabel 3.1 og 3.2 giver et mere præcist billede heraf ved at gengive udviklingen i variationen (dvs. de regionale forskelle) i den skattepligtige indkomst pr. indbygger.

Udviklingen er skildret ved dels et indekseret tal for indkomstniveauet i de enkelte amter/regioner og dels standardafvigelsen, som er et mål for variationen mellem amter/regioner i indekstallene.

Tabel 3.1 er identisk med en tilsvarende tabel i Regionalpolitisk redegørelse 2007 og viser det lange perspektiv fra 1970 til 2005 fordelt på den tidligere amtsinddeling. Tabellen viser, at hovedstadsregionen i hele perioden har haft et højere indkomstniveau pr. indbygger end resten af landet, men at der over perioden har været et kraftigt fald i forskellen til det øvrige land. Tendensen fremgår også af den rapporterede standardafvigelse, der har været faldende hele perioden igennem. Ud fra denne analyse er der således tale om en fortsat ud-ligning i indkomstniveauet pr. indbygger.

Tabel 3.1: Skattepligtig indkomst pr. indbygger i forhold til landsgennemsnittet 1970-2005

Region / Amt:	År:							
	1970*	1980*	1985	1990	1995	2000	2003	2005
Hovedstadsområdet	125	118	117	117	113	114	112	111
Vestsjællands Amt	93	95	94	95	96	95	95	96
Storstrøms Amt	90	94	92	91	92	92	93	93
Bornholms Reg.	79	87	85	85	87	86	87	88
Fyns Amt	89	93	92	92	94	92	93	93
Sønderjyllands Amt	84	90	89	89	92	91	92	92
Ribe Amt	84	89	90	91	93	92	94	94
Vejle Amt	87	91	93	94	97	96	98	98
Ringkøbing Amt	83	87	91	89	92	92	92	93
Århus Amt	92	94	95	96	97	97	98	97
Viborg Amt	77	84	87	87	89	90	91	92
Nordjyllands Amt	81	88	89	88	91	91	92	92
Standardafvigelse	12,0	8,3	7,6	7,9	6,3	6,6	5,8	5,4
Middelværdi	89	93	93	93	94	94	95	95

Note: Hele landet har indeks 100.
 Kilde: Danmarks Statistik. *Dilling-Hansen et al. (1994), "Growth and Convergence in Danish Regional Incomes", *Scandinavian Economic History Review*, vol. XLII, no. 1, pp. 54-76.

De ældste data i tabel 3.1 er ikke mulige at rekonstruere i forhold til den nye kommunale struktur. Tabel 3.2 gengiver derfor udviklingen for de tre seneste år, hvor data for den skattepligtige indkomst er tilgængelige. For perioden 2004-2006 har Danmarks Statistik opgjort den skattepligtige indkomst i forhold til de nye kommunegrænser, der også ligger til grund for den regionale inddeling, der er foretaget i tabellen.

Tabel 3.2: Skattepligtig indkomst pr. indbygger i forhold til landsgennemsnittet 2004-2006

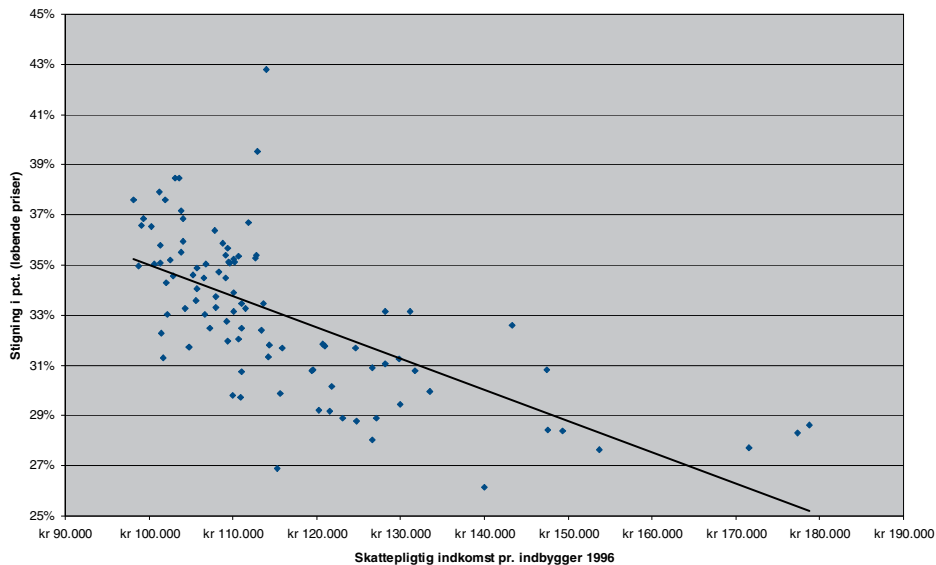
Landsdel:	År:		
	2004	2005	2006
København by	107	106	107
Københavns omegn	113	112	112
Nordsjælland	118	118	116
Bornholm	87	88	89
Østsjælland	110	110	108
Vest- og Sydsjælland	94	95	94
Fyn	93	93	94
Sydjylland	95	95	96
Østjylland	97	97	97
Vestjylland	93	94	94
Nordjylland	91	92	92
Standardafvigelse	9,5	9,3	8,8
Middelværdi	100	100	100
Note: Hele landet har indeks 100. Kilde: Danmarks Statistik.			

Det ses, at det højeste indkomstniveau pr. indbygger findes i København og de omkringliggende landsdele samt i Østjylland, mens Bornholm og Nordjylland har det laveste niveau. Udviklingen over de tre år viser, at standardafvigelsen fortsat er faldende. Indkomstniveauet i Nord- og Østsjælland er faldet, når det sættes i forhold til resten af landet, mens det er steget i flere af de jyske landsdele. Det skal dog bemærkes, at en treårig periode er forholdsvis kort i forhold til at illustrere blivende tendenser.

Tabel 3.1 og 3.2 indikerer, at den relative vækst i indkomstniveauet har været større i de regioner/landsdele, der i udgangsårene har haft lave værdier for den skattepligtige indkomst, end de regioner/landsdele, der har haft et højere indkomstniveau.

Denne tendens fremstår meget tydeligt i figur 3.7. Her er kommunernes procentvise vækst i den skattepligtige indkomst pr. indbygger i perioden 1996-2006 sat i forhold til den skattepligtige indkomst pr. indbygger i udgangsåret 1996. I figuren er kommunernes regionale tilhørsforhold ikke angivet, men figuren viser et klart billede af, at det er kommunerne med det laveste udgangspunkt, der generelt har haft den højeste vækst pr. indbygger.

Figur 3.7: Procentmæssig vækst i skattepligtig indkomst pr. indbygger for alle kommuner 1996-2006

Note: Den rette linje gengiver i hvor høj grad variablene på x- og y-aksen samvarierer. En helt vandret eller lodret linje indikerer, at der ikke er nogen sammenhæng mellem de to variable. En hældning tæt på -45 eller $+45$ grader indikerer, at der er tale om en høj grad af sammenhæng.

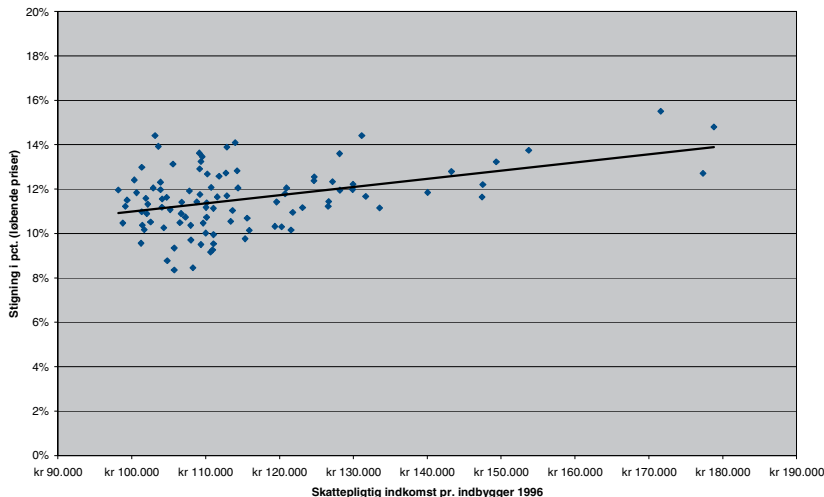
Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 3.8 gengiver det samme indhold som figur 3.7, men som for mange af de andre rapporterede variable i dette kapitel er udviklingen i dette tilfælde vist for perioderne før og efter 2001. Af denne figur bliver det klart, at der ikke er sket en udligning i indkomstniveauet blandt kommunerne i perioden 1996-2000 – snarere tværtimod, men at billedet i figur 3.7 skyldes udviklingen i den seneste opgjorte femårsperiode 2001-2006.³

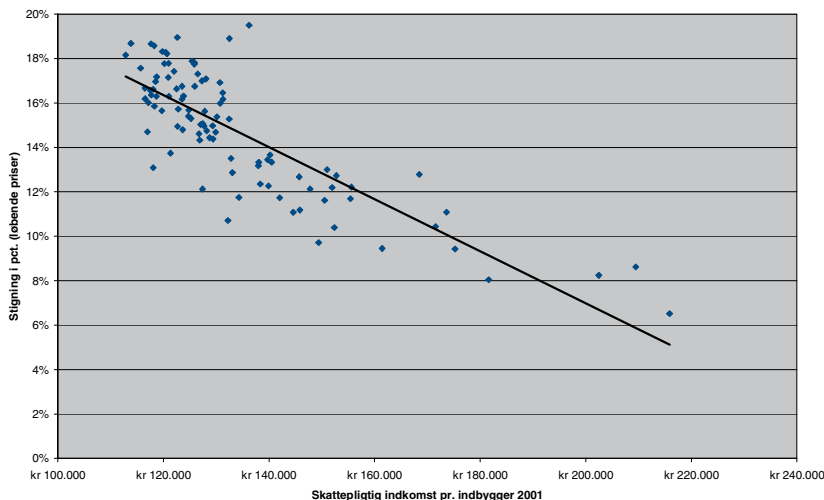
³ Når man opgør standardafvigelsen for indekserede værdier af kommunernes skattepligtige indkomst (efter samme metode som anvendt i tabel 3.1 og 3.2) understøttes billedet af, at det er i 2001, at udviklingen ændrer retning. De beregnede standardafvigelser viser, at variationen er voksende frem til 1999, konstant frem til 2001, hvorefter den igen falder.

Figur 3.8: Procentvækst i skattepligtig indkomst pr. indbygger for alle kommuner 1996-2000 og 2001-2006

1996 – 2000

2001 – 2006

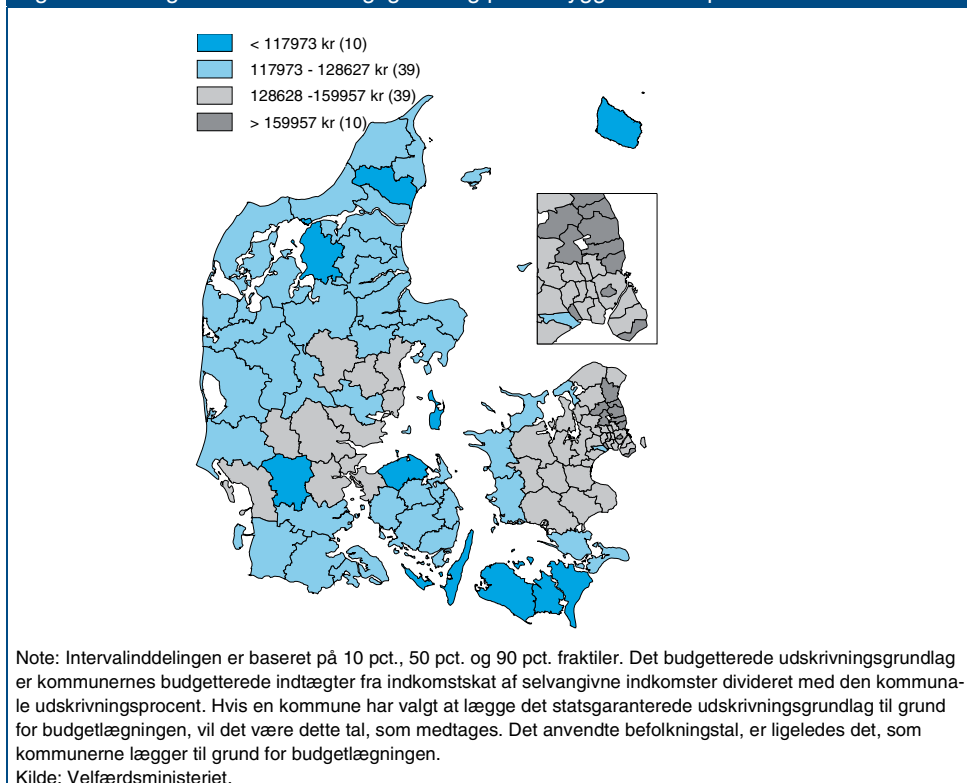
Note: Den rette linje gengiver i hvor høj grad variablene på x- og y-aksen samvarierer. En helt vandret eller lodret linje indikerer, at der ikke er nogen sammenhæng mellem de to variable. En hældning tæt på -45 eller +45 grader indikerer, at der er tale om en høj grad af sammenhæng.

Kilde: Danmarks Statistik.

Den skattepligtige indkomst kan kun opgøres med en vis forsinkelse, men ved at betragte det budgetterede udskrivningsgrundlag pr. indbygger for 2008 er det muligt at få et mere aktuelt billede af det kommunale indtægtsgrundlag.

Kommunernes udskrivningsgrundlag svarer i princippet til indbyggernes samlede skattepligtige indkomst fratrukket personfradrag, men tallene skal dog fortolkes med et vist forbehold, da der er tale om budgetterede tal og for en mindre del af kommunernes vedkommende også statsgaranterede tal.⁴

Figur 3.9: Budgetteret udskrivningsgrundlag pr. indbygger fordelt på kommuner i 2008

Figur 3.9 viser det samme billede som, hvad der gælder for den skattepligtige indkomst. Kommunerne med de højeste udskrivningsgrundlag pr. indbygger ligger i hovedstadsområdet, mens de mellemhøje udskrivningsgrundlag hovedsageligt er lokaliseret i pendlingsområdet til hovedstaden og i en række østjyske kommuner. De laveste udskrivningsgrundlag pr. indbygger findes i nogle af landets udkantsområder blandt de mindre ø-kommuner, i Nordjylland samt i Nordfyns, Vejen, Lolland og Guldborgsund Kommuner.

⁴ Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag er beregnet på grundlag af kommunens faktiske udskrivningsgrundlag tre år før budgetåret og er fremskrevet med en fælles vækstprocent. Hvis der yderligere medtages en andel af grundværdierne, fremkommer kommunernes beskatningsgrundlag.

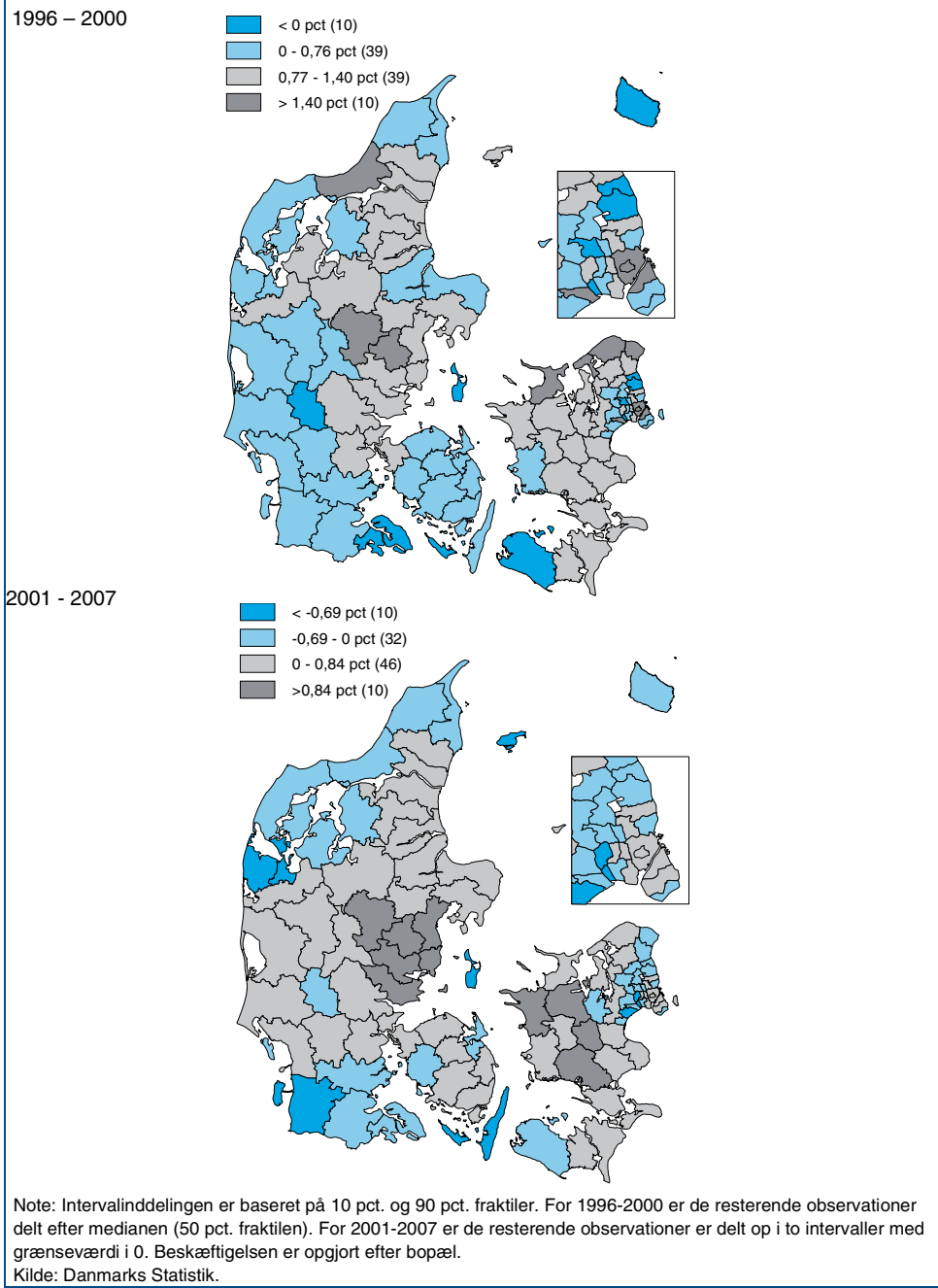
3.3 Udvikling i beskæftigelse og ledighed

En gunstig udvikling i beskæftigelse og ledighed har stor betydning for den regionale udvikling. Derfor forventes udviklingen i disse variable også have lighedspunkter med den regionale befolknings- og indkomstudvikling.

Figur 3.10 viser den gennemsnitlige årlige vækst i beskæftigelsen opgjort efter bopæl i perioderne 1996-2000 og 2001-2007. Danmark har under ét oplevet en positiv udvikling i beskæftigelsen i den seneste årrække. For perioden 1996-2000 er den steget med 4,2 pct., mens den for 2001-2007 er steget med yderligere 1,8 pct.

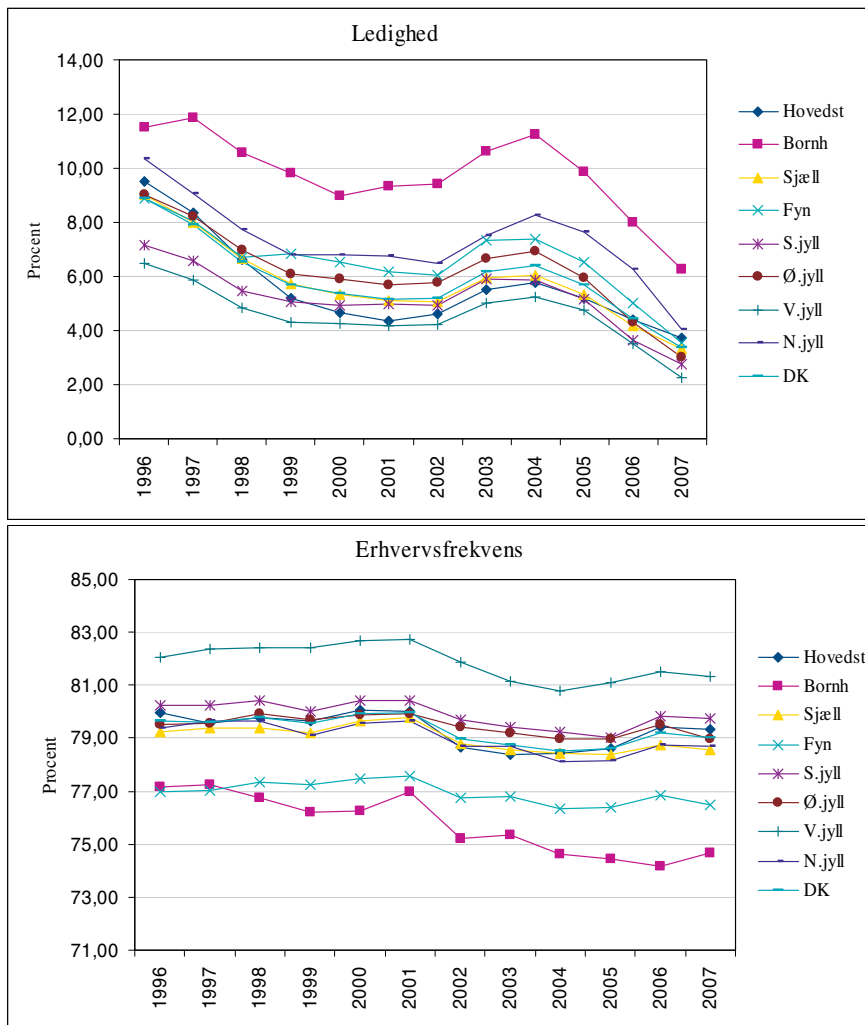
For perioden 2001-2007 har stigningen fundet sted i store dele af Jylland, i de fleste fynske kommuner samt på Sjælland uden for hovedstadsområdet. Den gennemsnitlige årlige vækst i beskæftigelsen har været størst i Østjylland og i en række sjællandske kommuner. Derimod har det nordvestjyske område, de mindre øer og en del hovedstadskommuner oplevet en faldende beskæftigelse. Mange af de pågældende kommuner har i den samme periode oplevet en negativ befolkningsvækst, jf. figur 3.2. I det fraflytningen i disse tilfælde typisk er højest blandt personer i den arbejdsdygtige alder får dette også betydning for antallet af beskæftigede. Se også figur 3.16 for en opgørelse over andelen af befolkningen over 64 år.

Figur 3.10: Gennemsnitlig årlig vækst i beskæftigelsen (efter bopæl) 1996-2000 og 2001-2007

Den positive udvikling i beskæftigelsen har også betydning for udviklingen i den årlige ledighed og erhvervsdeltagelse (erhvervsfrekvensen), jf. figur 3.11.

Figur 3.11: Udviklingen i årlig ledighedsprocent og erhvervsfrekvens fordelt på otte regioner og for hele landet i perioden 1996-2007

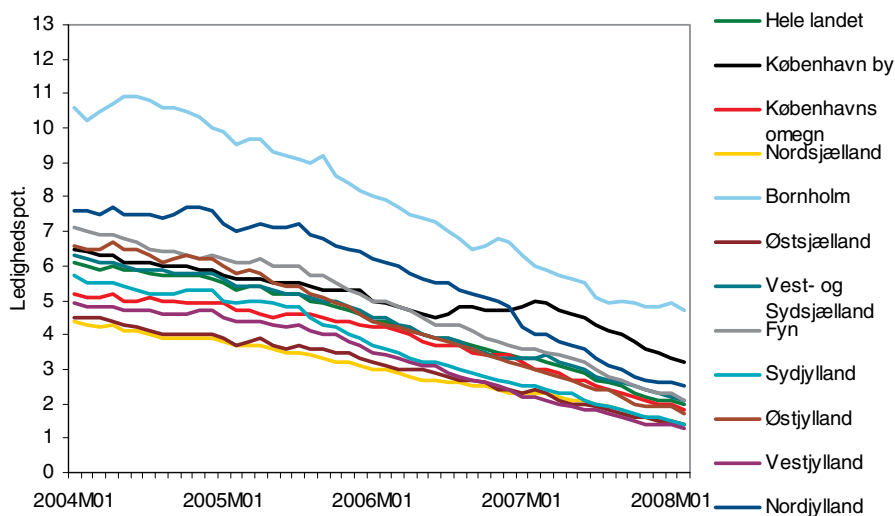
Note: Definition: Ledighedsprocenten er beregnet som det gennemsnitlige antal ledige delt med arbejdsstyrken. Opgørelsen er opgjort for hele året. Erhvervsfrekvensen er beregnet som andelen af befolkningen i den arbejdsdygtige alder, som er del af arbejdsstyrken. Personer uden for arbejdsstyrken består af personer, der midlertidigt er uden for arbejdsstyrken, tilbagetrækning fra arbejdsstyrken, pensionister og andre uden for arbejdsstyrken. Erhvervsfrekvensen er alle år udregnet for de 16-64 årige i befolkningen for at sikre sammenlignelighed over tid. (Til og med 2005 er arbejdsstyrken opgjort for de 16-66 årige, men Danmarks Statistik har ændret praksis som følge af den ændrede pensionsalder.)
Kilde: Danmarks Statistik.

Figuren viser i første omgang, at ledigheden generelt og for samtlige landsdele har været faldende siden midten af 1990'erne. Faldet har især været markant siden 2004. Samtidig indikerer figuren, at de regionale forskelle i ledighed er indsnævret i de seneste år. Kun Bornholm adskiller sig med en ledighedsprocent på 6,28 væsentligt fra de øvrige landsdele.

Erhvervsfrekvensen ligger for de fleste landsdele på nogenlunde samme niveau som for 10 år siden. Vestjylland har den højeste erhvervsfrekvens, mens Fyn og Bornholm ligger under landsgennemsnittet.

De seneste års fald i ledigheden fremstår endnu tydeligere, når den sæsonkorrigerede ledighed betragtes mere indgående måned for måned, jf. figur 3.12. Siden 2004 har der været et gennemgående fald i samtlige landsdele, selv om der også kan observeres mindre udsving undervejs. På landsplan er den sæsonkorrigerede ledighed rekordlav og udgjorde i februar 2008 2,0 pct. af arbejdsstyrken, mens den i februar 2007 udgjorde 3,3 pct.

Figur 3.12: Ledighed måned for måned primo 2004 til februar 2008, fordelt på landsdele

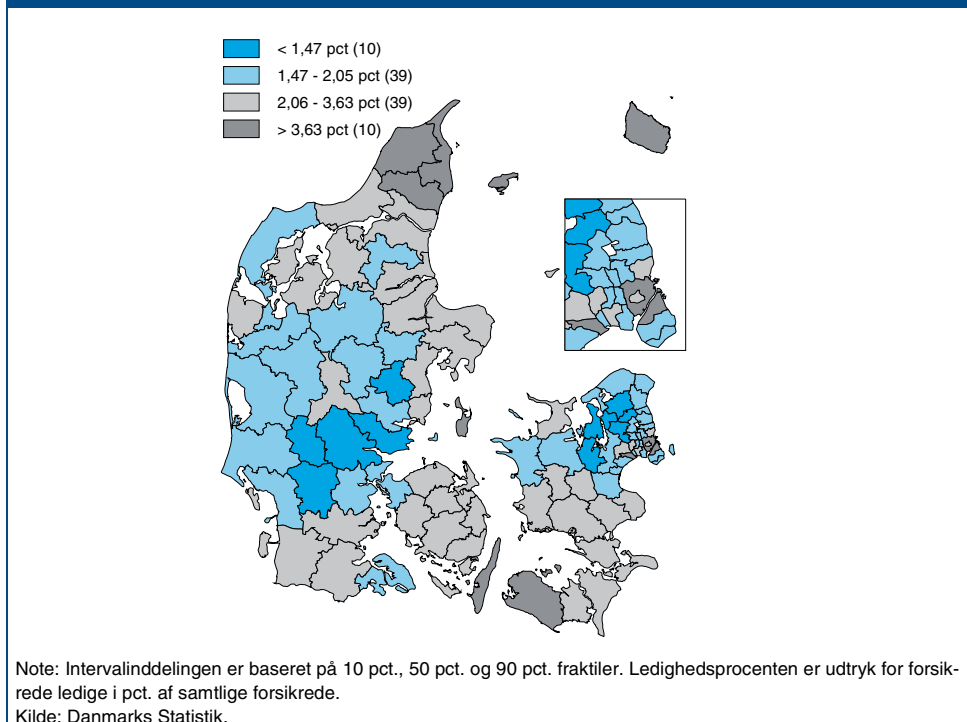

Note: Ledigheden er beregnet som det sæsonkorrigerede antal fuldtidsledige i forhold til arbejdsstyrken.
Kilde: Danmarks Statistik.

Det overordnede billede fra figur 3.12 er, at de regionale forskelle i ledighedsniveauet er blevet væsentlig indsnævret, og tendensen er fortsat i løbet af det seneste år. Dette bekræftes også, når man opgør standardafvigelsen for ledighedsniveauet i de forskellige landsdele. I februar 2008 havde den en værdi på 0,93 mod 1,10 i februar 2007.

Den seneste opgørelse over ledighedsprocenten (ikke sæsonkorrigeret) er fra februar 2008. Figur 3.13 viser, hvordan ledigheden aktuelt fordeler sig på kommunerne.

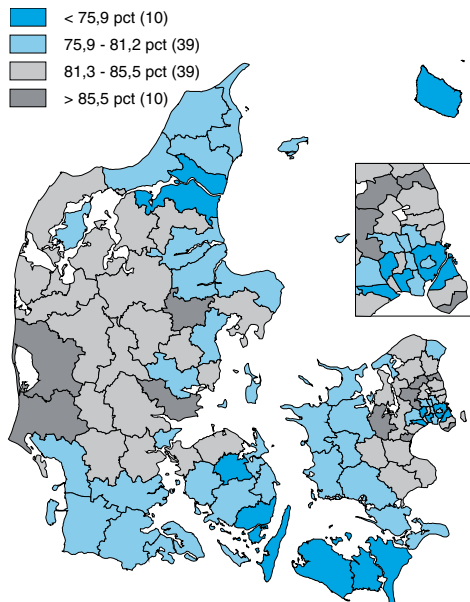
Figur 3.13: Ledighedsprocenten (forsikrede ledige i pct. af samtlige forsikrede) i februar 2008

Ledigheden er lavest blandt en række kommuner i Østjylland og omkring hovedstaden, mens nogle af landets udkantskommuner i Nordjylland og på de mindre øer har den højeste ledighed. I denne gruppe befinder sig også enkelte hovedstadskommuner.

Figur 3.11 viste erhvervsfrekvensen for landsdele over tid. Nedenstående figur 3.14 viser, hvordan erhvervsfrekvensen for 2007 fordeler sig på kommunerne. Erhvervsfrekvensen angiver den andel af befolkningen i alderen 16-64 år, der er en del af arbejdsstyrken.

Figur 3.14: Erhvervsfrekvens fordelt på kommuner i 2007

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct., og 90 pct. fraktiler. Erhvervsfrekvensen er beregnet som andelen af befolkningen i den arbejdsdygtige alder, som er del af arbejdsstyrken. Personer uden for arbejdsstyrken består af personer, der midlertidigt er uden for arbejdsstyrken, tilbagetrækning fra arbejdsstyrken, pensionister og andre uden for arbejdsstyrken.

Kilde: Danmarks Statistik.

Figuren viser, at den relativt laveste erhvervsdeltagelse findes i større byer som København, Aalborg og Odense, i forstadskommuner til København samt i udkantskommuner som Bornholm, Langeland, Lolland. Den relativt højeste erhvervsdeltagelse findes i en række kommuner omkring hovedstaden og i nogle østjyske og vestjyske kommuner.

Som det fremgår ovenfor, har Danmark et meget lavt ledighedsniveau, og de seneste prognoser fra beskæftigelsesregionerne viser, at ledighedsniveauet på helt kort sigt fortsat forventes at falde i alle regioner med undtagelse af Nordjylland, hvor der forventes en svag stigning, jf. tabel 3.3. Det ses dog også, at ledighedsfaldet ventes at blive mere afdæmpet, end hvad der har været tilfældet i de seneste år.

Tabel 3.3: Beskæftigelsesregionernes prognoser for ledigheden

Beskæftigelsesregion:	Faktiske tal	Prognose			Ændring (pct.)
	2. kvartal 2007	4. kvartal 2007	2. kvartal 2008	4. kvartal 2008	4. kv. 2007-08
Hovedstaden og Sjælland	47.103	37.785	40.810	35.239	-6,7%
Syddanmark	18.793	14.550	16.300	14.150	-2,7%
Midtjylland	17.504	12.200	15.200	12.000	-1,6%
Nordjylland	11.654	8.800	10.000	9.200	4,5%
Hele landet	95.054	73.335	82.310	70.589	-3,7%

Note: Det bemærkes, at tallene ikke er sæsonkorrigerede. Det bemærkes, at der er tale om såvel forsikrede som ikke-forsikrede ledige.
 Kilde: Beskæftigelsesregionernes arbejdsmarkedsoverblik, 1. halvår 2008.

Samlet set viser de foretagne analyser i udviklingen i beskæftigelse og ledighed, at den positive økonomiske udvikling i landet som helhed er kommet alle egne af landet til gavn. Udviklingen byder dog også på udfordringer, idet den lave ledighed kan give private og offentlige arbejdsgivere problemer med at tiltrække arbejdskraft.

Arbejdsmarkedsstyrelsen har gennem en stikprøveundersøgelse undersøgt virksomhedernes rekrutteringssituation i andet halvår af 2006 og andet halvår af 2007, jf. tabel 3.4. Fra 2006 til 2007 har der på landsplan været et mindre fald i antallet af forgæves rekrutteringer fra ca. 70.500 til ca. 66.000. På landsplan udgør antallet af forgæves rekrutteringer 2,4 pct., når det sættes i forhold til antallet af beskæftigede. For brancher som bygge og anlæg og hotel og restauration, der har haft flest forgæves rekrutteringer i forhold til branchens størrelse, udgør andelen over 5 pct.

Selv om der er generelle udfordringer i forhold til at rekruttere arbejdskraft, viser analysen også, at udfordringen stort set har samme omfang i de fire beskæftigelsesregioner, om end andelen i 2007 er moderat højere i Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland.

Tabel 3.4 viser dog også, at variationen er noget større internt i beskæftigelsesregionerne. De største rekrutteringsproblemer i 2. halvår 2007 skal findes i Østsjælland og Trekantsområdet, mens udfordringen er relativt lavest i den østlige del af Syddanmark, i Holstebro, Lemvig og Struer Kommuner samt på Bornholm.

Tabel 3.4: Rekrutteringsproblemer i forhold til beskæftigede

Beskæftigelsesregion/Landsdel:	Antal forgæves rekrutteringer		Antal forgæves rekrutteringer i forhold til beskæftigede	
	2006	2007	2006	2007
København by	8.417	10.211	2,1%	2,6%
Københavns omegn	9.477	10.230	2,7%	2,9%
Nordsjælland	6.050	5.324	3,3%	2,9%
Bornholm	351	209	1,8%	1,1%
Vest- og Sydsjælland	6.949	4.872	2,9%	2,0%
Østsjælland	1.766	1.980	3,2%	3,6%
Hovedstaden og Sjælland (i alt)	33.010	32.286	2,6%	2,6%
Fyn	4.720	4.476	2,1%	2,0%
Trekantsområdet	5.726	5.943	3,0%	3,1%
Vestsydjylland	2.700	2.107	2,6%	2,0%
Østsydjylland	970	928	1,4%	1,4%
Syddanmark (i alt)	14.116	13.454	2,4%	2,3%
Favrskov, Skanderborg, Odder, Århus, Syddjurs og Samsø	6.018	5.055	2,5%	2,1%
Horsens og Hedensted	2.481	1.228	4,2%	2,1%
Randers og Norddjurs	756	1.321	1,3%	2,2%
Skive, Viborg og Silkeborg	2.439	2.472	2,1%	2,1%
Ringkøbing-Skjern, Herning og Ikast-Brande	2.934	2.457	3,0%	2,5%
Lemvig, Struer og Holstebro	1.468	922	2,8%	1,8%
Midtjylland (i alt)	16.096	13.455	2,6%	2,2%
Aalborg-Vendsyssel	4.910	3.918	2,5%	2,0%
Himmerland	1.119	1.373	2,2%	2,7%
Thy-Mors	1.242	915	3,6%	2,6%
Nordjylland (i alt)	7.271	6.206	2,6%	2,2%
Hele landet	70.492	65.942	2,6%	2,4%

Note: De forgæves rekrutteringer har fundet sted i perioden uge 28 til uge 44 2006 og 2007.

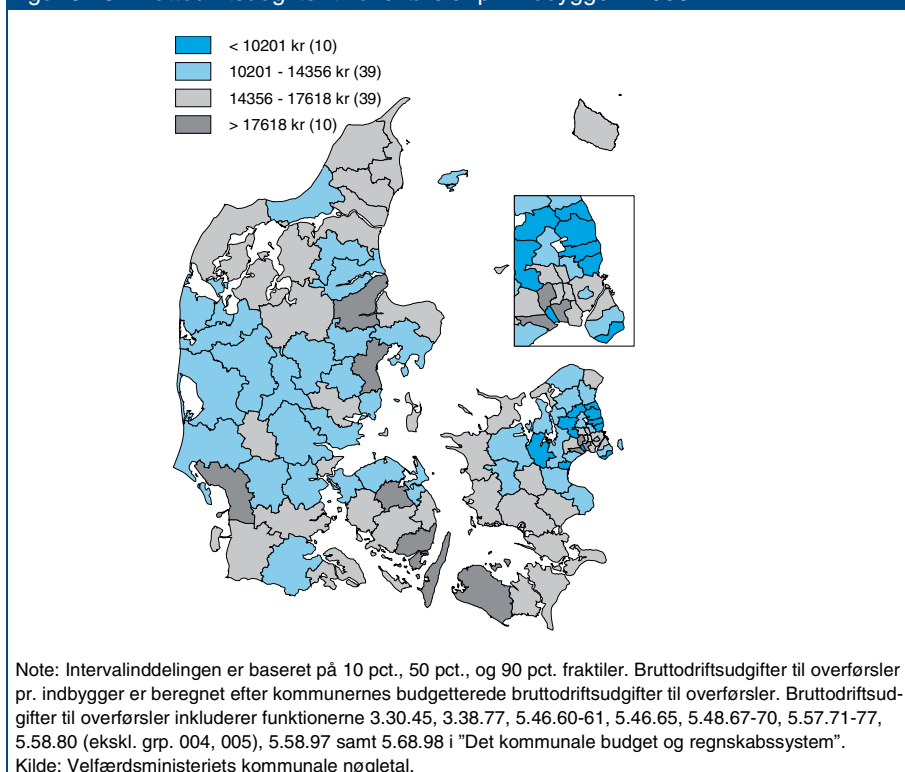
Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsens virksomhedssurvey, 2. halvår 2006 og 2. halvår 2007, og Danmarks Statistik.

3.4 Indkomstoverførsler

Den sociale sammensætning af befolkningen er også en vigtig indikator for den regionale udvikling, idet høje udgifter til eksempelvis forsørgelse kan udgøre en uforholdsmæssig høj økonomisk byrde for de pågældende kommuner. Udligningssystemet mellem kommunerne søger dog også at tage højde for dette.

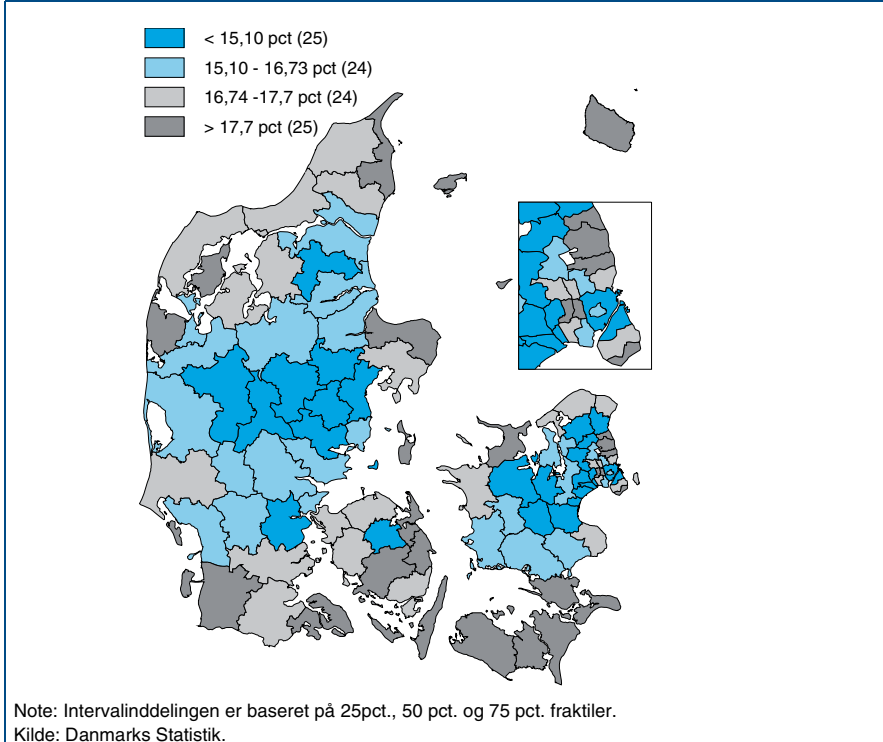
Figur 3.15 viser kommunernes bruttodriftsudgifter til overførsler pr. indbygger i 2008. Kortet viser, at de højeste udgifter findes i en række af de større byer, i københavnske vestegnskommuner, men også i kommuner som Svendborg, Langeland og Lolland. De laveste udgifter pr. indbygger findes primært i kommuner omkring hovedstaden.

Figur 3.15: Bruttodriftsudgifter til overførsler pr. indbygger i 2008

For Danmark og mange andre europæiske lande gælder det i de kommende år, at arbejdsstyrken vil blive reduceret, og at andelen af ældre samtidigt vil stige. For kommunerne betyder dette højere udgifter til pleje og omsorg for de ældre. Figur 3.16 viser andelen af befolkningen på over 64 år i de enkelte kommuner, og heraf ses det, at kommunernes udgiftsbehov i forhold til denne aldersgruppe er skævt regionalt fordelt.

Figur 3.16: Befolningssammensætning: andel af befolkningen over 64 år i 2008

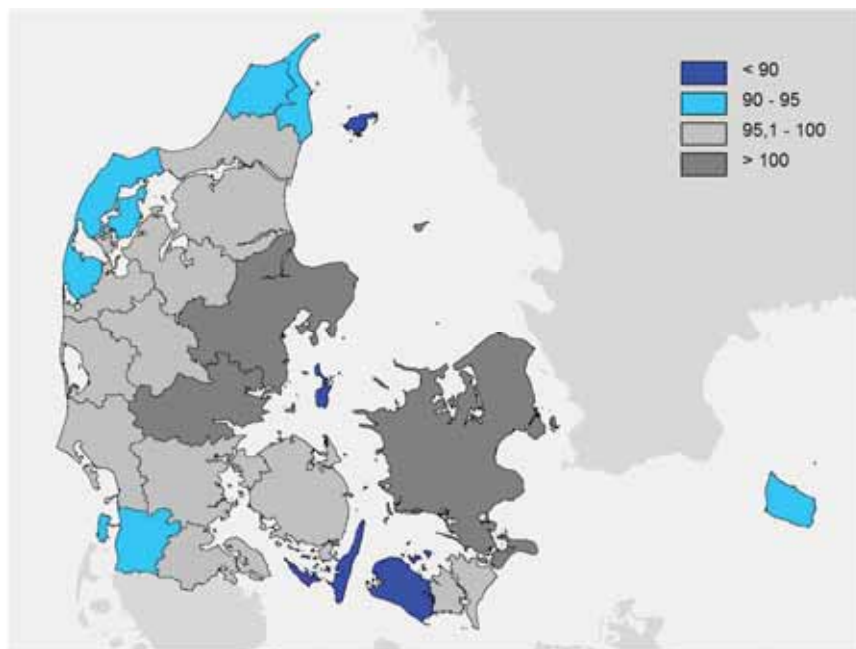
Den højeste andel af ældre skal således udover kommuner i hovedstadsområdet findes i flere af udkantskommunerne, mens en række kommuner i Midt- og Østjylland har en relativt lavere andel. For ø-kommunerne Langeland, Læsø, Samsø og Ærø udgør andelen ca. 25 pct. Tallene er også udtryk for, at nettoaflytningen fra udkantskommuner typisk gælder personer i den arbejdsdygtige alder.

3.5 Samlet indikator for den regionale udvikling

De forudgående analyser af variable af betydning for den regionale udvikling har primært være foretaget på kommuneniveau, hvilket har gjort det muligt at gengive nuancer af udviklingen i de forskellige regioner. Figur 3.17 viser den regionale udvikling i et geografisk bredere perspektiv, hvor de 25 funktionelle pendlingsregioner er anvendt som udgangspunkt for den regionale afgrænsning, jf. kapitel 2. Figuren gengiver en sammenvæjet indikator for regional udvikling, der sammenfatter udviklingen i seks variable, der vedrører befolkningsudvikling, indkomst, beskæftigelse og ledighed.⁵

⁵ Beregningsgrundlaget fremgår af bilag 2. De seks variable er befolkningsudviklingen 1997-2007, andelen af 20-66 årige i 2007, udviklingen i antal arbejdspladser 1996-2006, andel ledige af arbejdsstyrken (ledighedsgrad) 2006, udvikling i skattepligtig indkomst 1996-2006 samt indkomstniveauet pr. indbygger 2006.

Figur 3.17: Indikator for regionaludvikling vist på 25 arbejdsmarkedsregioner

Note: Intervalinddelingen er baseret på, hvorledes regionerne placerer sig i forhold til landsgennemsnittet (=100).

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger. Kort: By- og Landskabsstyrelsen.

Figuren viser, at den sammenvejede indikator for regional udvikling er over landsgennemsnittet i Østjylland og på Sjælland. Omvendt har en del af det nordvestlige Jylland, den vestlige del af Sønderjylland og de mindre øer den mindst gunstige regionale situation.

Som det er blevet gennemgået i kapitlet, har de seneste år budt på en positiv regional udvikling i forhold til indkomstfordelingen og den lave ledighed. Denne udvikling kan endnu ikke aflæses i den sammenvejede indikator, men på de nævnte områder er der ikke desto mindre tendenser til, at de regionale forskelle er blevet mindre.

Kapitel 4. Produktion, pendling og indkomst

I løbet af de seneste 10 år er koncentrationen af produktionen steget i Danmark. I samme periode er de regionale indkomstforskelle faldet. Dette kapitel præsenterer en analyse, der undersøger, hvorvidt det samme resultat gør sig gældende på tværs af danske kommuner. Kapitlet giver også en status over udviklingen i pendlingen de sidste 10 år – både for landet generelt og for en række yderområder. Analyserne bygger videre på en undersøgelse af regionale forskelle i produktion og indkomst i **Regionalpolitisk redegørelse 2007**. De gennemførte analyser danner endvidere udgangspunkt for en undersøgelse af, hvad der er betingende for bosætningen i de danske kommuner. Denne undersøgelse vil blive afrapporteret i **Regionalpolitisk redegørelse 2009**.

Koncentrationen af produktion er steget i løbet af de seneste 10 år. Samtidig er indkomstforskellene faldet. Det indikerer, at der ikke er en entydig sammenhæng, som betyder, at øget regional koncentration af produktion fører til større forskelle i indkomster mellem borgerne i forskellige kommuner. Man kan altså opleve indkomstbalance i Danmark samtidig med, at produktionen koncentrerer.

Analysen i dette kapitel⁶ er baseret på data for produktion og indkomster på tværs af danske kommuner, og analysen bekræfter resultaterne i **Regionalpolitisk redegørelse 2007**. Her blev udviklingen i produktion og indkomst i otte danske regioner⁷ sammenlignet med udviklingen i andre regioner i Europa. Regional koncentration af produktion er ikke kun en udvikling, vi ser i Danmark, men er ifølge redegørelsen en international tendens.

⁶ Analysen er udført af konsulentfirmaet Copenhagen Economics på bestilling af Velfærdsministeriet.

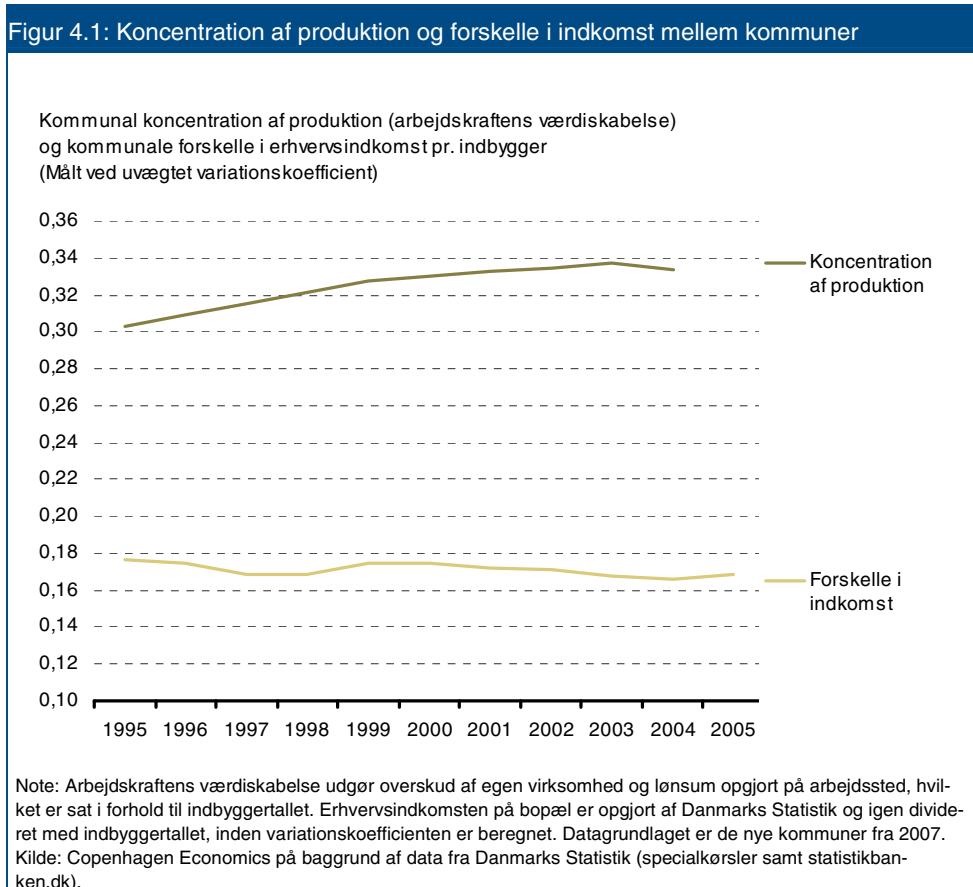
⁷ De otte regioner i undersøgelsen var Nordjylland (Nordjyllands Amt), Vestjylland (Ringkøbing og Viborg amter), Århus (Århus Amt), Sydjylland (Vejle, Ribe og Sønderjyllands amter), Fyn (Fyns Amt), Vest- og sydsjælland (Vestsjællands Amt og Storstrøms Amt), Bornholm (Bornholms Amt) samt Hovedstaden (Københavns og Frederiksberg Kommuner, Københavns Amt, Frederiksborg Amt og Roskilde Amt).

Øget pendling til arbejdet bidrager i høj grad til at sikre at indkomstforskelle på tværs af danske kommuner reduceres. Borgerne pendler i stadig stigende grad til andre kommuner, end den kommune de bor i. Der var således 36,6 pct. af de beskæftigede i 2006 som pendlede til en anden kommune for at arbejde. I forhold til 1996 er det en stigning på 4 procentpoint.

Den øgede pendling betyder, at indkomstforskellene mindskes mellem borgere i forskellige kommuner samtidig med, at produktionen bliver mere koncentreret.

4.1 Koncentration af produktion uden større indkomstforskelle

Koncentrationen af produktion er steget i løbet af de seneste 10 år. Samtidig er indkomstforskellene faldet. Det tyder på, at der ikke er en snæver sammenhæng mellem en regional koncentration af produktion og regionale forskelle i indkomst, jf. figur 4.1.

Siden 1995 har der været en tendens til en øget koncentration af produktionen. Det kommer til udtryk ved, at virksomhederne i højere grad placerer sig i kraftcentre, så nogle kommuner får en voksende andel af arbejdspladserne og værdiskabelsen i Danmark.

Til gengæld er de kommunale forskelle i erhvervsindkomst pr. indbygger reduceret i samme periode. Der er altså blevet større lighed mellem borgernes indkomst i kommunerne på tværs af landet.

Erhvervsindkomsten er brugt som indkomstbegreb, fordi fokus i denne analyse ligger på arbejdskraftens værdiskabelse og den indkomst, som værdiskabelsen resulterer i for de beskæftigede. Analysen skal afdække i hvor høj grad, indkomstkabelsen tilfalder det område, den er genereret i, for på den måde at kunne vurdere om øget koncentration af produktion også betyder, at der bliver større indkomstforskelle mellem borgerne på tværs af kommunerne. Erhvervsindkomsten opgjort på bopælskommune er det bedste indkomstbegreb for den indkomst, beskæftigede borgere tilfører deres kommune, da det ikke introducerer effekter af overførsler og andre indkomster, som ikke har noget med de beskæftigedes værdiskabelse at gøre.

Sammenhængen mellem koncentration af produktion og forskellene i indkomst er altså langt fra så entydig, at man kan konkludere, at den øgede koncentration af produktion skaber større regionale indkomstforskelle. Derimod foregår den øgede koncentration af produktion i kraftcentre som København og Østjylland samtidig med, at indkomstforskelle blandt borgere i kommunerne falder. Denne udvikling skyldes til dels pendling til kraftcentre fra andre kommuner.

Pendlingen kan øge indkomsten pr. indbygger i en kommune. Det kan ske gennem en øget beskæftigelse, eller ved at de borgere, som allerede er i beskæftigelse, tager et bedre lønnet arbejde, som de skal pendle til.

En årsag til øget beskæftigelse kunne være, at beskæftigede uden for kommunen flytter til kommunen, men fastholder arbejdet. En anden årsag kunne være, at jobsøgende går fra ledighed til beskæftigelse, når de tager et arbejde i en virksomhed i en anden kommune – f.eks. fordi der er begrænsede beskæftigelsesmuligheder lokalt.

Borgere, der allerede er i beskæftigelse, kan også øge indkomsten pr. indbygger i bopælskommunen gennem pendling. Det gør de, hvis de vælger at tage et job i en virksomhed, der ligger længere væk, fordi det giver en højere indkomst.

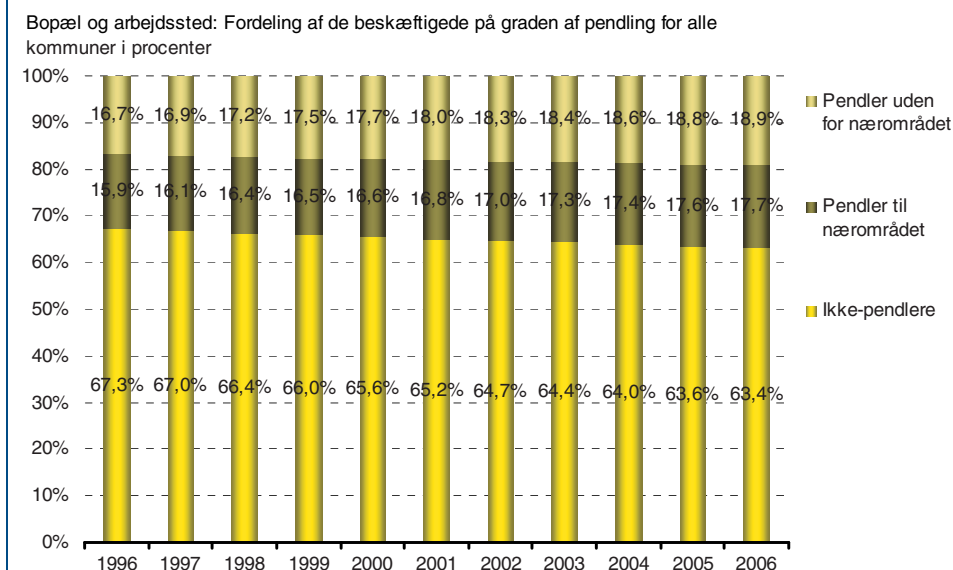
Pendling har altså en nøglerolle i forhold til at forklare, hvordan man kan have en faldende indkomstforskel mellem kommunerne samtidig med, at produktionen bliver stadig mere koncentreret. Derfor rettes blikket nu mod udviklingen i pendling.

4.2 Pendlingen stiger

Der har været en stigning i pendlingen i Danmark fra 1996 til 2006. Det står klart, når man ser på personer, der arbejder i nabokommuner og uden for nærområdet.

Den samlede andel pendlere er steget med 4,0 procentpoint til 36,6 pct. i 2006. Andelen af de beskæftigede, der pendler uden for nærområdet, er steget med 2,2 procentpoint fra 1996 til 2006. Samtidig er pendlingen til nærområdet steget med 1,8 procentpoint. Der er derfor en generel stigning i pendlingen, jf. figur 4.2.

Figur 4.2: Pendling i danske kommuner

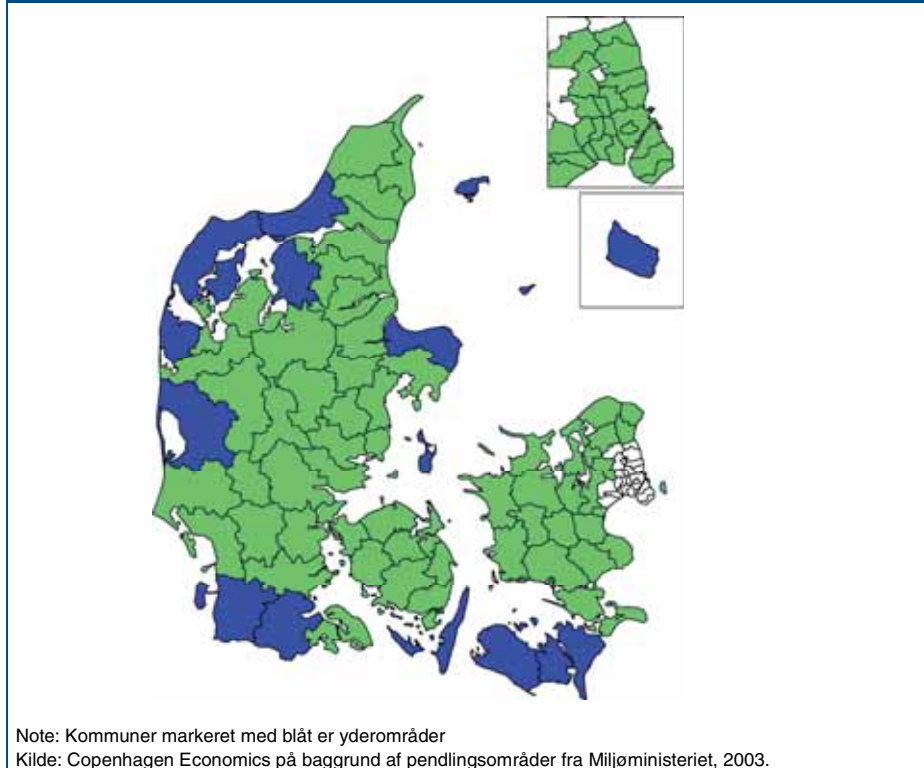
Note: Figuren illustrerer pendlingsmønstre for de beskæftigede fra 1996 til 2006. Ikke-pendlere er defineret som personer, hvis arbejdsplads ligger i samme kommune som deres bopæl. Pendlere til nærområdet er defineret som personer, hvis arbejdsplads ligger i en landfast nabokommune. Pendlere uden for nærområdet er personer, der arbejder i en kommune, der ligger længere væk end nabokommunerne. Kommuneafgrænsningerne baserer sig på de nye kommuner fra 2007. Kommuner, der blev opdelt i forbindelse med reformen, er medtaget i den nye kommune, som hovedparten af den oprindelige kommune faldt ind under. Alle beskæftigede er fordelt på bopælskommune og arbejdspladskommune.

Kilde: Copenhagen Economics på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

De områder, der er mest udfordret i forhold til den stigende koncentration af produktion, er kommuner, der ligger langt fra de nationale og regionale kraftcentre; de såkaldte yderområder.

Yderområderne defineres i denne sammenhæng ud fra de 98 kommuner i Danmark med udgangspunkt i den definition Miljøministeriet bruger i landsplanredegørelserne⁸ og ud fra pendlingsoplande i 1996.⁹ Det giver i alt 16 kommuner der betragtes som yderområder i analysen, jf. figur 4.3.

Figur 4.3: Danske yderområder

Der er to forhold der gør sig gældende, når man ser på pendling fra yderområderne. Der er færre pendlere, men stigningen i pendlingen er på niveau med resten af landet.

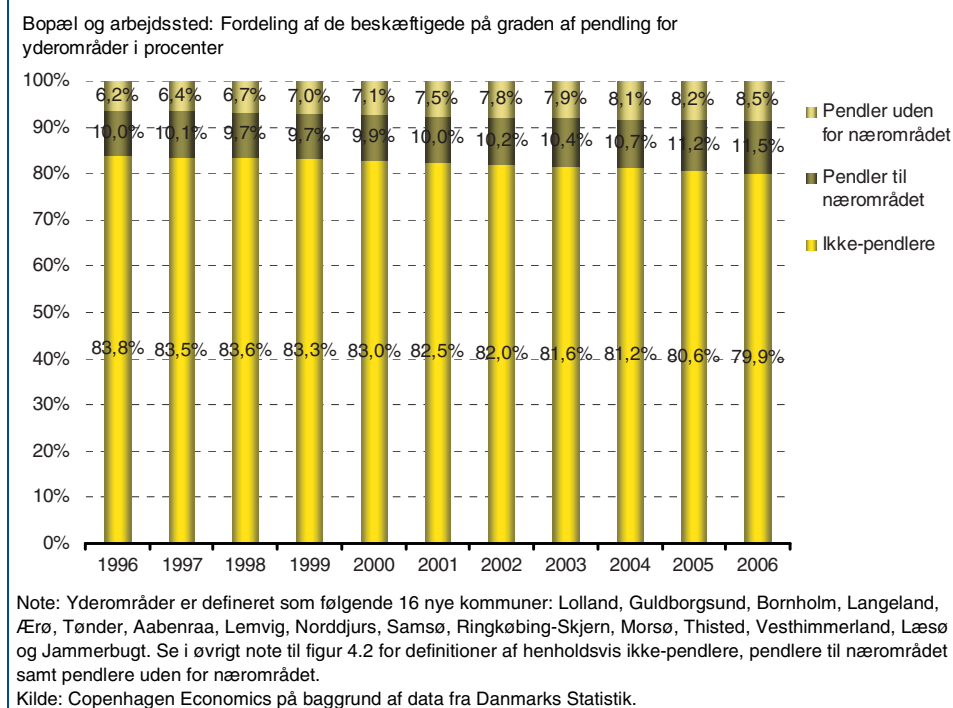
⁸ By- og Landskabsstyrelsen (tidl. Skov- og Naturstyrelsen) definerer yderområder som "pendlingsoplande til byer under 20.000 indbyggere og har relativt langt til en større by" (Miljøministeriet, 2006: *Det nye Danmarkskort – Planlægning under nye vilkår*).

⁹ Pendlingsoplandene er defineret på baggrund af data for 1992, da By- og Landskabsstyrelsen først opgjorde pendlingsoplandene igen i 2000 (Miljøministeriet, 2003: *Et Danmark i balance - Hvad skal der gøres?*). Der er ikke perfekt overensstemmelse mellem de definerede pendlingsoplande og de nye kommuner, og derfor adskiller definitionen af yderområder på de nye kommuner sig fra yderområderne i 1992.

I 1996 arbejdede hele 83,8 pct. af de beskæftigede inden for samme kommune.¹⁰ På landsplan var det kun 67,3 pct. Niveauet af pendling adskiller sig altså klart fra pendlingen i landet som helhed. Det skyldes, at borgerne har færre pendlingsmuligheder i yderområderne. Det er derfor ikke overraskende, at der er færre pendlere i yderområderne. Især er antallet af personer, der pendler uden for nærområdet, lavere i yderområderne.

Når man i stedet ser på udviklingen i pendlingen i de seneste 10 år, er mønsteret det samme for yderområderne som i resten af landet. Fra 1996 til 2006 har der været en stigning på 2,3 procentpoint i personer, der pendler uden for nærområdet, og på 1,6 procentpoint for pendlere inden for nærområdet. Det betyder, at en femtedel af de beskæftigede pendlede i 2006, mens det var under en sjettedel i 1996, jf. figur 4.4.

Figur 4.4: Pendling i danske yderområder

Pendling modvirker som tidligere nævnt tendensen til øget koncentration af produktion, så man samtidig kan opleve faldende indkomstforskelle mellem kommunerne. Og meget tyder på, at stigende pendling er et fænomen, som også gør sig gældende i yderområder, der typisk har beskæftiget en stor andel af den lokale arbejdskraft. Det indikerer, at yderområ-

¹⁰ Der er taget udgangspunkt i den kommunale struktur efter reformen i 2007 for alle data i analysen.

derne kan have en positiv udvikling sideløbende med, at produktionen bliver stadig mere koncentreret.

For at få sikret denne udvikling, er det nødvendigt at forstå pendlingens natur. Med en god forståelse for, hvad der ligger bag udviklingen i pendlingen, vil det være muligt at forstå udviklingen – og i sidste ende agere med henblik på, at de lave indkomstforskelle bliver et varigt fænomen.

Udgangspunktet for at analysere pendlingen er, at borgerne bedst selv kan vurdere, hvordan de får et godt liv. Så når nogle vælger at lægge deres arbejdskraft langt væk, selv om der findes lokale jobs, er det fordi, det er fornuftigt for dem. Og når andre ligefrem flytter væk fra arbejdet og bliver pendlere, er det også fordi, de forventer at blive bedre stillet end tidligere – trods den øgede transport til og fra arbejde. Det er derfor vigtigt at finde ud af, hvorfor de beskæftigede vælger løsninger, hvor de har langt til arbejdet. Mulige årsager kunne være bedre bolig til pengene, god kommunal service, forbedret tilgængelighed og nærhed til natur.

For at kunne analysere, hvorfor borgerne i stigende grad vælger at pendle, er det nødvendigt at forstå den pakke bestående af bopæl og arbejdsliv, som pendlingen er et resultat af. I borgernes valg af bopæl finder vi derfor et essentielt led i at forstå udviklingen i kommunernes befolkning og indkomst. Ikke alene påvirker bosætningen både befolkningstallet og -fordelingen i kommunerne på en direkte måde. Men bosætningen bestemmer også indkomstforskellene mellem kommunerne, fordi det er de beskæftigedes valg af bopæl, der afgør de kommunale forskelle i indkomst.

Der forestår derfor et større analysearbejde med fokus på bosætningens og pendlingens betydning for den regionale udvikling.

En central del af analysearbejdet vil bestå i at afdække, hvad der får erhvervsaktive borgere til at bosætte sig i en bestemt kommune. Formålet er at fastlægge hvilke lokale og kommunale forhold, der er vigtige for valget af bopælskommune. Det kan være forhold som service- og skatteniveau, natur og kultur, samt tilgængelighed og jobmuligheder. Analysen baseres på de faktiske flytninger i de seneste ti år, og vil afdække om de faktorer, der har betydning for valget af bopæl, har ændret sig i perioden. Resultaterne fra den kvantitative analyse vil blive suppleret med kvalitative cases for udvalgte områder.

Med resultater fra analysen af bosætning vil det blive muligt at sætte fokus på den fremtidige, kommunale befolkningsudvikling. Der vil blive gennemført scenarieberegninger, der kan afklare, hvad der skal til for, at f.eks. yderområder kan have en balanceret befolkningsudvikling. Scenarierne kan skabe et faktabaseret grundlag for at diskutere koncentra-

tionen af produktion, befolkningsudvikling samt udviklingen i de kommunale indkomstforskelle.

Resultaterne af den samlede undersøgelse vil indgå i Regionalpolitisk redegørelse 2009.

Kapitel 5. Regional udvikling i en ny administrativ struktur

Kommunalreformen trådte i kraft for godt ét år siden. Det forløbne år har været præget af, at kommuner, regioner og mange statslige institutioner har skullet få hverdagen i den nye struktur til at falde helt på plads. I dette kapitel gives et kort overblik over kommunalreformens første år, når den betragtes i et regionalpolitisk perspektiv. Herunder redegøres der også for finansieringsreformen og den nye rollefordeling på erhvervsudviklingsområdet. Pga. den nye strukturs korte levetid er det dog på nuværende tidspunkt svært at give håndfaste konklusioner om reformens regionale konsekvenser.

5.1 Status for kommunalreformen

Kommunalreformens ikrafttræden har budt på mange udfordringer, men der har generelt været bred anerkendelse af, at kommunerne, de nedlagte amter, regionerne og de berørte statslige institutioner har sikret en smidig og effektiv overgang til den nye struktur.

Planlagte evalueringer

Regeringen er ikke desto mindre opmærksom på, at der kan være behov for at evaluere konsekvenserne af reformen. Velfærdsministeren udarbejder derfor en fornyet status for kommunalreformen og det kommunale selvstyres vilkår, der fremlægges til Folketinget i foråret 2009.

Som en følge af kommunalreformen er der på en del områder sket en ændring i opgavefordelingen mellem det kommunale, regionale og statslige niveau. På flere af disse områder er der aftalt særskilte evalueringsforløb for de første år i den nye struktur.

På det sociale område og specialundervisningsområdet er der for perioden 2007-2010 i hver af de fem administrative regioner nedsat et udviklingsråd bestående af repræsentanter for kommuner, regioner og brugerorganisationer. Udviklingsrådene skal følge og vurde-

re implementeringen af kommunalreformen, herunder bl.a. de områder, hvor amtskommunerne indtil kommunalreformens ikrafttræden havde et myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar.

Hensigten med etablering af udviklingsråd er at skabe et forum mellem kommunalbestyrelser, regionsråd og brugerorganisationerne, som aktivt kan følge og drøfte udviklingen på social- og specialundervisningsområdet i den pågældende region efter, at kommunalreformen er trådt i kraft den 1. januar 2007. Udviklingsrådene sender inden den 1. maj i årene 2008 til og med 2010 en redegørelse til Velfærdsministeriet og til Undervisningsministeriet. På den baggrund afgiver velfærdsministeren i slutningen af maj de pågældende år en samlet redegørelse til Folketinget.

Tilsvarende er der igangsat en evaluering af det nye beskæftigelsessystem med lokale jobcentre, der har givet borgere og virksomheder én indgang til beskæftigelsesindsatsen. Evalueringen skal ske løbende frem til 2010 og har som formål at dokumentere erfaringer og effekter fra de forskellige typer jobcentre, at sikre effektiv udnyttelse af ressourcer, kompetencer, metoder og redskaber samt styrke fokus på resultater og effekter.

Som et yderligere eksempel kan nævnes, at regeringen, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner har aftalt, at genoptræningsområdet skal monitoreres i løbet af 2007. Resultatet heraf skal foreligge april 2008. Kommunerne har som en konsekvens af kommunalreformen overtaget genoptræning efter udskrivning fra sygehus fra de hidtidige amter. I dag har kommunerne altså myndigheds- og finansieringsansvaret for det samlede træningsområde, der ikke foregår i forbindelse med sygehusindlæggelse.

Folkeskoleområdet

For de mange sammenlægningskommuner har overgangen også betydet, at de har skullet harmonisere det eksisterende serviceniveau i de tidligere kommuner. Mange kommuner har benyttet denne anledning til at gennemføre omlægninger og effektiviseringer af driften på de store serviceområder.

Dette har især været tilfældet på folkeskoleområdet, hvor mange sammenlægningskommuner har valgt at nedlægge eller slå de mindste skoler sammen. Der ligger imidlertid også pædagogiske overvejelser bag mange af disse beslutninger, da de lave elevtal medfører så få elever pr. klassetrin, at det kan være u hensigtsmæssigt for undervisningen og det sociale miljø. Nedlæggelse eller fusioner af skoler møder ofte stor modstand i lokalbefolkningen – især i mindre byer og landdistrikter, der frygter, at beslutningen vil sætte områdets udvikling i stå og føre til affolkning.

Velfærdsministeriet har i februar 2008 offentliggjort resultaterne af en analyse af konsekvenserne af skolelukninger i landdistrikter.¹¹ Mange af de pågældende landdistrikter er lokaliseret i landets udkantsområder. Analysen viser, at skolelukningerne ikke er årsag til lokalområdernes tilbagegang, men nærmere resultatet af en forudgående tilbagegang, da det er karakteristisk for disse områder, at de har haft en negativ befolkningsudvikling i en længere periode frem til skolelukningen. I forhold til en skoleluknings kvalitative påvirkning af lokalområdet konkluderer analysen bl.a., at skoler i landdistrikter har en vigtig funktion som samlingspunkt i lokalområdet, men at foreningslivet dog kun moderat påvirkes af skolelukninger. På længere sigt er der dog en risiko for, at foreningslivet kan stagnere.

Tilrettelæggelsen af den lokale skolestruktur er kommunalbestyrelsernes ansvar, men regeringen fremlægger i foråret 2008 et lovforslag, der skal give kommunerne større frihed til at organisere et bæredygtigt skolevæsen i overensstemmelse med lokale forhold. Lovforslaget giver kommunerne bedre muligheder for at etablere fælles ledelse af flere skoler. Endvidere vil mulighederne for at drive skoler og dagtilbud sammen blive øget, så især mindre lokalsamfund får bedre muligheder for fortsat at have egne skoler og dagtilbud. Lovforslaget er også omtalt i selve redegørelsen.

5.2 Finansieringsreformen

Som en følge af kommunalreformen blev der også vedtaget en reform af tilskuds- og udligningssystemet, der tager højde for den nye opgavefordeling og kommuneinddeling. Finansieringsreformen, der trådte i kraft 1. januar 2007, skal således sikre, at kommunalreformen ikke medfører uhensigtsmæssige ændringer i byrdefordelingen mellem kommunerne. Finansieringsreformen indebærer herudover et højere udligningsniveau, der primært kommer de vanskeligt stillede kommuner i udkantsområderne til gavn.

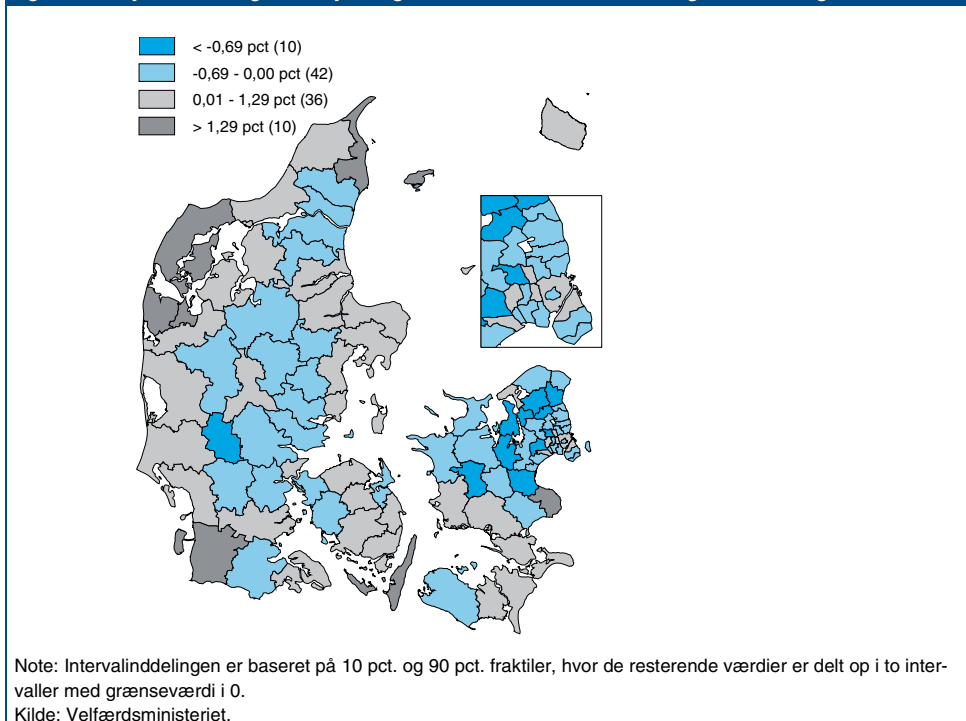
Regionalpolitisk redegørelse 2007 redegjorde for de grundlæggende principper i det nye udligningssystem, der kort fortalt indebærer et højere udligningsniveau, dynamiske reguleringsmekanismer til at opfange skævheder, der måtte opstå senere, samt en gradvis forhøjelse af de socioøkonomiske kriteriers vægt i udligningen. Der er tale om ændringer, der primært kommer vanskeligt stillede kommuner til gavn.

Byrdemæssige forskydninger

Figur 5.1 illustrerer de byrdefordelmæssige forskydninger for den enkelte kommune af kommunalreformen og finansieringsreformen.

¹¹ Teknologisk Institut (2008), *Skoler i landdistrikter. Sammenfatning*, (www.vfm.dk).

Figur 5.1: Byrdemæssige forskydninger af kommunalreformen og finansieringsreformen

Den højere grad af udligning har også givet sig udslag i, at det især er kommunerne i udkantsområderne, der har opnået en gevinst i forhold til de to reformer. De pågældende kommuner har dog i en del tilfælde ikke haft mulighed for at anvende hele gevinsten til kommunale formål allerede i 2007, idet der er indført en kortvarig overgangsordning for at undgå pludselige påvirkninger af en kommunes økonomi.

Det er op til de enkelte kommuner selv at beslutte, hvordan de udmønter de beregnede gevinster eller tab. I 2007 skulle kommuner med en forholdsvis stor gevinst dog udmønte en del af denne i form af en skattesænkning.

Udjævning i skat/service-forholdet

Udligningssystemets opgave er grundlæggende at sikre, at der er en tæt sammenhæng mellem den enkelte kommunes serviceniveau og skatteprocent uanset befolkningens indkomst og kommunernes befolkningssammensætning.

Udligningen mellem kommunerne er ikke fuldstændig, men finansieringsreformen har betydet, at der er sket en udjævning kommunerne imellem mht. muligheden for at levere det samme serviceniveau ved en ensartet skatteprocent.

Tabel 5.1 viser, at spredningen i det kommunale nøgletal, skat/serviceforholdet, er reduceret i årene frem til og med 2007. Forholdet mellem skat og service er således blevet mere ens mellem kommunerne som udtryk for en større lighed i de økonomiske vilkår.

År	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Standardafvigelse	0,066	0,064	0,066	0,066	0,062	0,061	0,061	0,060	0,054

Note: Skat/serviceforholdet udtrykker forholdet imellem den beskatning, som borgerne i den enkelte kommune pålægges, set i forhold til et beregnet udtryk for den service, som kommunen tilbyder. Skat/serviceforholdet vil for hele landet pr. definition være lig med 1, mens den enkelte kommune kan have et skat/serviceforhold over, under eller lig med 1. Et skat/serviceforhold med en værdi mindre end 1 angiver, at kommunen tilbyder en relativ høj service i forhold til den beskatning, som borgerne oplever, mens et niveau større end 1 betyder, at borgerne i kommunen betaler en relativ høj skat set i forhold til den service, som kommunen tilbyder. Det bemærkes, at der som følge af reformen og beregningen af udgiftsbehov skal tages et vist forbehold i sammenligningen af 2007 med de foregående år.
Kilde: Velfærdsministeriet

Finansieringsreformen fra 2006 er den største omlægning af udligningssystemet siden 1984, og den tekniske indretning af systemet er forberedt gennem et flerårigt udredningsarbejde i regeringens faste embedsmandsudvalg, Finansieringsudvalget.

Udligningssystemets grundlæggende principper er fastlagt med 2007-finansieringsreformen. Som en del af aftalen om finansieringsreformen skal Finansieringsudvalget følge udviklingen i de sociale udgifter i kommunalreformens første år. På den baggrund skal det vurderes, hvorvidt der er behov for at justere de socioøkonomiske kriterier og/eller vægten af disse i udligningssystemet. Herefter vil forligspartierne drøfte fremsættelse af forslag om justeringer af kriterierne og/eller vægten af disse med virkning fra 2010.

5.3 Særlig vanskeligt stillede kommuner og udviklingsaftaler

Der afsættes årligt 186 mio. kr. til særlig vanskeligt stillede kommuner, der fordeles efter ansøgning. De tilskudsberettigede kommuner findes i overvejende grad i landets yderområder, hvor mange kommuner skal håndtere udfordringer som negativ befolkningsvækst og et relativt lavt beskatningsgrundlag.

I 2008 videreføres den midlertidige forhøjelse fra 2007 på 150 mio. kr. for bl.a. at imødekomme de budgetusikkerheder, som overtagelsen af nye opgaver har afstedkommet i enkelte kommuner.

Finansieringsreformen introducerede også de såkaldte udviklingsaftaler som et nyt redskab, der sigter på at hjælpe nogle af de kommuner, som har de største strukturelle udfordringer, med at opnå langsigtet kommunaløkonomisk balance.

I 2007 indgik Velfærdsministeriet en ny udviklingsaftale med Langeland Kommune, så der i dag er i alt tre udviklingsaftaler i kraft, idet der i 2006 blev indgået aftaler med Bornholms Regionskommune og Lolland Kommune.

Udviklingsaftalerne medfører et fireårigt tilsagn om særtilskud, hvilket indebærer, at en væsentlig del af puljen til særlig vanskeligt stillede kommuner i de umiddelbart kommende år er afsat til kommuner med udviklingsaftaler. Aftalerne bidrager til, at de nævnte kommuner – under visse betingelser – opnår en budgetsikkerhed i de kommende år. Dermed kan den kommunale økonomi forbedres og på det længere sigt forbedres kommunens økonomiske råderum, hvorved der skabes rum for udvikling og for at øge områdets attraktivitet bl.a. i forhold til bosætning.

Kommunerne skal til gengæld opfylde en række betingelser, der er individuelt tilpassede, men har det samme grundlæggende indhold:

- Skatteprocenterne må ikke stige i løbet af aftaleperioden
- Nedbringelse af administrationsudgifterne i et nærmere aftalt forløb
- Der udvises omhyggelig budgetdisciplin især i forhold til serviceudgifter.

Det flerårige særtilskud har, som det fremgår af tabel 5.2 en faldende tilskudsprofil.

Kommune	2007	2008	2009	2010	2011	I alt
Bornholm	35	25	22,5	20		102,5
Lolland	75	65	60	50		250
Langeland		35	30	25	20	110

Kilde: Velfærdsministeriet.

Enkelte andre kommuner har indgivet ansøgning og/eller udtrykt interesse for at indgå udviklingsaftaler. Kommunerne skal opfylde 5 objektive kriterier, der bl.a. vedrører beskatningsniveauet, forsørgelsesbrøken og befolkningsudviklingen, for at komme i betragtning til en aftale. Ingen af de øvrige interesserede kommuner har indtil videre opfyldt kriterierne for en aftale.

Der foretages en årlig opfølgning på aftalerne, og Velfærdsministeriet indgår herudover i en løbende dialog med de pågældende kommuner.

5.4 Nye roller på erhvervsudviklingsområdet

Folketinget vedtog den 20. maj 2005, at regeringen ”i kommende redegørelser særskilt skal gøre status for nye roller på erhvervsudviklingsområdet for kommunerne, regionerne og vækstforaene”.

Den nye organisering af erhvervsudviklingsområdet trådte i kraft i 1. januar 2007, og som det gælder for kommunalreformen generelt, er det pga. den korte levetid vanskeligt at gøre konsekvenserne af den nye rollefordeling op. Nedenfor er opgaverne på de forskellige niveauer i erhvervsfremmeindsatsen samt de igangsatte aktiviteter på især det regionale niveau kort beskrevet.

Nationalt niveau

På det nationale niveau er Danmarks Vækstråd bindeled mellem den nationale vækstpolitik, EU-indsatsen og den regionale erhvervsudviklingsindsats og bidrager til en effektiv og sammenhængende indsats for vækst og erhvervsudvikling i hele Danmark. Danmarks Vækstråd blev etableret pr 1. april 2006 med det formål at rådgive økonomi- og erhvervsministeren om udformningen af den nationale vækstpolitik.

Regionalt niveau

På det regionale niveau blev de regionale vækstfora etableret pr. 1. april 2006 som afløser for de midlertidige vækstfora, som økonomi- og erhvervsministeren på opfordring fra amter, kommuner og andre regionale parter nedsatte i sommeren 2005. Vækstfora skal inden for de nationale rammer udarbejde en regional erhvervsudviklingsstrategi for regionen. Vækstfora skal endvidere overvåge de regionale og lokale vækstvilkår og inden for den fastlagte erhvervsudviklingsstrategi udvikle og afgive indstilling om medfinansiering af regionale erhvervsudviklingsaktiviteter. Vækstforum indstiller til regionsrådet om anvendelsen af regionale udviklingsmidler til erhvervsudviklingsformål og til Erhvervs- og Byggestyrelsen om anvendelsen af strukturfondsmidler (Regionalfonden og Socialfonden). Idet 35% af strukturfondsmidlerne skal anvendes til gavn for yderområderne, er der i alle regioner – med undtagelse af Region Hovedstaden – rettet en særlig opmærksomhed mod udviklingen i yderområderne.

Alle vækstfora er i gang med implementeringen af de regionale erhvervsudviklingsstrategier og handlingsplaner. Vækstfora har endvidere taget hul på prioriteringen af de mange forslag til initiativer, som er blevet udviklet og er under udvikling i regionerne. I 2007 har de seks regionale vækstfora besluttet at igangsætte over 200 konkrete initiativer og prioritere i alt næsten 1 mia. kr. til indsatsen til gavn for vækst og erhvervsudvikling i hele landet.

Regeringen har juni 2007 indgået regionale partnerskabsaftaler om vækst og erhvervsudvikling med de regionale vækstfora. De regionale partnerskabsaftaler skal bidrage til, at

regeringens globaliseringsstrategi gennemføres i tæt sammenhæng med den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, der forestås af de regionale vækstfora og under hensynstagen til de enkelte regioners særlige muligheder og udfordringer. Aftalerne er indgået for tre år, og parterne er enige om, at aftalerne kan justeres én gang årligt.

Partnerskabsaftalerne er indgået inden for otte temaer: 1) Uddannelse og arbejdskraftudbud; 2) bedre vækstvilkår for nye og mindre virksomheder; 3) innovation; 4) vidensspredning, 5) markedsføring af Danmark – turisme og investeringsfremme; 6) energi; 7) landdistrikter og yderområder; samt 8) grænseoverskridende samarbejde.

I partnerskabsaftalerne sættes fokus på effekten af de midler, der investeres i erhvervsudvikling regionalt. Som led heri vil regeringen og vækstfora løbende følge implementeringen af aftalerne og årligt drøfte behovet for justeringer.

Implementeringen af aftalerne er i gang, og parterne mødes i juni 2008 til en drøftelse af fremdriften i aftalerne.

Der er årligt afsat ca. 1 mia. kr. til regional erhvervsfremme, hvoraf ca. 0,5 mia. kr. kommer fra strukturfondene. De regionale vækstfora har i 2007 samlet set haft størst fokus på turisme og innovation fulgt af uddannelse og iværksætteri. Vækstforaene har således prioriteret ca. 25 pct. til turisme, 18 pct. af midlerne til innovation og ny teknologi, og ca. 16 pct. til uddannelsesaktiviteter. Endelig er 14 pct. af midlerne prioriteret til iværksætteri. De aktiviteter, som er igangsat med indstilling fra vækstforaene, afhænger af regionernes forskellige udgangspunkter og udfordringer. Den konkrete indsats i de enkelte vækstfora er derfor forskellig fra region til region.

På det regionale niveau er der endvidere pr. 1. januar 2007 etableret et væksthuse i hver region. Væksthusene er placeret i henholdsvis Ålborg, Århus, Odense, Vordingborg og København med satellitter i Hjørring, Herning, Hillerød og på Bornholm.

Væksthusene skal medvirke til at skabe en koordineret og sammenhængende infrastruktur for erhvervsservice, der kan understøtte vækst i nye og mindre virksomheder. I samarbejde med andre offentlige, private, lokale og regionale aktører skal væksthuse medvirke til at udvikle nye tilbud til nye og mindre virksomheder med vækstambitioner. Væksthusene vil søge at understøtte de regionale erhvervsudviklingsstrategier for også på denne måde at bidrage til samordningen af de regionale initiativer.

Kommunalt niveau

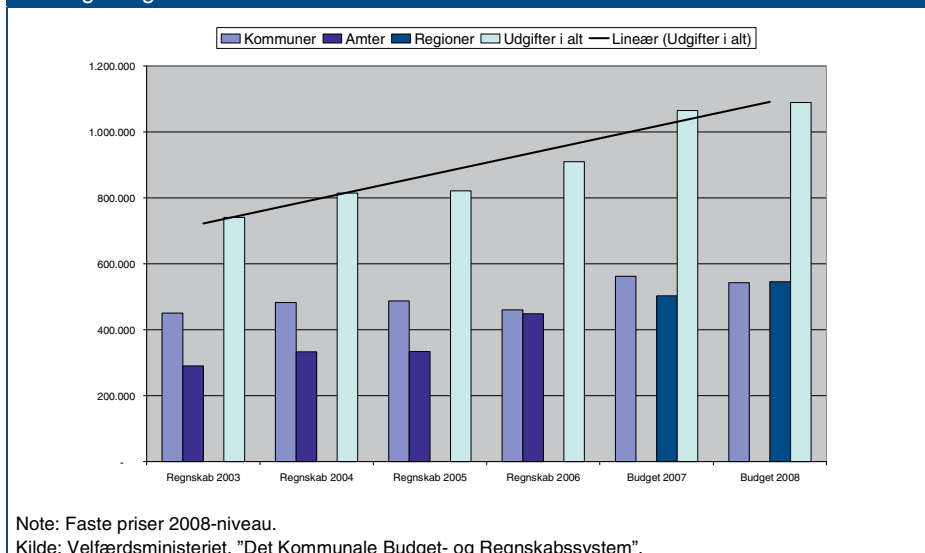
På det kommunale niveau har kommunerne fået ansvaret for den lokale erhvervsservice, hvor nærheden og den daglige kontakt til brugerne er i højsædet. Som på det regionale

niveau er det endnu for tidligt at gøre rede for virkningerne af de kommunale aktiviteter. Kommunalreformen og de tilknyttede opgaveændringer har ikke umiddelbart betydet, at kommunerne har fået flere udgifter til erhvervsfremme. Som det ses af opgørelsen nedenfor, har kommunerne dog i 2007 og 2008 afsat væsentligt flere midler til dette område, end det var tilfældet i den hidtidige kommunale struktur.

Regionale og kommunale udgifter til erhvervsfremme

Figur 5.2 opgør regionernes, de tidligere amters og kommunernes udgifter til erhvervsfremme.¹²

Figur 5.2: Kommunale og regionale udgifter til erhvervsfremme mv. i regnskaber 2003-2006 og budgetter 2007-2008.

Det ses af figuren, at de kommunale og regionale udgifter til erhvervsfremmende aktiviteter generelt har været stigende i den seneste femårsperiode.

Kommunerne har i 2008 afsat ca. 543 mio. kr. til erhvervsfremmende aktiviteter mv. Der er tale om et mindre fald i forhold til de budgetterede udgifter i 2007, men i forhold til før kommunalreformen i 2006 er de budgetterede udgifter i 2008 18 pct. højere. De afsatte

¹² Det er ikke muligt at foretage en opgørelse af kommunernes og regionernes udgifter til erhvervsfremme og turisme, som er fuldt ud konsistent med opgørelsen af kommunernes og amternes udgifter til og med 2006. Sammenligning af 2006 med de senere år skal derfor tages med forbehold. For kommuner og amter til og med 2006 er udgifterne afgrænset som funktion 6.62 i den kommunale kontoplan. For 2007 er kommunernes afgrænset som funktion 6.48.61-62 og funktion 6.48.66-68. Regionernes udgifter er afgrænset som funktion 3.30.20-29.

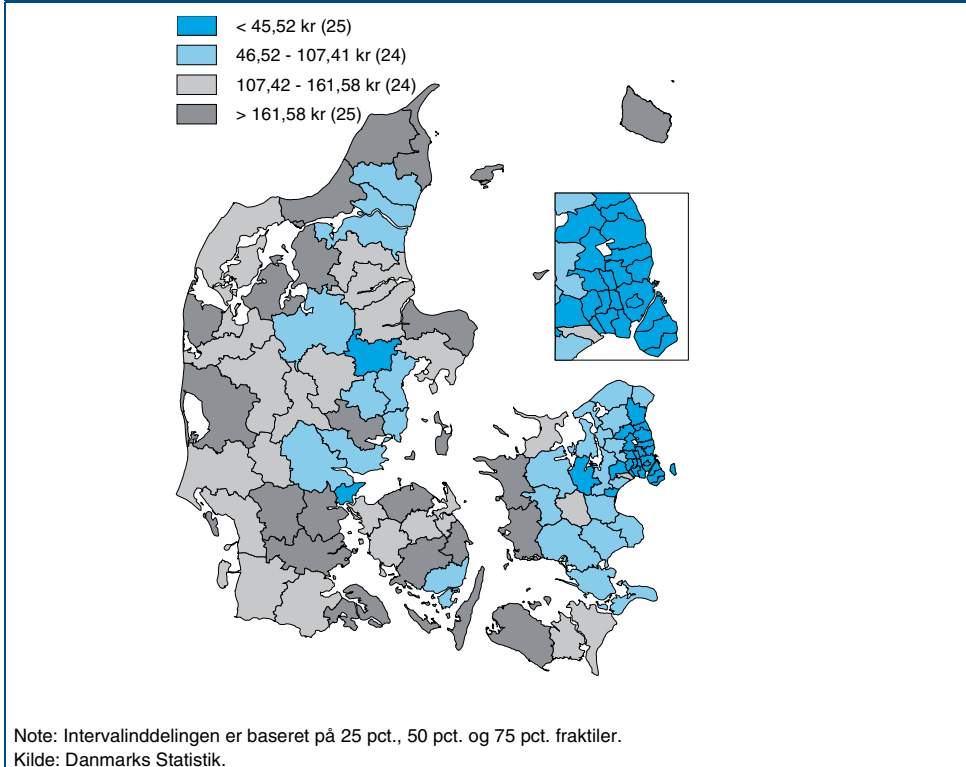
regionale midler har i 2008 et niveau på 546 mio. kr., hvilket også repræsenterer en stigning i forhold til 2006. Strukturfondsmidlerne, der giver yderligere ca. 0,5 mia. kr. til den regionale erhvervsindsats er ikke inkluderet i denne opgørelse, da de ikke er en del af regionernes budgetter.

De forøgede ressourcer kan være et udtryk for, at prioriteringen af erhvervsfremmeindsatsen er forøget i de seneste år. Der skal dog som nævnt tages forbehold for sammenligninger mellem 2007 og 2008 og de foregående år.¹³

Blandt kommunerne er der stor forskel i forhold til hvor mange midler, der afsættes til erhvervsfremme mv. Figur 5.3 viser kommunernes budgetterede udgifter pr. indbygger i 2008 til erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter.

¹³ Se foregående note.

Figur 5.3: Kommunernes budgetterede udgifter pr. indbygger i 2008 til erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter

De fleste kommuner i hovedstadsregionen og det nærliggende pendlingsopland har budgetteret med relativt få udgifter til erhvervsfremme mv. Det samme gælder bl.a. for Århus og en række af de øvrige østjyske kommuner. Modsat har mange af landets udkantskommuner i f.eks. Nordjylland, Sønderjylland og på de mindre øer afsat relativt mange ressourcer pr. indbygger til den erhvervsudviklende indsats.

Kapitel 6. Udviklingen i den statslige regionale forvaltning

Regeringen redegør årligt for udviklingen i den statslige regionale forvaltning. Redegørelsen indeholder såvel opgørelser over den regionale fordeling af statslige årsværk som beskrivelser af nyoprettede eller omstrukturerede statslige, regionale institutioner. Idet de seneste år har budt på meget omfattende omstruktureringer i den statslige forvaltning, er der til dette års redegørelse gennemført en analyse af nogle de mange medarbejderflytninger, der har været en konsekvens af disse reformer. Den regionale fordeling af de i alt ca. 16.000 årsværk, som staten er blevet tilført som en konsekvens af kommunalreformen, har Danmarks Statistik endnu ikke mulighed for at opgøre.

Regeringen har klare målsætninger for udviklingen i den statslige forvaltning. Nye statslige arbejdspladser skal som udgangspunkt placeres uden for Hovedstadsområdet såvel som, at der skal tages regionale hensyn, når der foretages omstruktureringer og effektiviseringer af eksisterende arbejdspladser.

Løbende omstruktureringer og effektiviseringer er nødvendige for, at regeringen til stadighed kan sikre, at den statslige sektor kan udføre sine opgaver tidssvarende, effektivt og med en høj kvalitet.

De seneste år har netop budt på mange omstruktureringer i den statslige regionale forvaltning, hvor disse målsætninger konsekvent er blevet fulgt. I forbindelse med både kommunalreformen, fusionen på skatte- og inddrivelsesområdet, politi- og domstolsreformen, det igangværende forsvarsforlig mv. er der taget regionale hensyn ved lokaliseringen af de nye og omstrukturerede statslige institutioner.

De mange omstruktureringer har også forårsaget ændrede lokalebehov i de nye politikredse og byretter samt stats- og skatteforvaltninger mv. Slots- og Ejendomsstyrelsen har i den

forbindelse bistået de enkelte institutioner og ressortministerier med nødvendige lokaliserings- og omstruktureringer i statsejendomme, private lejemål, nybyggeri mv.

Det forløbne år har derfor været præget af udmøntningen af reformerne, hvor de forskellige statslige institutioner har skullet finde sig til rette i de nye organisationer og omgivelser. Udmøntningen har i nogle tilfælde også resulteret i yderligere udflytninger og andre tilpasninger.

Der er også sket enkelte nyetableringer i den statslige, regionale sektor i løbet af året.

I den forbindelse skal der også gøres opmærksom på, at lokaliseringen af statslige arbejdspladser i et bestemt område ikke i sig selv nødvendigvis skaber yderligere beskæftigelse og værdiskabelse. Sådanne effekter forudsætter, at den statslige institution kan bidrage til den regionale erhvervsudvikling gennem positive samspilseffekter med det stedlige erhvervsliv.

Nedenstående beskrivelser uddybes i bilag 1.

6.1 Initiativer, som påvirker lokalisering af statslige arbejdspladser

Status for nye institutioner

Regeringen har i 2007 indgået et bredt forlig om oprettelsen af et nyt Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi. Centret skal styrke vilkårene for vækst gennem et bedre samspil mellem erhvervsliv og kulturliv samt sikre, at kultur- og oplevelsesøkonomien får en bred regional forankring. Centret forventes at være i drift i løbet af sommeren 2008 og at beskæftige 5-7 årsværk.

Beslutningen om centrets placering i Roskilde er en del af en bred politisk aftale indgået mellem regeringen (V og K), S, DF og SF. Roskilde Kommune har kultur- og oplevelsesøkonomi som et indsatsområde samtidig med, at kommunen rummer en række aktører inden for området.

Et bredt flertal i Folketinget vedtog i foråret 2006 politi- og domstolsreformen, der trådte i kraft den 1. januar 2007. I tilknytning til domstolsreformen blev lov om digitalisering af tinglysningen vedtaget. Som følge heraf skal tinglysning, der før reformen blev varetaget af de lokale byretter, fremover varetages af én landsdækkende specialdomstol, Tinglysningsretten, der er placeret i Hobro, og som kommer til at beskæftige ca. 110 personer (101 årsværk). Tinglysningsopgaven forventes endeligt placeret i Hobro i løbet af 2008.

Der blev endvidere i 2005 truffet politisk beslutning om at opføre et nyt lukket fængsel med plads til mindst 250 indsatte i det østlige Danmark. Guldborgsund Kommune har i den for-

bindelse i marts 2008 vedtaget et kommuneplantillæg for opførelsen af fængslet på Nordfalster.

Omstruktureringer og effektiviseringer

Forsvarsministeren indgik i april 2007 et bredt forlig om styrkelse af redningsberedskabet. Aftalen omfatter perioden 2007-2010. Aftalen styrker det lokale og statslige redningsberedskab i forhold til nye udfordringer og risici, som samfundet står overfor. Aftalen indeholder en mængde tilpasnings- og udviklingsinitiativer, der skal sikre, at beredskabet kan udføre sine opgaver på en stadig mere kompetent måde.

Aftalen indebærer en mere jævn fordeling af arbejdspladserne mellem regionerne, idet der bl.a. skal ske en omlægning af Beredskabsstyrelsens skolevirksomhed. Omlægningen medfører, at aktivitetsniveauet bliver øget på Beredskabsstyrelsens Tekniske Skole i Tinglev, idet skolen tilføres en meget væsentlig del af kursusopgaverne fra hovedstadsområdet. I alt tilføres skolen i Tinglev ca. 15 årsværk, mens antallet af årsværk i Hovedstadsregionen falder med ca. 30 pga., at Beredskabsstyrelsens Højskole i Snekkersten omdannes til kursuscenter samtidigt med, at Center for Lederuddannelse i Gentofte lukkes.

Forsvarsaftalen for 2005-2009 er under løbende udmøntning i forhold til justeringen af personelsammensætningen, der blev igangsat i 2005. Aftalen indebærer bl.a., at stabs- og støttestrukturen tilpasses til fordel for de operative kapaciteter, hvilket indebærer, at den civile andel af medarbejderne reduceres til fordel for de militært ansatte. Pga. sammenlægninger af flere af forsvarrets tjenesteder betyder aftalen også, at en stor andel af forsvarrets ansatte vil opleve geografiske ændringer af deres arbejdsplads. De løbende justeringer af personelstrukturen medfører, at det ikke kan afvises, at der inden aftalens udløb kan forekomme mindre ændringer af forligsgrundlaget. Tiltag med større konsekvenser vil dog kun blive gennemført med accept fra forligspartierne.

Med etableringen af SKAT pr. 1. november 2005 blev det besluttet, at en række specialopgaver skulle samles på færre lokaliteter. Ved placeringen af disse opgaver blev der bl.a. taget hensyn til den regionale spredning heraf. Disse omplaceringer er nu for en stor dels vedkommende gennemført, men på regionalt niveau arbejdes der nu med yderligere samling af opgaver med henblik på at opnå synergi- og stordriftsfordele. Ved nye beslutninger om placering af opgaver tages der fortsat i udpræget grad hensyn til den regionale balance mellem skattecentrenes opgavesammensætning.

I løbet af 2007 er skattecentret i Struer fra Hovedcentret blevet tilført opgaven med visitering af bindende svar for hele landet. Denne opgave varetages af ca. 7 medarbejdere.

Status for det landsdækkende Betalingscenter i Ringkøbing, der blev etableret den 1. november 2005 er, at der er i 2007 er blevet rekrutteret eksternt op til normeringen på 265 årsværk. I perioden 2006-2009 skal Betalingscentret effektivisere 25 årsværk om året, som anvendes til at overtage nye opgaver fra skattecentrene. Målsætningen er nået for 2006 og 2007 og forventes også at blive det i de kommende år. Betalingscentret har ved den seneste medarbejdertilfredshedsundersøgelse opnået den højeste gennemsnitlige medarbejdertilfredshed blandt alle arbejdspladser i SKAT.

Det landsdækkende Kundecenter blev ligeledes etableret pr. 1. november 2005. Kundecentret flyttede i 2007 til permanente lokaler i Roskilde, Ribe og Odense. I maj 2008 bliver Kundecentret endeligt lokaliseret, når tre nuværende lokationer i Nordjylland også flytter sammen i permanente lokaler i Hjørring.

Kommunalreformen indebærer oprettelsen af fem regionale statsforvaltninger til afløsning af de tidligere statsamter. I løbet af 2007 har statsforvaltningerne været igennem en omfattende flytteproces og har fået etableret sig på de nye adresser. Samtidigt har statsforvaltningerne implementeret en række nye opgaver, der er overtaget fra andre myndigheder. Den 1. maj 2008 overtager statsforvaltningerne endvidere opgaven med at udstede registreringsbevis til arbejdstagere fra de østeuropæiske EU-lande. Herved flyttes sagsbehandlingen tættere på arbejdstagere og arbejdsgivere i hele landet og kan derved være med til at lette adgangen til det danske arbejdsmarked.

I forbindelse med de videre kapacitetsjusteringer på asylcenterområdet har Udlændingservice i løbet af 2007 nedlukket yderligere et asylcenter, Center Hanstholm i Region Nordjylland. Ultimo december 2007 er der i alt 8 asylcentre i drift. I løbet af første kvartal 2008 vil Center Thyregod i Region Syddanmark, som midlertidigt har været taget i brug til indkvarteringen af de irakiske tolke, endvidere blive nedlukket.

Der vil desuden ske en flytning af det særlige kvindecener Center Fasan, som inden for 1. halvår 2008 midlertidigt vil blive overført til Center Kongelunden, hvor der vil blive indrettet et særligt afsnit for kvinder og taget højde for de særlige forhold, der skal gælde på et kvindecener.

Reformen af de maritime uddannelser, der blev vedtaget i 2004, er med udgangen af 2007 blevet gennemført, hvad skolekapacitet- og placering samt forskningsaktiviteter angår. Reformen har medført koncentration på færre og større institutioner, men der er i denne proces søgt at skabe balance mellem regionerne. Reformens formål har været at forbedre kompetenceniveauet hos det maritime erhverv med henblik på at styrke de søfarende og erhvervets konkurrenceevne.

6.2 Undersøgelse af medarbejderflytninger

De seneste års nyetableringer og reorganiseringer i den statslige regionale forvaltning har betydet, at mange medarbejdere i den statslige, amtslige og kommunale sektor har fået ny arbejdsplads. En del af disse medarbejdere har endvidere også fysisk skiftet arbejdssted. For SKAT alene har det drejet sig om ca. 3.800 medarbejdere, hvoraf hovedparten dog kun er flyttet inden for kortere afstande.

For at gøre status over mængden af gennemførte medarbejderflytninger og den aktuelle medarbejdersammensætning og rekrutteringssituation for de pågældende statslige institutioner har Velfærdsministeriet til dette års redegørelse gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt de berørte institutioner og fagministerier.

Ministeriet har i den forbindelse modtaget svar fra de fem statsforvaltninger, de seks regionale vejcentre, Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg, Servicestyrelsen i Odense og SKAT (på vegne af 56 decentrale institutioner).¹⁴ Se bilag 3 for en samlet liste.

Medarbejderflytninger

I det omfang det er muligt, er institutionerne blevet bedt om at oplyse, hvor stor en andel af de planlagte medarbejderflytninger på tidspunktet for institutionens etablering, der i praksis blev gennemført.

En række af institutionerne har dog ikke været i stand til at give komplette svar på disse spørgsmål, idet antallet af planlagte flytninger i mange tilfælde løbende er blevet justeret under implementeringen af den nye struktur.

For statsforvaltningerne gælder det under ét, at ca. 90% af de planlagte medarbejderflytninger er blevet realiseret. Andelen udgør også ca. 90% for henholdsvis AC'er og HK/TAP'er, når medarbejderflytningerne opgøres for forskellige medarbejdergrupper.

Der er ikke stor regional variation i andelen. For Statsforvaltning Midtjylland er andelen dog kun på knap 70%. For Servicestyrelsens og Sikkerhedsstyrelsens vedkommende er andelen henholdsvis 64% og 60%, mens den for de seks vejcentre under ét udgør 83%.

For de omtalte institutioner kan det sammenfattes, at hovedparten af de planlagte medarbejderflytninger også er blevet gennemført i praksis. Det er ikke muligt at sammenholde

¹⁴ Spørgeskemaerne har været rettet til de institutioner, der er indeholdt i strukturreformens udmøntningsplan fra september 2004, og en række institutioner, der er blevet nyetableret/reorganiseret i årene umiddelbart inden kommunalreformen. Se i øvrigt bilag 3. Derimod indgår institutioner under forsvaret samt institutioner berørt af politi- og domstolsreformen ikke i undersøgelsen.

ovennævnte opgørelser med, hvor lange afstande medarbejderne er blevet flyttet over. De relativt lave andele for Sikkerhedsstyrelsen og Statsforvaltning Midtjylland hænger dog formentlig sammen med, at mange af medarbejderne i disse tilfælde har skullet flytte fra henholdsvis København til Esbjerg og fra Århus til Ringkøbing.

Medarbejdersammensætning – nyansatte siden institutionens etablering

I forhold til institutionernes medarbejdersammensætning er institutionerne også blevet spurgt om, hvor mange af de aktuelle medarbejdere, der er blevet ansat siden institutionens etablering. Tabel 6.1 angiver andelen af nyansatte siden institutionernes etablering sat i forhold til normeringen pr. 1. januar 2008.

Tabel 6.1: Andel af nyansatte siden institutionernes etablering sat i forhold til den aktuelle normering

Institution	Antal	Etableringstidspunkt	Andel nyansatte (siden etablering) i forhold til aktuell normering (1. jan. 2008)		
			I alt	AC	HK/TAP
Regionale vejcentre	6	1. jan. 2007	18 %	29 %	11 %
Servicestyrelsen	1	1. jan. 2007*	"få nyansatte"	-	-
Sikkerhedsstyrelsen	1	1. jan. 2004	73 %	78 %	69 %
Statsforvaltninger	5	1. jan. 2007	28 %	31 %	24 %
Decentrale institutioner under SKAT	56	1. nov. 2005	8 %	-	-

Note: Servicestyrelsen er etableret juni 2003, men de modtagne oplysninger dækker reorganiseringen foretaget i forbindelse med kommunalreformen. Styrelsen har ikke kunnet angive det præcise antal nyansatte.

Kilde: Velfærdsministeriet på baggrund af institutionernes udfyldte spørgeskemaer.

Andelen af nyansatte kan også være med til at give en indikation af, hvor mange medarbejderflytninger, der reelt er blevet gennemført. Af tabellen ses det, at andelen er nyansatte for de undersøgte institutioner generelt må betragtes som forholdsvis lav, idet almindelig medarbejderudskiftning og eventuelle udvidelser af medarbejderstaben også er indeholdt i denne andel. Sikkerhedsstyrelsens relativt høje andel af nyansatte i forhold til normeringen hænger givetvis også sammen med, at institutionens etablering ligger fire år tilbage. Endvidere er der tale om en nyetableret institution.

Ved lokalisering af institutioner uden for hovedstadsområdet, kan det antages, at mulighederne for at rekruttere højtuddannet arbejdskraft forringes.¹⁵ Af tabel 6.1 kan det ses, at andelen af nyansatte er en smule højere for AC'ernes vedkommende.

¹⁵ Erhvervs- og Boligstyrelsen (2002), *Udflytning af statslige arbejdspladser*, s. 76.

For SKATs vedkommende er der trods en relativt lav andel af nyansatte på 8% væsentlige forskelle institutionerne imellem, jf. tabel 6.2, der angiver de seks højeste andele blandt de i alt 56 institutioner fra SKAT, der indgår i undersøgelsen.

Tabel 6.2: Andel af nyansatte siden institutionernes etablering sat i forhold til den aktuelle normering – eksempler fra SKAT

Ringkøbing	Betalingscenter	58 %
Ribe	Kundecenter	35 %
Ribe	Ankenævn	26 %
København	Ankenævn	26 %
Haderslev	Skattesamarbejde	24 %
Hjørring	Skattesamarbejde	24 %

Kilde: Velfærdsministeriet på baggrund af institutionernes udfyldte spørgeskemaer.

Igen skal det dog bemærkes, at en relativ høj andel af nyansatte ikke nødvendigvis hænger sammen med en lav andel af gennemførte medarbejderflytninger, så resultaterne skal fortolkes med forbehold. F.eks. er der sket en vis udvidelse af medarbejderstaben på Betalingscentret i Ringkøbing.

Den aktuelle rekrutteringssituation

Den generelle tilbagemelding fra de undersøgte institutioner er, at reorganiseringerne ikke har betydet, at der har været væsentlige problemer med at rekruttere arbejdskraft. Det gælder også til trods for, at der i det meste af landet er generelle rekrutteringsvanskeligheder, jf. kapitel 3.

Tabel 6.3 giver et overblik over antallet af ubesatte stillinger sat i forhold til den aktuelle normering og underbygger de kvalitative tilbagemeldinger fra institutionerne.

Tabel 6.3: Andel ubesatte stillinger sat i forhold til aktuel normering

Institution	Antal	Etableringstidspunkt	Andel nyansatte (siden etablering) i forhold til aktuel normering (1. jan. 2008)		
			I alt	AC	HK/TAP
Regionale vejcentre	6	1. jan. 2007	3 %	3 %	2 %
Servicestyrelsen	1	1. jan. 2007*	0 %	0 %	0 %
Sikkerhedsstyrelsen	1	1. jan. 2004	0 %	0 %	0 %
Statsforvaltninger	5	1. jan. 2007	3 %	3 %	3 %

Note: Servicestyrelsen er etableret juni 2003, men de modtagne oplysninger dækker reorganiseringen foretaget i forbindelse med kommunalreformen.

Kilde: Velfærdsministeriet på baggrund af institutionernes udfyldte spørgeskemaer.

SKAT har ikke en samlet opgørelse over antallet af ubesatte stillinger på institutionsniveau, men har ikke aktuelt problemer med at besætte ledige stillinger. Der er med held gennemført to store rekrutteringskampagner i 2007, hvor der er modtaget ca. 9.000 ansøgninger til ca. 400 ledige stillinger. Resultatet er, at stort set alle de opslåede stillinger nu er besat.

SKAT har endvidere meddelt, at der fra 2008 ikke er mulighed for at rekruttere til erstatning for naturlig afgang. Det vil alt andet lige medføre, at der fremadrettet vil ske et fald i antallet af arbejdspladser i Ringkøbing, Ribe og Hjørring, idet der er begrænsede muligheder for overførsel af personale fra andre dele af SKAT. Såfremt der ikke skabes mulighed for nyrekruttering vil der blive behov for en vis overførsel af opgaver fra Kundecentret og Betalingscentret i disse byer til andre dele af SKAT.

To institutioner, Statsforvaltning Sjælland i Nykøbing Falster og Sikkerhedsstyrelsen, har dog angivet at det er en udfordring at tiltrække kvalificerede medarbejdere på AC-niveau. Det ses dog af tabellen, at Sikkerhedsstyrelsen p.t. ikke har ubesatte stillinger. Endelig er det også kun Sikkerhedsstyrelsen og Statsforvaltning Midtjylland, der særskilt har angivet, at den geografiske lokalisering har "nogen betydning" for rekrutteringssituationen. De øvrige statsforvaltninger, vejcentrene og Servicestyrelsen har alle svaret "ingen betydning" til dette spørgsmål.

6.3 Statistisk opgørelse af lokaliseringen af statslige arbejdspladser

Der redegøres årligt for den statistiske udvikling i den geografiske lokalisering i de statslige arbejdspladser. Dette gøres ved at anvende en opgørelse fra Danmarks Statistik. Opgørelsen er også anvendt i tidligere redegørelser, og anvendelsen heraf giver et kontinuerligt og fejlkontrolleret billede af udviklingen over tid.

Danmarks Statistik opgør beskæftigelsen i den statslige sektor som summen af beskæftigede i de såkaldte integrerede, ikke-integrerede og kvasi-statslige institutioner. Antallet af lønmodtagere, som indgår i statistikken, omfatter både heltids- og deltidsansatte.¹⁶

Den senest tilgængelige opgørelse er fra Danmarks Statistik dateret 2007. Dateringen foretages efter det år, hvor populationen er opgjort primo året. Arbejdsmarkedstilknytningen bestemmes imidlertid pr. november året før – i dette tilfælde november 2006. Det betyder,

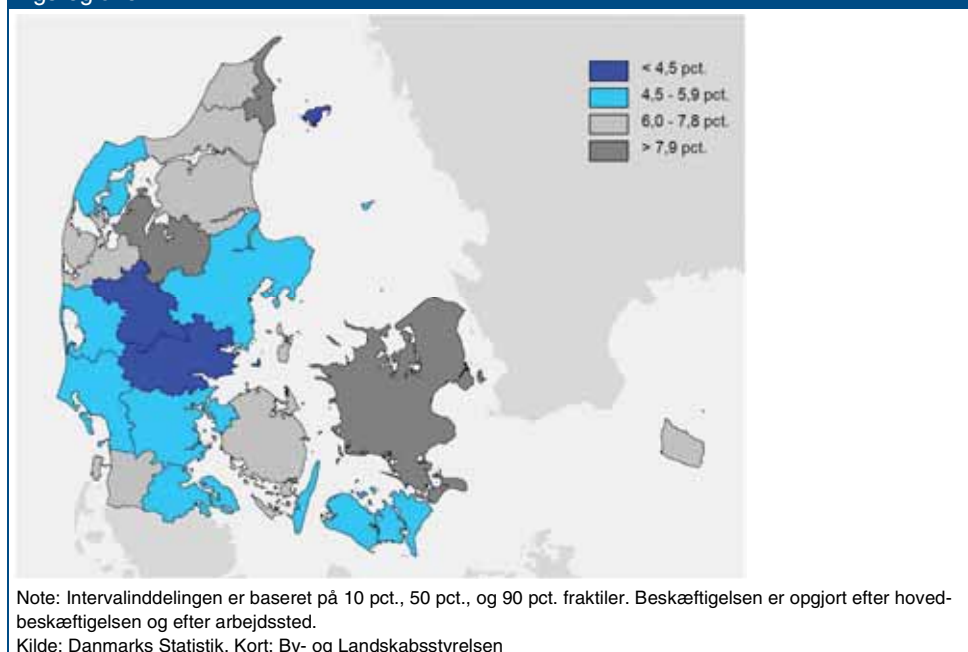
¹⁶ Danmarks Statistik har ændret opgørelsesmetoden fra 2003, hvilket vurderes til at give et mere korrekt billede af arbejdsstyrken. For at opgøre udviklingen i den statslige beskæftigelse over en længere periode er der i de figurer, hvor udviklingen vises, korrigeret for det databrud, som den nye opgørelsesmetode medfører. Denne korrektion er baseret på en skønsmæssig opgørelse af effekten af metodeændringen fra Danmarks Statistik.

at tilførelsen på ca. 16.000 årsværk til den statslige sektor i forbindelse med kommunalreformen ikke indgår i den nedenfor rapporterede opgørelse.¹⁷

Status for lokaliseringen af den statslige beskæftigelse

Figur 6.1. viser andelen af statsligt ansatte fordelt på de 25 pendlingsregioner, jf. kapitel 2.

Figur 6.1: Statslige ansatte i forhold til den samlede beskæftigelse i 2007 fordelt på pendlingsregioner

Andelen af statsligt ansatte udgør på landsplan 6,9 pct. af den samlede beskæftigelse i 2007. Der er tale om den samme andel som i 2006.¹⁸

Hvad den regionale fordeling angår, viser figuren, at pendlingsregionerne Frederikshavn-Skagen, Viborg og København har den relativt højeste andel af statsligt beskæftigede set i forhold til den samlede beskæftigelse. De pågældende regioner har også traditionelt haft en relativ høj andel, selv om anvendelsen af de nye pendlingsregioner gør sammenlignin-

¹⁷ Den forholdsvis lange udgivelsestid skyldes, at de data, der indsamles af Danmarks Statistik, fejlsøges og kobles med materiale fra SKAT, der først foreligger i sin endelige version ni måneder efter referencetidspunktet i november.

¹⁸ Tidligere redegørelser har vist udviklingen i statslige ansatte ud fra inddelingen af pendlingsregioner fra 2000, hvor der var opgjort 33 pendlingsregioner baseret på de hidtidige kommunegrænser. Denne inddeling kan ikke længere anvendes, da 2007-opgørelsen kun findes for de nye kommuner.

gen med opgørelserne i tidligere redegørelser svær. Den relativt laveste andel findes i pendlingsregionerne Herning, Vejle og Læsø.

Udviklingen i perioden 1997 til 2007

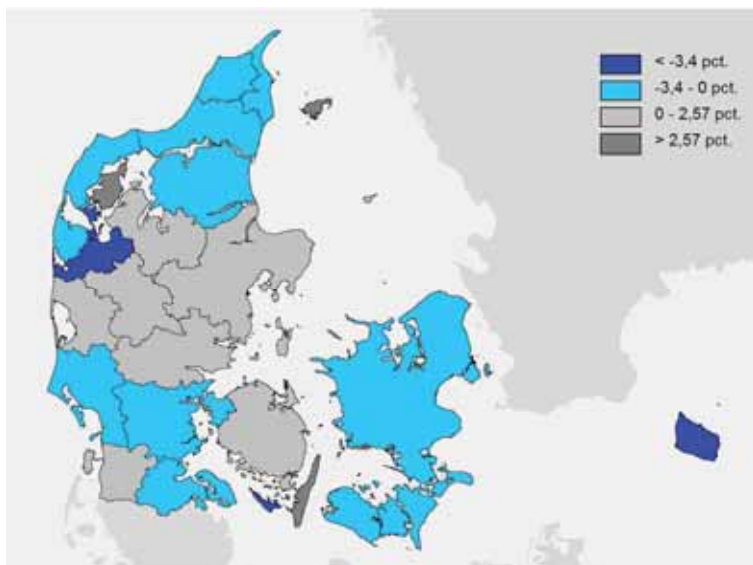
Figur 6.2 viser udviklingen i lokaliseringen af den statslige beskæftigelse over tid. Figuren afbilder den gennemsnitlige årlige vækst i beskæftigelsen i hver pendlingsregion i perioderne 1997-2000 og 2001-2007.

På landsplan er der i de to opgjorte perioder kun sket mindre ændringer i antallet af statsligt beskæftigede. Fra 1997 til 2000 er der tale om et gennemsnitligt årligt fald på 0,4 pct., mens der fra 2001 til 2007 er sket en moderat stigning på 0,2 pct.

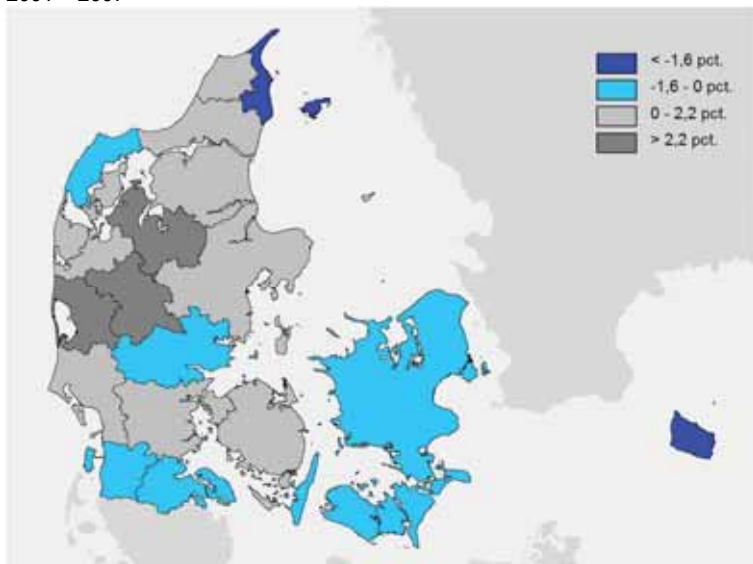
I perioden 2001-2007 har den gennemsnitlige årlige vækst i den statslige beskæftigelse været størst i de midt- og vestjyske pendlingsregioner Herning, Skjern og Viborg. Endvidere har man i flere jyske pendlingsregioner og på Fyn også oplevet en stigning i den statslige beskæftigelse. Frederikshavn-Skagen, Læsø og Bornholm har haft det relativt største fald i den statslige beskæftigelse. I Læsøs tilfælde skal det bemærkes, at det relativt lille arbejdsmarked betyder, at selv mindre ændringer i arbejdsmarkedstilknytningen kan betyde store udsving i den gennemsnitlige årlige vækst.

Figur 6.2: Gennemsnitlig årlig vækst i beskæftigelsen i den statslige sektor i perioderne 1997-2000 og 2001-2007 fordelt på pendlingsregioner

1997 – 2000

2001 – 2007

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct. og 90 pct. fraktiler, hvor de resterende observationer er delt op i to intervaller med grænseværdi i 0. Beskæftigelsen er opgjort efter hovedbeskæftigelsen og efter arbejdssted. Data baseres på en skønsmæssig korrektion af Danmarks Statistiks opgørelse over den statslige beskæftigelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Kapitel 7. Regionale effekter af statslige tiltag

For at styrke de regionale hensyn vurderes de regionale konsekvenser ved statslige tiltag af regionalpolitisk betydning. Regeringen redegør årligt for de regionale konsekvenser af statslige tiltag, som er besluttet eller gennemført i det forudgående år. Regionale konsekvenser, som er en direkte følge af kommunalreformen, indgår ikke i dette kapitel.

I dette kapitel oplistes i alt 24 tiltag, der er besluttet eller gennemført i løbet af 2007, og som samlet set vurderes at have regionale konsekvenser. Der er tale om såvel lovgivningsmæssige som administrative initiativer. Det er både tiltag med et direkte regionalt sigte og generelle tiltag, hvis konsekvenser også kan være af regional betydning.

En del af initiativerne sigter på styrke regionernes muligheder for at skabe vækst og innovation. På uddannelsesområdet er professionshøjskolernes udviklingsplaner med en bred regional udbudsdækning samt en lang række nye uddannelser uden for København og Århus blevet godkendt. Disse tiltag skal være med til at imødekomme den regionale efterspørgsel efter højt kvalificeret arbejdskraft. Der er også gennemført en mængde tiltag på kulturområdet, der har til formål at udbrede forskellige kulturelle tilbud til hele landet.

Kapitlet er baseret på en rundspørge i ministerierne.

De statslige tiltag er angivet i nedenstående tabeller, der er listet efter ministerområde. Det første felt i hver tabel beskriver selve tiltaget, mens det andet felt angiver de regionale hensyn og konsekvenser, der følger heraf.

Program for udvikling af den danske fiskeri- og akvakultursektor (EFF-program) (Fødevarerministeriet)

EU-Kommissionen godkendte den 17. december 2007 det danske program for udvikling af den danske fiskeri- og akvakultursektor. Programmet skal bidrage til at skabe rammerne for størst mulig vedvarende udbytte af den danske fiskeri- og akvakultursektor, så ressourcerne udnyttes under hensyn til målet om bæredygtighed og regional udvikling.

Under programmets akse 4 gennemføres en indsats for bæredygtig udvikling af fiskeriområder. Indsatsen gennemføres ved anvendelse af lokale foreninger (lokale aktionsgrupper) og skal inden for rammerne af en lokal udviklingsstrategi medvirke til udvikling af et nærmere afgrænset geografisk område.

Herudover kan der under programmets akse 3 ydes tilskud til investeringer i fiskerihavne og landingssteder.

Akse 4: Det forventes, at programmet kan bidrage til at bevare fiskersamfundene og fiskeriområderne som kulturbærende miljøer, der er attraktive for bosætning og erhverv.

Akse 3: Under FIUF-programmet, som nu er afløst af EFF-programmet, er der i 2007 givet tilskud til investeringer i både de store fiskerihavne og de mindre lokale havne. Formålet har været – og er fortsat – at fremme udviklingen i fiskerihavnene og fiskerisektoren og dermed også støtte den regionale og lokale forankring af fiskerierhvervet.

Det danske landdistriktsprogram 2007-2013

(Fødevarerministeriet)

Det danske forslag til landdistriktsprogrammet er godkendt i EU's Landdistriktskomité den 23. januar 2008 og forventes godkendt af Kommissionen i februar 2008. Fødevarerministeriet har igangsat gennemførelsen af landdistriktsprogrammet inden for en politisk aftale om de finansielle rammer for programmet for årene 2007 og 2008. Programmet sigter imod

- Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne gennem støtte til omstrukturering, udvikling og innovation (programmets akse 1)
- Forbedring af miljøet og landskabet gennem støtte til arealforvaltning (akse 2)
- Forbedring af livskvaliteten i landdistrikterne og tilskyndelse til diversificering af den økonomiske aktivitet (akse 3 og 4)

På grundlag af en politisk aftale for gennemførelsen af landdistriktsprogrammet i 2007 og 2008 er der afsat 95 mio. kr. ud af i alt afsatte 560 mio. kr. pr. år til Leader-indsatsen for fremme af attraktive levevilkår og skabelse af nye arbejdspladser i landdistrikterne (akse 3 og 4). Endvidere er der afsat rammer til to centralt administrerede støtteordninger til fremme af attraktive levevilkår i landdistrikterne, ”Kulturaktiviteter i landdistrikterne” og ”Aktiviteter for børn og unge i landdistrikterne”, på henholdsvis 5 og 10 mio. kr. pr. år i 2007 og 2008.

Indsatsen under programmets akse 3 er målrettet 63 landdistriktskommuner, der er udvalgt ud fra deres strukturelle, økonomiske og demografiske situation. De afsatte midler kommer derfor i høj grad kommuner i udkantsområderne til gavn.

Kulturaftaler

(Kulturministeriet)

Kulturministeren har inden for perioden 2007-2010 indgået 9 kulturaftaler med en række kommuner. I foråret 2008 bliver der indgået yderligere 3 aftaler. Kulturaftalerne indgås med en kulturregion – der består af en klynge af kommuner – for at øge aftaleområdernes disposi-

tionsfrihed, det tværkommunale samarbejde på kulturområdet og for at sikre koordinering og dialog mellem staten og det kommunale niveau. Aftalerne indebærer i flere tilfælde, at de statslige driftsbevillinger til aktiviteter og institutioner i området lægges ud til kulturregionernes egen disposition inden for de rammer for den regionale kulturpolitik, der er fastsat i aftalen. Der vil i forbindelse med kulturaftalerne blive overført bevillinger på i alt 121 mio. kr. i 2008 fra statslig til kommunal administration.

Aftalerne er indgået mellem kulturministeren og følgende kulturregioner for perioden 2008: Kulturregion Nordjylland (i alt 11 kommuner); Kulturregion Århus (Århus Kommune) og Kulturregion Skive (Skive Kommune). For perioden 2007-2010: Kulturregion Fyn (i alt 10 kommuner); Kulturregion Midt- og Vestsjælland (i alt 8 kommuner); Kulturregion Midt- og Vestjylland (i alt 6 kommuner); Kulturregion Vadehavet (i alt 4 kommuner). I foråret 2008 vil der blive indgået aftaler med: Kulturregion Storstrøm, Kulturregion Sønderjylland (i alt 4 kommuner); Kulturregion Østjysk vækstbånd (i alt 4 kommuner) og Kulturregion København Syd (i alt 4 kommuner).

Puljen til kultur i hele landet

(Kulturministeriet)

Puljen blev oprettet i 2006 for at bidrage til at videreudvikle og højne kvaliteten af kulturlivet uden for hovedstadsområdet. Der afsættes årligt et beløb på tipsaktstykket og på finansloven. I 2007 var der i alt afsat 24 mio. kr. Der ydes støtte til nyskabende eller eksemplariske projekter, som fremmer samarbejdet mellem forskellige partnere – bl.a. mellem kultur og erhverv samt kulturprojekter med en international dimension. Der ydes støtte inden for alle grene af kunst og kultur.

Der ydes støtte i alle egne af landet uden for hovedstaden.

Handlingsplan fra Børnekulturens Netværk

(Kulturministeriet)

Børnekulturens Netværk har offentliggjort deres handlingsplan for 2008/09. Temaerne fra den forrige handlingsplan om kultur i dagtilbud, kultur i skolen og kultur i familien er videreført i den nye handlingsplan. Børnekulturens Netværk har 32 modelkommuner, hvor Børnekulturens Netværk og en række kommuner er gået sammen om at understøtte børne- og ungekultur.

Formålet med en væsentlig del af Netværkets indsats er at skabe grundlag for udvikling, give rådgivning og sparring, kvalificere, videndele og ikke mindst videreformidle opnåede resultater.

Børnekulturens Netværk har som ambition at få kontakt til alle landets kommuner og at have et direkte samarbejde med omkring halvdelen. Handlingsplanen forventes derfor at tilgodese initiativer jævnt fordelt over hele landet.

Kulturarv i kommunerne (Kulturministeriet)

Kulturarvsstyrelsen og Realdania gennemførte i 2005 en undersøgelse af danskernes holdning til kulturarven og udgav rapporten "Kulturarv en værdifuld ressource for kommunernes udvikling". Det blev starten på kulturarvskommuneprojektet, som har udforsket mulighederne for at lade kulturarven være dynamo i den lokale udvikling. I februar 2006 udpegede Realdania og Kulturarvsstyrelsen fire kulturarvskommuner, der har fået støtte til at undersøge potentialet i kulturarv til udvikling af kommunen. De fire kommuner, som blev udpeget efter to ansøgningsrunder, er Haderslev, Hjørring, Hvidovre og Aalborg. Der er udarbejdet syv centrale anbefalinger fra kulturarvskommuneprojektet til andre kommuner, der vil arbejde med kulturarv som en ressource, når de lægger kommuneplaner.

Kulturarven forventes at bidrage til den lokale udvikling i de fire udpegede kulturarvskommuner, Haderslev, Hjørring, Hvidovre og Aalborg.

Kunstrådets handlingsplan (Kulturministeriet)

Kunstrådet har netop offentliggjort en handlingsplan for 2007-2011. Et af satsningsområderne er Kunst i kommunerne. Kunstrådet ønsker at komme i dialog med kommunerne enten gennem kulturregionerne eller alene for at drøfte, hvordan der kan etableres et samarbejde mellem kommunerne og Kunstrådet om at øge kunsten og kulturen lokalt.

Formålet er at få kunsten spredt mere ud over hele landet.

Styrkelse af museernes formidling (Kulturministeriet)

I august 2006 fremlagde kulturministeren en formidlingsplan for museerne. Formidlingsplanen indebærer, at der årligt fra 2007 fordeles 40,5 mio. kr. til at styrke museernes formidling over hele landet. Planen er en markant satsning på at styrke danskernes kendskab til kulturarven og skal på den måde ses i forlængelse af den gratis entré for børn og unge til de statsanerkendte museer, som regeringen indførte ved årsskiftet fra 2006. Planen er desuden en overbygning på den bevaringsplan for kulturarven, som regeringen fremlagde for nogle år siden.

Planen forventes at tilgodese initiativer jævnt fordelt over hele landet.

Styrkelse af idræt for børn og unge med handicap (Kulturministeriet og Velfærdsministeriet)

I maj 2007 uddelte Kulturministeriet og det tidligere Socialministerium 4,4 mio. kr. til idrætsprojekter for børn og unge med et handicap. Satsningen skal ses på baggrund af de dårlige betingelser, der er for handicappede børn og unge til at dyrke idræt.

Planen forventes at tilgodese initiativer jævnt fordelt over hele landet.

Udlæg af nye sommerhusområder. Landsplandirektiver for udlæg af sommerhusområder i kystnærhedszonen (Miljøministeriet)

Folketinget vedtog i juni 2004 en ændring af planloven, som gør det muligt at udarbejde landsplandirektiver for op til 8.000 nye sommerhusgrunde i kystnærhedszonen. De nye sommerhusgrunde skal primært placeres i landets yderområder, hvor det forventes, at sommerhusgrundene kan give en lokaløkonomisk effekt. De nye sommerhusgrunde skal placeres bag ved eksisterende sommerhusområder. De må ikke ligge inden for strandbeskyttelses- og klitfredningszonen og i øvrigt ikke tilsidesætte væsentlige naturbeskyttelses- og landskabelige interesser.

Landets små øer har særligt behov for økonomisk udvikling. De krav, der gælder i resten af landet, kan derfor fraviges på små øer efter en samlet afvejning af interesser.

I 2005 udsendte Miljøministeren et landsplandirektiv, som gav mulighed for at udlægge godt 5.000 sommerhusgrunde. I foråret 2007 blev der med tre nye landsplandirektiver udlagt yderligere 3 gange 500 sommerhusgrunde i Lolland, Nordjylland og Sønderjylland. Desuden er et forslag til landsplandirektiv for 3 små nye sommerhusområder i kystnærhedszonen i Odder, Vejle og Haderslev Kommuner udsendt i foråret 2008, og der er lavet aftale om udlæg af 2 gange 600 kystnære sommerhuse til henholdsvis Region Midtjylland og Region Sjælland og Bornholm. Der er forudreserveret op til 100 grunde til både Samsø og Bornholm. Landsplandirektiverne herfor forventes udsendt i 2008.

I overensstemmelse med tiltagets formål forventes det at kunne have en positiv lokaløkonomisk effekt i trængte udkantsområder.

Oprettelse af nationalparker (Miljøministeriet)

Loven om nationalparker blev vedtaget i maj 2007. Partierne bag nationalparkloven indgik i juni 2007 en aftale om udpegning af en nationalpark i Thy, som forventes oprettet i sensommeren 2008. Med aftalen blev områderne Skjern Å, Mols Bjerge, Kongernes Nordsjælland og Vadehavet inkl. marsken anerkendt som særligt oplagte kandidater. I januar 2008 indgik miljøministeren en aftale II med partierne bag nationalparkloven, hvor de fire områder udpeges som nationalparker med trinvis igangsættelse af oprettelsen med Mols Bjerge i foråret 2008, Skjern Å i efteråret 2008, Vadehavet i foråret 2009 og Kongernes Nordsjælland i efteråret 2009. Forligspartierne tager stilling til afgrænsningen af Kongernes Nordsjælland i december 2008. De enkelte områder forventes indviet 1 1/2 - 2 år efter igangsættelsen af oprettelsesproceduren.

Hovedformålet med oprettelse af nationalparker er at styrke og udvikle naturen og landskabet i områder af national og international betydning, bl.a. gennem etablering af større sammenhængende naturområder. Der er samtidigt mulighed for at tilgodese en række andre formål, herunder at fremme muligheder for naturoplevelser og friluftsliv samt styrke kulturhistoriske

værdier. Endelig kan nationalparker i samspil med omgivelserne og gennem partnerskaber mv. understøtte en udvikling til gavn for de berørte lokalområder.

De gennemførte pilot- og undersøgelsesprojekter for hvert område peger alle på, at en nationalpark kan styrke det lokale erhvervsliv, primært som følge af en forøget turisme.

Samarbejdsaftaler om investeringsfremme med Region Sjælland og Foreningen Vestdansk Investeringsfremme (Udenrigsministeriet)

I regi af de Regionale Partnerskabsaftaler har Invest in Denmark under Danmarks Eksportråd, Udenrigsministeriet, indgået samarbejde med henholdsvis Region Sjælland og Foreningen Vestdansk Investeringsfremme (ved Region Nordjylland, Region Midtjylland og Region Syddanmark) omkring tiltrækning af udenlandske investeringer og jobs til Danmark.

Tiltaget har konsekvenser for Region Sjælland, Nordjylland, Midtjylland og Syddanmark. Samarbejdet med de vestdanske regioner blev indledt primo 2006 og har de sidste to år resulteret i en markant regional udgligning af Invest in Danmarks resultater. Hvor tendensen tidligere var, at 80% af investeringerne vedrørte hovedstadsregionen og 20% var fordelt på resten af landet, er fordelingen nu mere ligelig. Samarbejdet med Region Sjælland blev indledt ultimo 2007.

Etablering af samarbejdsaftaler mellem Danmarks Eksportråd, Udenrigsministeriet, og de fem nyetablerede væksthuse/regioner (Udenrigsministeriet)

Formålet med samarbejdsaftalerne er at skabe tæt sammenhæng mellem den statslige og regionale eksportfremmeindsats. Endvidere skal aftalerne sikre, at eksportfremme og internationalisering indtænkes i væksthusesens rådgivningstilbud og lokale virksomheder ved, at væksthuse får en enkel og direkte adgang til Danmarks Eksportråds netværk og ydelser.

Der er indgået aftaler med alle 5 regionale væksthuse med henblik på at styrke internationaliseringsrådgivningen for lokale virksomheder og iværksættere.

Etablering af professionshøjskoler for videregående uddannelser pr. 1. januar 2008 som et led i regeringens globaliseringsstrategi (Undervisningsministeriet)

Formålet med etablering af professionshøjskoler er at sikre udbud og udvikling af videregående uddannelser og efter- og videreuddannelse, der på et internationalt fagligt niveau imødekommer behovet for kvalificeret arbejdskraft i såvel den private som offentlige sektor.

Professionshøjskolerne skal fra 1. januar 2008 dække behovet for udbud af professionsbacheloruddannelser og efter- og videreuddannelse i den region, hvor de hører hjemme. Der er lagt stor vægt på den regionale udbudsdekning i professionshøjskolernes udviklingsplaner, som Undervisningsministeriet godkendte i december 2007. Eksempelvis er der i udviklings-

planerne for de to professionshøjskoler i Region Hovedstaden lagt vægt på udbudsforpligtelsen i forhold til Bornholm.

I forhold til det regionale uddannelsesudbud er et vigtigt element i udviklingsplanerne professionshøjskolernes samarbejde med de regionale vækstfora, herunder de partnerskabsaftaler, der i 2007 er indgået med regeringen. Disse sikrer opmærksomhed på 50-procents målsætningen i forhold til de videregående uddannelser samt løbende fokus på det regionale uddannelsesudbud.

Pulje til særlig vanskeligt stillede kommuner (Velfærdsministeriet)

Der afsættes årligt 186 mio. kr. til puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner. For 2008 er puljen midlertidigt forhøjet med 150 mio. kr. for bl.a. at imødekomme budgetusikkerheder i de enkelte kommuner som følge af gennemførelsen af opgave- og finansieringsreformerne.

Med forhøjelsen af særtilskudspuljen tages der hensyn til vanskeligt stillede kommuner, hvor gennemførelsen af finansieringsreformen og overtagelsen af hidtidige amtslige opgaver kan forårsage usikkerheder i budgetlægningen. De særlig vanskeligt stillede kommuner kan f.eks. være kendetegnet ved at ligge i et geografisk område, der oplever befolkningstilbagegang, har stigende social belastning, skæv alderssammensætning og faldende eller stagnerende skattegrundlag. Forhøjelsen af særtilskudsmidlerne forventes at have en positiv effekt på den kommunale økonomi i den forstand, at kommunernes behov for tilvæning til nye opgaver og særligt vanskelige forhold ikke fører til forringelser i den kommunale service.

Udviklingsaftaler med særligt vanskeligt stillede kommuner (Velfærdsministeriet)

Som følge af aftalen om finansieringsreformen kan særligt vanskeligt stillede kommuner indgå en flerårig udviklingsaftale med Velfærdsministeriet. I 2007 er der indgået udviklingsaftale med Langeland Kommune. I 2006 blev der tilsvarende indgået aftaler med Lolland og Bornholms Kommuner. Udviklingsaftalerne fokuserer på udviklingsinitiativer, som kan skabe en langsigtet kommunaløkonomisk bæredygtighed i de to kommuner.

Aftalerne bidrager til, at de nævnte kommuner – under visse betingelser – opnår en budget-sikkerhed i de kommende år. Dermed kan den kommunale økonomi forbedres og på det længere sigt forbedres kommunens økonomiske råderum, hvorved der skabes rum for udvikling og for at øge områdets attraktivitet bl.a. i forhold til bosætning.

Innovationsnetværk (Regionale teknologicentre) (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Et regionalt teknologicenter er et samarbejde mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner, teknologiske videnformidlere og andre relevante aktører. Centeret skal styrke videnbaseret vækst og udvikling uden for storbyerne i Danmark. Det overordnede formål med de regionale

teknologcentre er at etablere netværk, hvor virksomheder og lokale uddannelsesinstitutioner samarbejder med nationale videninstitutioner i konkrete udviklingsprojekter. Især små og mellemstore virksomheders (SMV'ernes) samspil med offentlige videninstitutioner er i fokus.

I 2006 gennemførte Rådet for Teknologi og Innovation en ansøgningsrunde til etablering af regionale teknologcentre, og der blev på den baggrund igangsat 13 regionale teknologcentre rundt om i landet med fokus på hvert sit faglige område. I 2007 har Rådet for Teknologi og Innovation besluttet at forlænge syv af de 13 regionale teknologcentre frem til 2009.

GTS-nettet (Regionale Innovationsagenter) (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Pilotprojektet går i korthed ud på i regi af GTS-systemet at etablere "Regionale Innovationsagenter", der skal afprøve modeller til

- at få skabt kontakt og samarbejde med den gruppe af SMV'er, der ikke traditionelt bruger videninstitutioner, og ikke er innovative
- at etablere én samlet regional indgang for SMV'erne til videnssprednings- og innovationsstystemet.

Pilotprojektet blev igangsat i maj 2007 og skal være med til at indfri Rådet for Teknologi og Innovations mål om, at

- der er flere SMV'er, som skal være innovative
- der er flere SMV'er, som skal kende til og bruge videninstitutioner, herunder GTS-institutterne, til at blive mere innovative.

Videnskabsministeriet har placeret indgangen til innovationsagenterne regionalt, idet medarbejdere/agenter fra GTS-institutter er placeret fysisk i tilknytning til de regionale væksthuse. Forsøgsvis igangsættes 3 pilotprojekter i henholdsvis Region Sjælland, Region Syddanmark og Region Midtjylland. Der er samlet afsat omkring 10 mio. kr. til hvert pilotprojekt i perioden 2007-2009.

Det er målet, at pilotprojektet skal skabe innovation og vækst i 100 SMV'er i hver af de tre regioner.

Videnpiloter

(Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Videnpilotordningen har eksisteret siden februar 2005. Ordningen udgjorde et element i regeringens regionale handlingsplan "Viden flytter ud. I 2008 er der afsat omkring 30 mio. kr. til ordningen.

Ifølge ordningen kan virksomheder få 10.000 kr. månedligt i tilskud til løn i op til ét år i forbindelse med at virksomheden ansætter en højtuddannet, som skal gennemføre et udviklingsprojekt i virksomheden. Siden marts 2007 kan virksomheden også få til tilskud på 50.000 kr. til indkøb af supplerende viden til projektet.

Formålet er at få flere højtuddannede ansat i små og mellemstore virksomheder i udkantsområderne samt at styrke samarbejdet mellem virksomhederne og offentlige videninstitutioner med henblik på at fremme vækst og innovation i virksomhederne.

Der har siden 2006 været en nogenlunde jævn søgning til ordningen. Ved udgangen af 2007 var der omkring 260 aktive og afsluttede videnpilotprojekter og 66 andre projekter er under opstart. Videnpiloterne fordeler sig rimeligt jævnt geografisk. Der ses en større regional spredning sammenholdt med den regionale fordeling af arbejdspladser i øvrigt.

Der samarbejdes med regionale agenter omkring markedsføring og information om ordningen. Ca. tre fjerdedele af projekterne har resulteret i en øget omsætning, ekspansion af markedet og udvikling af nye produkter og/eller processer i virksomheden. En stor andel af projekterne fører til, at videnpiloten eller andre akademikere fastansættes i virksomheden.

Godkendelse af nye uddannelser

(Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Ministeriet har i 2007 godkendt 36 nye bachelor-, kandidat- og masteruddannelser. 18 af de nye uddannelser findes uden for Københavnsområdet og Århus.

De nye uddannelser er med til at sikre, at universiteternes uddannelsesudbud tilpasser sig regionens behov for højt kvalificeret arbejdskraft.

Adgangen til højt kvalificeret arbejdskraft er en væsentlig parameter for fortsat regional tiltrækning, udvikling og opstart af nye virksomheder. Udbudet af nye uddannelsesmuligheder uden for Hovedstadsregionen er med til at understøtte universiteternes forsyning af højtuddannet arbejdskraft til regionerne. De 18 nye uddannelser uden for Københavnsområdet og Århus forventes at bidrage til den regionale udvikling og vækst i regionerne.

Mobil e-læringspuljen

(Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Mobil e-læringspuljen, der er afviklet i henholdsvis 2006 og 2007, har til formål at demonstrere og udbrede mobil e-læring i private virksomheder og i offentlige organisationer. Puljen er på 9 mio. kr. og har ydet støtte til 12 e-læringsprojekter. Projekterne følges op med en evaluering af mobile teknologiers egnethed til e-læring. Evalueringsrapporten foreligger i tredje kvartal 2008. Målet er at støtte projekter, der samlet set kan demonstrere bredden inden for mobil e-læring. Puljen bidrager til disse projekters realisering og synliggør derigennem en række gode eksempler på anvendelsen af e-læring med henblik på øget anvendelse heraf. Samtidig bidrager puljen til at belyse, hvordan den private og offentlige sektor kan udnytte mulighederne ved den mobile teknologi til efteruddannelse og kompetenceudvikling af deres ansatte. Mobil e-læringspuljen skal ses i sammenhæng med ministeriets aktiviteter vedrørende mobil og trådløs kommunikation, der ofte fremhæves som en af Danmark erhvervs- og forskningsmæssige styrkepositioner.

Det forventes, at initiativet kan være med til at forbedre regionernes rammebetingelser.

Generelt er e-læring med til at styrke regionale hensyn, da en væsentlig pointe ved e-læring netop er muligheden for at tilgå læring uafhængigt af tid og sted.

National strategi for e-læring

(Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Medio juni 2007 lancerede Videnskabsministeriet "National strategi for IKT-støttet læring". Regeringen har afsat 135 millioner kroner over tre år (2007-2009) til at skabe en endnu større anvendelse og en højere kvalitet af e-læring.

Strategien skal bidrage til at højne kompetenceudviklingen i hele samfundet. Strategien har fokus på fem målgrupper: Børn og unge, videregående uddannelsesinstitutioner, den offentlige sektor, private virksomheder og borgere. Strategien indeholder konkrete mål og initiativer i forhold til hver enkelt målgruppe. Formålet med initiativerne er at demonstrere, hvordan e-læring kan bidrage til at højne kompetenceudviklingen blandt de nævnte målgrupper.

Strategien tilsigter nationalt dækkende initiativer, så regionale udkantsområder sikres adgang til elektroniske læringsmaterialer og undervisningsforløb. E-læring bidrager positivt til den regionale udvikling i Danmark, idet e-læring muliggør virtuelle læringsforløb over store afstande.

Samspilshandlingsplan - Netværk om forskningsbaseret efter- og videreuddannelse

(Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Formålet med netværkene er at give universiteterne mulighed for at afprøve nye modeller for forskningsbaseret efter- og videreuddannelse i samarbejde med øvrige forsknings- og uddannelsesinstitutioner, private udbydere eller virksomheder i Danmark eller i udlandet. Der er afsat 6,8 mio. kr. til universiteterne i henholdsvis 2006 og 2007. I alt 14 projekter har fået tildelt midler i perioden.

Forskningsbaseret efter- og videreuddannelse bliver vigtigere for den enkelte akademiker og for virksomhedernes innovation og udvikling. De regionale netværksprojekter er bl.a. med til at

- udvikle det regionale samspil om forsknings-baseret efter- og videreuddannelse mellem universiteterne og det regionale erhvervsliv
- få den nyeste viden ud i virksomhederne.

Samspilshandlingsplan - Virksomhedsprojekter for studerende (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Et af initiativerne i regeringens Samspilshandlingsplan er støtte til etablering af virksomhedsprojekter for studerende. Der er afsat 6,8 mio. kr. til universiteterne i henholdsvis 2006 og 2007. Videnskabsministeriet har for perioden 2006-2007 bevillet midler til syv virksomhedsprojekter for studerende.

Virksomhedsprojekterne har fokus på følgende overordnede emner:

- Udvikle det akademiske arbejdsmarked ved at sikre små- og mellemstore virksomheder (SMV'er) et førstegangskendskab til akademisk arbejdskraft
- Udvikling af nye IT-infrastrukturer og platforme, der understøtter et mere kvalificeret match mellem studerende og erhvervslivet
- Styrke koblingen mellem teori og praksis.

Studerende er gode kanaler til at flytte viden fra et universitet til en virksomhed og omvendt. Gennem projekter med en tilknyttet vejleder kan virksomhederne få adgang til ny viden og opnå erfaringer med brug af akademisk arbejdskraft. De studerende opnår samtidigt større kendskab til det regionale erhvervsliv.

Bilag 1. Regionale konsekvenser vedrørende ændringer i lokaliseringen af statslige arbejdspladser 2007

Dette bilag gennemgår ændringer og omstruktureringer i den statslige beskæftigelse. Bilaget uddyber beskrivelserne i kapitel 6 og er baseret på bidrag fra de relevante ministerier.

1. Fusionen på skatte- og inddrivelsesområdet

Tiltag

I forbindelse med etableringen af SKAT pr. 1. november 2005 blev det besluttet at samle en række specialopgaver regionalt på færre lokaliteter, herunder etablering af videns- og kompetencecentre. Ved placering af disse opgaver blev der taget hensyn til bl.a. regional spredning af opgaverne. Disse beslutninger er nu i vidt omfang udmøntet.

På regionalt niveau arbejdes der nu med yderligere samling af opgaver af hensyn til opnåelse af synergi- og stordriftsfordele. Ved beslutning om placering af opgaverne fokuseres der fortsat på regional balance mellem skattecentrenes opgaveportefølje. Nedenfor gives en status for de regionale hensyn og konsekvenser, som reformen har medført i 2007.

Regionale konsekvenser og hensyn

Udflytning af opgave til Skattecenter Struer

Der er gennemført en udflytning af en videnstung arbejdsopgave fra Hovedcentret til skattecenter Struer vedrørende opgaven med visitering af bindende svar for hele landet. Opgaven varetages af ca. 7 medarbejdere.

Betalingscentret

Det landsdækkende Betalingscenter i Ringkøbing blev etableret den 1. november 2005. Status for Betalingscentret er, at man i 2007 har rekrutteret eksternt op til normeringen på 265 årsværk. Betalingscentret modtog langt flere ansøgninger, end der var ledige stillinger i forbindelse med det eksterne opslag. Der modtages derudover løbende uopfordrede ansøgninger til Betalingscentret, hvilket signalerer, at Betalingscentret opfattes som en attraktiv arbejdsplads i regionen.

Betalingscenteret skal i årene 2006-2009 effektivisere 25 årsværk årligt, som anvendes til at overtage nye opgaver fra skattecentre. Denne målsætning er nået for 2006 og 2007 og forventes også at blive det i de kommende år. Effektiviseringerne er realiseret ved bl.a. at gennemføre procesforbedringer gennem LEAN i Betalingscentret. Betalingscentret er i 2007 flyttet fra midlertidige lokaler til nymoderniserede lokaler på den blivende adresse.

Betalingscentret opnåede ved den seneste medarbejdertilfredshedsundersøgelse "Attraktiv arbejdsplads" i SKAT den højeste gennemsnitlige medarbejdertilfredshed i SKAT. Dette har givet anledning til flere positive historier i den lokale presse.

Kundecentre

Det landsdækkende Kundecenter blev ligeledes etableret pr. 1. november 2005 og er lokaliseret i henholdsvis Ribe, Hjørring, Roskilde og Odense. Kundecentret flyttede i 2007 til permanente lokaler i Roskilde, Ribe og Odense. I maj 2008 flytter tre lokationer i Nordjylland sammen på den endelige adresse i Hjørring, og dermed er Kundecentret endeligt lokaliseret. De nyrenoverede, moderne lokaler er indrettet med særligt blik for den opgave, som Kundecentret løser, f.eks. er der lagt stor vægt på at skabe de bedste lydforhold.

SKAT har i løbet af 2007 haft stor fokus på at forbedre telefonbetjeningen. Kundecentret har i 2007 besvaret 3,5 mio. opkald via SKATs hovednummer 72 22 18 18. For at måle kundetilfredsheden foretager SKAT regelmæssige kundetilfredshedsundersøgelser, som udføres af et eksternt konsulentfirma. 47 pct. var meget tilfredse med den service, de oplevede. Der har i løbet af 2007 været en generelt stigende tendens i kundetilfredsheden med telefonbetjeningen. Samtidig er det samlede ressourceforbrug i SKAT til telefoniske henvendelser faldet med 20 pct. fra 2006 til 2007.

2. Forsvarsaftalen 2005-2009

Tiltag

Aftale om forsvarets ordning 2005 -2009 blev indgået den 10. juni 2004 mellem Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne.

Aftalen indebærer en betydelig strukturel tilpasning af det danske forsvar, hvor især balancen mellem stabs- og støttestrukturen og de operative kapaciteter ændres markant til fordel for de operative kapaciteter. Som konsekvens heraf gennemføres der organisatoriske ændringer i forsvaret i hele landet med dertil hørende ændringer i antallet af ansatte i forsvaret i de enkelte amter.

Omstillingen af forsvaret gennemføres bl.a. ved rationaliseringer og effektiviseringer af stabs- og støttestrukturen. Ved en centralisering af forvaltning af personel, materiel og etablissementer mv. reduceres den nuværende administrative opgaveportefølje ved Forsvarsstaben, Farvandsvæsenet, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarets Bygningstjeneste, de operative kommandoer og underliggende myndigheder, herunder regimente, flyvestationer og flådestationer, skoler mv. Tilpasningerne medfører, at den nuværende balance mellem stabs- og støttestrukturen og de operative kapaciteter ændres markant til fordel for de operative kapaciteter.

Justeringen i personelsammensætningen blev iværksat i 2005 og løber i hele forligsperioden.

Regionale hensyn og konsekvenser

Ved en øget prioritering af de operative kapaciteter reduceres andelen af civil ansatte gradvist til fordel for antallet af militære ansatte. Denne forskydning i personelstrukturen søges i videst mulig omfang gennemført således, at det ansættelsesmæssige forhold til den enkelte medarbejder bevares. Som følge af en sammenlægning af forsvarets arbejdspladser på færre tjenestesteder vil en stor del af forsvarets ansatte dog opleve geografiske ændringer af deres arbejdsplads. Endvidere vil flere medarbejdere skulle acceptere et tilbud om omskoling mv. for at kunne bibeholde deres ansættelse i forsvaret.

Den nuværende forsvarsaftale bidrager til en mere ligelig fordeling af de statslige arbejdspladser i Danmark. Andelen af forsvarets ansatte vest for Storebælt stiger fra ca. 58% til ca. 61%, hvilket svarer til ca. 1.800 flere arbejdspladser i dette område. Mere konkret rykker arbejdspladserne i forsvaret mod vest og syd. Der vil således være flere soldater, som uddannes i Jylland og på Sydsjælland.

Implementering af aftale om forsvarets ordning 2005 – 2009 gennemføres fortsat med udgangspunkt i det konsoliderede forligsgrundlag, der er udmøntet i bl.a. orientering af amterne i januar 2005.

Som følge af bl.a. løbende justeringer og optimeringer af personelstrukturen, behov for mindre justeringer i den konsoliderede forligsstruktur og det igangværende arbejde med afdækning af udbudsegne opgaver, kan det ikke afvises, at der inden forligsaftalens udløb i 2009 kan forekomme mindre justeringer i det konsoliderede forligsgrundlag. Evt. tiltag, der har større konsekvenser i relation til forligsgrundlaget, vil kun blive gennemført efter den fornødne accept fra forligspartierne.

3. Aftale om redningsberedskabet 2007-2010

Tiltag

Den 24. april 2007 indgik forsvarsministeren en politisk aftale om redningsberedskabet efter 2006 med Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre. Aftalen omfatter perioden 2007-2010.

Med aftalen styrkes både det statslige og kommunale redningsberedskab som følge af de nye udfordringer og risici, som samfundet står overfor. Det gælder i forhold til den sikkerhedspolitiske situation, herunder terror og globalisering, konsekvenserne af den teknologiske udvikling og de naturskabte ulykker og katastrofer. Den nye politiske aftale, der viderefører den positive udviklingslinje fra den foregående aftale, indeholder en bred vifte af tilpasnings- og udviklingsinitiativer, som skal sikre, at beredskabet kan løse sine opgaver stadig mere kompetent, effektivt og helhedsorienteret.

Regionale konsekvenser og hensyn

Som forsvarsaftalen medfører den politiske aftale om redningsberedskabet efter 2006 en mere ligelig fordeling af arbejdspladser mellem landsdelene. I denne sammenhæng skal der særligt peges på, at der som led i aftalen skal ske en omlægning af Beredskabsstyrelsens skolevirksomhed. Aftalen medfører en forøgelse af aktivitetsniveauet på Beredskabsstyrelsens Tekniske Skole i Tinglev i Sønderjylland, idet der sker en flytning af en meget væsentlig del af kursusaktiviteten fra hovedstadsområdet til Tinglev. Samlet forventes der tilført aktiviteter svarende til ca. 6.000 kursisdage om året til skolen i Tinglev, hvilket svarer til en forøgelse af aktivitetsniveauet med ca. 60%.

Ændringerne på skoleområdet indebærer en forøgelse af årsværk i Tinglev, der i slutmålsstrukturen tilføres omkring 15 årsværk. Tilsvarende lukkes Center for Lederuddannelse på Bernstorff Slot i Gentofte, mens Beredskabsstyrelsens Højskole i Snekkersten omdannes til kursuscenter, hvilket reducerer antallet af årsværk i hovedstadsregionen med ca. 30.

4. Reform af maritime uddannelser - De maritime uddannelsesinstitutioner (selvejende institutioner under Økonomi- og Erhvervsministeriet/Søfartsstyrelsen)

Tiltag

Elementerne vedrørende skolekapacitet og -placering samt forskningsaktiviteter i reformen af de maritime uddannelser, som blev besluttet i 2004, er med udgangen af 2007 blevet gennemført. Reformen medfører koncentration på færre og større institutioner. Formålet med reformen er at sikre et kvalitets- og kompetencemæssigt løft, der styrker konkurrenceevnen hos det maritime erhverv og de danske søfarende.

Regionale konsekvenser og hensyn

Der blev som led i reformen af de maritime uddannelsesinstitutioner søgt at skabe balance mellem regionerne. Samtidig med lukning af et uddannelsescenter i Esbjerg/Fanø-området er området blevet styrket ved oprettelse af Institut for Maritim Forsknings- og Innovation ved Syddansk Universitet i Esbjerg samt ved etableringen af en ny offshore-uddannelse i Undervisningsministeriets regi på EUC-Vest i Esbjerg. Samlet set er Esbjerg/Fanø-området tiltænkt en central rolle som maritimt videncentrum med fokus på forskning og innovation, udbud af en ny maritim masteruddannelse samt uddannelsesaktiviteter på områderne offshore og maritim sundhed.

Både Odense og Aalborg er kendetegnet ved at have en stor koncentration af uddannelsesaktiviteter på bl.a. universitetsniveau med deraf følgende stor beskæftigelse. Nedlæggelsen af maskinmesteruddannelsen i byerne vurderes derfor at få en begrænset betydning for beskæftigelsen inden for uddannelsessektoren.

5. Center for kultur og oplevelsesøkonomi

Tiltag

Regeringen har i 2007 indgået et bredt forlig om oprettelsen af et nyt center for kultur- og oplevelsesøkonomi. Centret skal styrke vilkårene for vækst ved at fremme samspillet mellem kulturliv og erhvervsliv.

Centret skal som nationalt center samarbejde tæt med eksisterende forsknings- og videninstitutioner samt sikre en bred regional forankring af kultur- og oplevelsesøkonomien. Centret forventes i drift fra sommeren 2008.

Regionale konsekvenser og hensyn

Centret placeres i Roskilde (Region Sjælland). Der er afsat 50 mio. kr. over en fireårig periode, hvoraf halvdelen vil gå til konkrete samspilsprojekter. Centret oprettes som en selv-ejende institution af Kulturministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet i fællesskab. Centret forventes at beskæftige 5-7 årsværk.

Beslutningen om centrrets placering i Roskilde er en del af en bred politisk aftale indgået mellem regeringen (V og K), S, DF og SF. Roskilde Kommune har kultur- og oplevelses-økonomi som et indsatsområde samtidig med, at kommunen rummer en række aktører inden for området.

6. Statsforvaltningerne

Tiltag

Som led i kommunalreformen er der fra 1. januar 2007 oprettet 5 regionale statsforvaltninger fordelt på 5 hovedkontorer og 5 afdelingskontorer.

Statsforvaltningerne har i løbet af 2007 været igennem en omfattende flytteproces og har etableret sig på nye adresser. Samtidig har statsforvaltningerne implementeret en række nye opgaver, som er overtaget fra andre myndigheder. Maj 2008 overtager statsforvaltningerne opgaven med at udstede registreringsbevis til arbejdstagere fra de østeuropæiske EU-lande.

Statsforvaltningerne beskæftiger 760 årsværk.

Regionale konsekvenser og hensyn

Statsforvaltningerne varetager de statslige myndighedsopgaver, hvor borgerbetjening og lokal myndighedskontakt udgør en væsentlig del af sagsbehandlingen.

Årsværksfordeling i statsforvaltningerne pr. 1. januar 2007

	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland
Storkøbenhavn (hovedkontor)	213				
Rønne (afdelingskontor)	12				
Nykøbing F (hovedkontor)		92			
Roskilde (afdelingskontor)		25			
Odense (afdelingskontor)			30		
Aabenraa (hovedkontor)			133		
Ribe (afdelingskontor)			18		
Ringkøbing (hovedkontor)				117	
Århus (afdelingskontor)				45	
Aalborg (hovedkontor)					75
I alt	225	117	181	162	75

Note: Årsværk er afrundet, og der kan derfor være afvigelse i summeringen af totalen.

Kilde: Statsforvaltningerne.

7. Asylcenterområdet

Tiltag

Udlændingesservice foretager en løbende justering af indkvarteringskapaciteten i asylcenter-systemet. Ultimo december 2007 er der i alt 8 asylcentre i drift. De aktive centre er fordelt rundt om i landet med henholdsvis 1 center placeret i region Nordjylland, 2 centre i region Midtjylland samt de resterende 5 centre på Sjælland. De 7 af centrene drives af Dansk Røde Kors' asylafdeling, imens det resterende center drives af Jammerbugt Kommune.

Regionale konsekvenser og hensyn

I forbindelse med de videre kapacitetsjusteringer på asylcenterområdet har Udlændingesservice i løbet af 2007 nedlukket yderligere et asylcenter, Center Hanstholm i Region Nordjylland. I løbet af første kvartal 2008 vil Center Thyregod i region Syddanmark, som midlertidigt har været taget i brug til indkvarteringen af de irakiske tolke, endvidere blive nedlukket.

Der vil desuden ske en flytning af det særlige kvindecenter Center Fasan, som inden for 1. halvår 2008 midlertidigt vil blive overført til Center Kongelunden, hvor der vil blive indrettet et særligt afsnit for kvinder og taget højde for de særlige forhold, der skal gælde på et kvindecenter.

8. Reorganiseringer på Fødevareministeriets område

Tiltag

Som et element i Kommunalreformen er den tidligere amtslige administration af MVJ-ordningerne (Miljøvenlige Jordbrugsforanstaltninger) overgået til Direktoratet for FødevarerErhverv. Administrationen af MVJ er placeret i Tønder.

Kommunalreformen resulterede ligeledes i, at Vildmosetilsynet, der tidligere var tilknyttet Nordjyllands Amt, også er overgået til Direktoratet for FødevarerErhverv.

Regionale konsekvenser og hensyn:

Placeringen af MVJ i Tønder har betydet, at antallet af stillinger i Tønder er blevet øget med ca. 20. Overflytningen af medarbejdere blev gradvist igangsat i 2006 og fuldt ud gennemført i 2007.

Reorganiseringen af Vildmosetilsynet er blevet gennemført uden, at de pågældende medarbejdere har ændret arbejdssted, selv om de er blevet overført fra amtslig til statslig ansættelse. De 9 medarbejdere (delvist sæsonarbejdere) har arbejdssted i Store og Lille Vildmose samt i Aalborg.

Bilag 2. Indikator for regional udvikling

Kapitel 3 opstiller en indikator for regional udvikling. Indikatoren er vist for de 25 pendlingsregioner, der definerer de sammenhængende arbejdsmarkeder. Dette bilag præsenterer beregningsforudsætningerne for indikatoren.

Indikatoren er konstrueret ved at udarbejde et samlet indeks for seks variable, der er udtryk for befolkningsudviklingen, indkomstniveauet, beskæftigelsen og ledigheden. Der ses både på udviklingen i løbet af de seneste 10 år og på det aktuelle niveau.

For hver af de udvalgte variable er konstrueret et indeks, hvor udgangspunktet er, at landsgennemsnittet er lig med 100. Indeks værdien for den enkelte region angiver derved afvigelsen fra landsgennemsnittet. Beregningerne af de enkelte indeks værdier vises i tabellerne 1-6.

I tabel 7 vises en samlet indikator for den regionale udvikling. Indikatoren er også vist på kortet i figur 3.17. En samlet indikator tager højde for, at nogle regioner har en positiv udvikling på nogle variable, men kan være trængte på andre.

Der er imidlertid stor forskel på, hvor stor en variation de enkelte indeks har omkring landsgennemsnittet (udtrykt ved standardafvigelsen), og derfor også hvor meget et enkelt indeks fylder i en samlet sum af de 6 forskellige indeks. For at tage højde for den forskellige variation omkring landsgennemsnittet og dermed de enkelte indikatorers dominans i et samlet indeks, er der beregnet et vægtet indeks.

Teknisk er de enkelte indikatorer blevet divideret med deres standardafvigelse, hvorefter de er summeret. Det summerede vejede indeks er herefter indekseret ud fra et landgennemsnit på 100.

Beregningen af et indeks til at beskrive den regionale udvikling er tidligere anvendt i regeringens analyse af udflytningen af statslige arbejdspladser i 2002. Dette indeks blev dog konstrueret på baggrund af en regionsinddeling med 46 pendlingsregioner.

De angivne 25 regioner er defineret af By- og Landskabsstyrelsen, mens data er hentet fra Statistikbanken, Danmarks Statistik. Beregningerne er foretaget af Velfærdsministeriet.

Bilagstabel 2.1: Befolkningsudviklingen 1997-2007					
Arbejdsmarkeds-region	1997	2007	Vækst i pct.	Gns. årlig vækst	Indeks (gns. årlig vækst)
Aalborg	368.749	377.143	2,28	0,23	70
Læsø	2.362	2.058	-12,87	-1,37	-426
Frederikshavn-Skagen	66.181	62.877	-4,99	-0,51	-159
Hjørring	68.459	67.118	-1,96	-0,20	-62
Morsø	23.028	22.196	-3,61	-0,37	-114
Thisted	47.415	45.580	-3,87	-0,39	-123
Viborg	135.116	139.749	3,43	0,34	105
Samsø	4.331	4.130	-4,64	-0,47	-148
Århus-Grenå	638.729	676.836	5,97	0,58	181
Herning	119.639	123.279	3,04	0,30	94
Skjern	57.302	58.112	1,41	0,14	44
Holstebro	77.887	79.173	1,65	0,16	51
Lemvig	24.014	22.237	-7,40	-0,77	-239
Vejle	238.349	254.146	6,63	0,64	201
Kolding	261.522	271.371	3,77	0,37	115
Esbjerg	167.628	167.167	-0,28	-0,03	-9
Tønder	42.642	40.331	-5,42	-0,56	-173
Sønderborg	135.562	136.869	0,96	0,10	30
Rudkøbing	14.938	13.937	-6,70	-0,69	-215
Ærøskøbing	7.606	6.794	-10,68	-1,12	-350
Odense	414.527	423.114	2,07	0,21	64
Bornholm	45.018	43.135	-4,18	-0,43	-133
Nykøbing F.	63.289	63.540	0,40	0,04	12
Nakskov	51.999	48.634	-6,47	-0,67	-208
København	2.198.829	2.297.558	4,49	0,44	137
Hele landet	5.275.121	5.447.084	3,26	0,32	100

Kilde: By- og Landskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilagstabel 2.2: Andel 20-66 årige

Arbejdsmarkeds-region	Antal 20-66 årige i 2007	Antal indbyggere 2007	Andel 20-66 årige i 2007	Indeks (hele landet = 100)
Aalborg	229.189	377.143	60,77	99
Læsø	1.188	2.058	57,73	94
Frederikshavn-Skagen	37.314	62.877	59,34	97
Hjørring	39.117	67.118	58,28	95
Morsø	12.701	22.196	57,22	94
Thisted	26.459	45.580	58,05	95
Viborg	82.774	139.749	59,23	97
Samsø	2.310	4.130	55,93	91
Århus-Grenå	421.246	676.836	62,24	102
Herning	73.824	123.279	59,88	98
Skjern	33.255	58.112	57,23	94
Holstebro	47.010	79.173	59,38	97
Lemvig	12.629	22.237	56,79	93
Vejle	152.337	254.146	59,94	98
Kolding	161.437	271.371	59,49	97
Esbjerg	100.045	167.167	59,85	98
Tønder	23.199	40.331	57,52	94
Sønderborg	79.941	136.869	58,41	96
Rudkøbing	7.930	13.937	56,90	93
Ærøskøbing	3.766	6.794	55,43	91
Odense	256.722	423.114	60,67	99
Bornholm	25.332	43.135	58,73	96
Nykøbing F.	37.701	63.540	59,33	97
Nakskov	28.534	48.634	58,67	96
København	1.434.752	2.297.558	62,45	102
Hele landet	3.330.712	5.447.084	61,15	100

Kilde: By- og Landskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilagstabel 2.3: Beskæftigelse efter arbejdssted

Arbejdsmarkeds-region	1996	2006	Vækst i pct.	Gns. årlig vækst	Indeks (gns. årlig vækst)
Aalborg	176.190	182.780	3,74	0,37	91
Læsø	964	988	2,49	0,25	61
Frederikshavn-Skagen	33.326	30.486	-8,52	-0,89	-220
Hjørring	32.385	31.030	-4,18	-0,43	-106
Morsø	10.284	10.642	3,48	0,34	85
Thisted	23.659	24.125	1,97	0,20	48
Viborg	73.452	74.869	1,93	0,19	47
Samsø	2.005	1.872	-6,63	-0,68	-170
Århus-Grenå	315.624	337.970	7,08	0,69	170
Herning	65.249	65.632	0,59	0,06	15
Skjern	31.529	32.387	2,72	0,27	67
Holstebro	41.056	42.124	2,60	0,26	64
Lemvig	11.805	10.352	-12,31	-1,30	-324
Vejle	122.577	129.831	5,92	0,58	143
Kolding	135.663	139.427	2,77	0,27	68
Esbjerg	85.947	86.126	0,21	0,02	5
Tønder	20.596	18.883	-8,32	-0,86	-215
Sønderborg	68.607	67.473	-1,65	-0,17	-41
Rudkøbing	6.115	5.409	-11,55	-1,22	-303
Ærøskøbing	3.034	2.689	-11,37	-1,20	-298
Odense	195.263	197.305	1,05	0,10	26
Bornholm	20.874	19.220	-7,92	-0,82	-204
Nykøbing F.	26.422	27.060	2,41	0,24	59
Nakskov	21.847	19.058	-12,77	-1,36	-337
København	1.114.003	1.189.037	6,74	0,65	162
Hele landet	2.638.476	2.746.775	4,10	0,40	100

Kilde: By- og Landskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilagstabel 2.4: Ledighed i procent af arbejdsstyrken 2006

Arbejdsmarkeds-region	Antal ledige 2006	Arbejdsstyrkes 2006	Ledige i pct. af arbejdsstyrken	Indeks (hele landet = 100) ¹
Aalborg	12.335	189.374	6,51	98
Læsø	103	995	10,35	94
Frederikshavn-Skagen	2.150	30.803	6,98	97
Hjørring	2.455	33.163	7,40	97
Morsø	491	10.582	4,64	100
Thisted	677	22.649	2,99	102
Viborg	2.693	70.923	3,80	101
Samsø	127	1.835	6,92	97
Århus-Grenå	15.923	346.448	4,60	100
Herning	2.330	63.216	3,69	101
Skjern	864	29.652	2,91	102
Holstebro	1.300	40.512	3,21	101
Lemvig	421	11.083	3,80	101
Vejle	4.536	129.140	3,51	101
Kolding	4.991	135.913	3,67	101
Esbjerg	2.727	84.288	3,24	101
Tønder	909	19.623	4,63	100
Sønderborg	2.557	65.937	3,88	101
Rudkøbing	619	6.230	9,94	94
Ærøskøbing	167	2.915	5,73	99
Odense	10.336	205.438	5,03	99
Bornholm	1.600	20.117	7,95	96
Nykøbing F.	1.401	29.409	4,76	100
Nakskov	1.304	20.653	6,31	98
København	51.266	1.184.237	4,33	100
Hele landet	124.282	2.755.134	4,51	100

¹ Ved beregning af dette indeks er følgende formel anvendt $(100 - \text{ledige i pct. af arbejdsstyrken for den enkelte arbejdsmarkedsregion}) / (100 - \text{ledige i pct. af arbejdsstyrken for hele landet}) * 100$. Det sker for, at arbejdsmarkedsregionerne med den laveste ledighed får det højeste indeks.

Kilde: By- og Landskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilagstabel 2.5: Udvikling i skattepligtig indkomst i mio. kr.

Arbejdsmarkedsregion	1996	2006	Vækst i pct.	Gns. årlig vækst	Indeks (gns. årlig vækst)
Aalborg	38.973	53.670	37,71	3,25	102
Læsø	236	283	19,94	1,83	57
Frederikshavn-Skagen	7.029	8.941	27,20	2,44	76
Hjørring	6.969	9.247	32,69	2,87	90
Morsø	2.345	3.058	30,40	2,69	84
Thisted	4.782	6.290	31,53	2,78	87
Viborg	14.308	20.186	41,08	3,50	109
Samsø	443	551	24,28	2,20	69
Århus-Grenå	71.404	100.331	40,51	3,46	108
Herning	12.871	17.651	37,13	3,21	100
Skjern	5.955	8.289	39,20	3,36	105
Holstebro	8.305	11.363	36,82	3,18	100
Lemvig	2.482	3.112	25,40	2,29	72
Vejle	26.244	37.697	43,64	3,69	115
Kolding	28.659	39.908	39,25	3,37	105
Esbjerg	18.182	24.547	35,01	3,05	95
Tønder	4.367	5.531	26,65	2,39	75
Sønderborg	14.786	19.828	34,10	2,98	93
Rudkøbing	1.498	1.883	25,69	2,31	72
Ærøskøbing	780	960	23,03	2,09	65
Odense	44.719	60.601	35,51	3,09	96
Bornholm	4.490	5.880	30,96	2,73	85
Nykøbing F.	6.636	8.755	31,93	2,81	88
Nakskov	5.271	6.570	24,64	2,23	70
København	276.144	378.495	37,06	3,20	100
Hele landet	607.879	833.625	37,14	3,21	100

Kilde: By- og Landskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilagstabel 2.6: Indkomstniveau i kr. pr. indbygger

Arbejdsmarkedsregion	Indbyggere 2006	Indkomst 2006	Indkomst pr indbygger 2006	Indeks (hele landet = 100)
Aalborg	375.883	53.670	142.784	93
Læsø	2.091	283	135.371	88
Frederikshavn-Skagen	63.084	8.941	141.734	92
Hjørring	67.480	9.247	137.032	89
Morsø	22.333	3.058	136.922	89
Thisted	45.910	6.290	137.000	89
Viborg	138.795	20.186	145.435	95
Samsø	4.124	551	133.504	87
Århus-Grenå	672.560	100.331	149.178	97
Herning	122.858	17.651	143.666	94
Skjern	57.774	8.289	143.476	93
Holstebro	79.157	11.363	143.550	93
Lemvig	22.483	3.112	138.436	90
Vejle	251.164	37.697	150.088	98
Kolding	269.936	39.908	147.841	96
Esbjerg	167.572	24.547	146.486	95
Tønder	40.677	5.531	135.966	89
Sønderborg	136.572	19.828	145.183	95
Rudkøbing	14.120	1.883	133.341	87
Ærøskøbing	6.873	960	139.627	91
Odense	420.937	60.601	143.966	94
Bornholm	43.245	5.880	135.976	89
Nykøbing F.	63.451	8.755	137.979	90
Nakskov	48.967	6.570	134.166	87
København	2.289.321	378.495	165.331	108
Hele landet	5.427.367	833.625	153.597	100

Kilde: By- og Landskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilagstabel 2.7: Samlet indeks

Arbejdsmarkeds-region	Indeks for befolkningsudvikling	Indeks for andel 20-66 årige	Indeks for udvikling i arbejdspladser	Indeks for relative forskelle ml. ledighedsprocenter	Indeks for indkomst-udvikling	Indeks for indkomst-niveau	Sum af indeks	Indeks for sum	Vægtet sum af indeks	Indeks for vejlet sum
Aalborg	70	99	91	98	101	93	553	92	110	97,40
Læsø	-426	94	61	94	57	88	-31	-5	99	87,75
Frederikshavn-Skagen	-159	97	-220	97	76	92	-16	-3	103	91,87
Hjørring	-62	95	-106	97	89	89	204	34	104	92,48
Morsø	-114	94	85	100	84	89	337	56	105	93,56
Thisted	-123	95	48	102	87	89	298	50	107	94,63
Viborg	105	97	47	101	109	95	554	92	111	98,53
Samsø	-148	91	-170	97	68	87	27	5	100	88,98
Århus-Grenå	181	102	170	100	108	97	758	126	114	101,24
Herning	93	98	15	101	100	94	500	83	110	97,91
Skjern	44	94	67	102	105	93	504	84	109	97,14
Holstebro	51	97	64	101	99	93	506	84	110	97,84
Lemvig	-238	93	-324	101	71	90	-207	-34	102	90,24
Vejle	200	98	143	101	115	98	755	126	114	101,01
Kolding	115	97	68	101	105	96	583	97	111	98,95
Esbjerg	-9	98	5	101	95	95	386	64	110	97,55
Tønder	-173	94	-215	100	75	89	-31	-5	103	91,08
Sønderborg	30	96	-41	101	93	95	372	62	108	96,19
Rudkøbing	-215	93	-303	94	72	87	-171	-29	98	87,25
Årskøbing	-349	91	-298	99	65	91	-302	-50	99	88,03
Odense	64	99	26	99	96	94	478	80	110	97,46
Bornholm	-133	96	-204	96	85	89	30	5	103	91,16
Nykøbing F.	12	97	59	100	88	90	446	74	107	95,51
Nakskov	-208	96	-337	98	69	87	-193	-32	101	89,55
København	137	102	162	100	100	108	709	118	116	102,81
Hele landet	100	100	100	100	100	100	600	100	113	100,00
Std.afvigelse	161,57	2,81	160,55	2,13	15,41	4,48	318,48	53,08	5,03	4,47

Kilde: By- og Landskabsstyrelsen, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilag 3. Institutioner indeholdt i undersøgelse vedrørende statslige arbejdspladser

Bilagstabel 3.1: Strukturreformens udmøntningsplan (september 2004)

Ministerium	Institution	Antal	Lokalisering	Undersøgelse har kunnet gennemføres?
Beskæftigelsesministeriet	Beskæftigelsesregion	4	Odense, Aalborg, Roskilde, Aarhus	Nej
	I alt	4		
Miljøministeriet	Landsdelscenter	6	Fåborg, Gram, Græsted-Gilleleje, Nykøbing-Falster, Silkeborg, Skørping	Nej
	Naturcenter	1	Ringkøbing	
	Miljøbeskyttelsescenter	3	Odense, Roskilde, Aarhus	
	I alt	10		
Skatteministeriet	Skattecenter	30	Ballerup, Billund, Bornholm, Esbjerg, Fredensborg-Humlebæk, Frederikssund, Grenå, Haderslev, Herning, Holbæk, Horsens, Hjørring, Høje-Taastrup, Korsør, København, Køge, Maribo, Middelfart, Næstved, Odense, Randers, Roskilde, Skive, Struer, Svendborg, Søllerød, Thisted, Tønder, Aalborg, Århus	Ja
	Betalingscenter	1	Ringkøbing	
	Skatteankenævnscenter	16	Albertslund, Bornholm, Frederikshavn, Gørlev, Helsingør, Hillerød, Hobro, Kolding, København, Frederiksberg, Nørre-Rangstrup, Ribe, Ringkøbing, Silkeborg, Vejle, Vordingborg	
	Call-center	4	Hjørring, Ribe, Odense, Roskilde	
	Skattesamarbejder (ikke nævnt i udmøntningsplanen)	5	Ballerup, Haderslev, Herning, Hjørring, Roskilde	
	I alt	56		

Sundhedsministeriet	Embedslægeinstitutionen	5	København, Ribe, Sorø, Aalborg, Aarhus	Nej
	I alt	5		
Velfærdsministeriet	Statsforvaltning	5	Sjælland, Midtjylland, Hovedstaden, Syddanmark, Nordjylland	Ja
	I alt	5		
Alle ministerier	I alt	80		

Bilagstabel 3.2: Yderligere reorganiseringer og flytninger

Ministerium	Institution	An-tal	Lokalisering	Undersø-gelse har kunnet gennemfø-res?
Fødevarerministeriet	Fødevarerregion (sekretariat)	3	Aarhus, Vejle, Ringsted	Nej
	Kontrolafdelinger	11	Rødovre, Ringsted, Bornholm, Odense, Haderslev, Vejle, Esbjerg, Herning, Viborg, Aalborg, Aarhus	
	Beredskabscentre	3	Herning, Haderslev, Aarhus	
	Laboratorier	4	Ringsted, Esbjerg, Aalborg, Aarhus	
	I alt	21		
Miljøministeriet	MJV (Miljøvenlige Jordbrugsforanstaltninger)	1	Tønder	Nej
	I alt	1		
Transportministeriet	Vejcentre	6	Aalborg, Herning, Næstved, Skanderborg, Middelfart, Fløng	Ja
	I alt	6		
Velfærdsministeriet	Servicestyrelsen	1	Odense	Ja
	I alt	1		
Økonomi- og Erhvervsministeriet	Sikkerhedsstyrelsen	1	Esbjerg	Ja
	I alt	1		
Alle ministerier	I alt	30		

Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf.: 33 92 93 00
Fax: 33 93 25 18